

Maart 2004

Beste leden en sympathisanten van De Groenen,

Op 10 juni a.s. vinden de Europese verkiezingen plaats. Hoewel wij geen eigen lijst hebben ingediend, zijn De Groenen wel mede-oprichter van de Europese Groene Partij, die sinds februari dit jaar bestaat. Meer hierover leest u in het artikel van Xandra Asselbergs. Namens De Groenen heeft zij onlangs deelgenomen aan het eerste congres van de Europese Groene Partij in Rome.

Wij vonden de Europese verkiezingen een goede aanleiding om ons partijprogramma te actualiseren. Het nieuwe concept-programma vindt u in deze editie van GRAS (vanaf bladzijde 7). De vaststelling van het definitieve programma staat op de agenda voor het partijcongres op 4 april a.s. in Zwolle.

Amendementen op het partijprogramma kunt u sturen naar: TITASH@hetnet.nl. We ontvangen amendementen het liefst per e-mail, maar als u daar niet over beschikt, kunt u ze ook schriftelijk sturen naar Postbus 1251, 3500 BG te Utrecht. Alleen concrete tekstvoorstellen (inclusief voorstellen om teksten te schrappen) worden als amendement in behandeling genomen. Ook zijn we nog op zoek naar een goede titel voor het programma.

Verder in GRAS onder meer een artikel van Henk Tetteroo over het verzet tegen de aanleg van de A4 door Midden-Delfland.

Tot slot staan wij in deze GRAS stil bij het overlijden van Ben Kal, die in tal van opzichten veel voor De Groenen heeft betekend.

Namens het partijbestuur,
Frank Plate

33e partijcongres De Groenen

Datum: zaterdag 4 april 2004

Plaats: Zaal De Enk, Enkstraat 67 te Zwolle

Circa 8 minuten lopen vanaf station Zwolle

Congresvoorzitter: Aart van Acqouij

Agenda:

Zaal open om 10.00 uur

- 10.30 1. Welkom door bestuur Zwolle
- 10.35 2. Opening
 - a. vaststellen v/d agenda.
 - b. notulen vorige partijcongres (zie deze GRAS)
 - c. benoeming notulist
- 10.45 3. Verslag van partijbestuur
- 11.00 4. Verslag Europa, Xandra, Otto en Frank
- 11.15 5. Huishoudelijke zaken
 - a. Penningmeester (zie jaarverslag in deze GRAS)
 - b. Algemeen bestuur
 - c. Geschillencommissie
- 12.00 6. Rondvraag

- 12.30 Lunchpauze
- 13.30 7. 10 jaar De Groenen Zwolle
- 14.00 8. De Groenen in discussie
 - a. Nieuw Partij programma.
 - b. De Groenen 2010.
- 16.00 9. Sluiting en nazit.

Oproep: Kom naar Zwolle!

Het is nu drie maanden dat ik voorzitter van De Groenen ben. Voor de meesten, vrij onbekend. Daarom wil ik jullie graag persoonlijk ontmoeten in Zwolle. Om te kijken wat wij voor elkaar en De Partij kunnen doen. Hoe krijgen wij allen te samen De Groenen weer duidelijk op de politieke kaart en agenda in Nederland. Maar ook 10 jaar De Groenen in Zwolle laat je natuurlijk niet aan je voorbij gaan. Het is een mooie gelegenheid, om je Groenvriendschapsbanden te versterken. Tot ziens in Zwolle.

Aart van Acqouij, voorzitter

Verslag 32^e partijcongres De Groenen

Zaterdag 13 december 2003 in Centrum Cunera, Nieuwegracht 32 te Utrecht

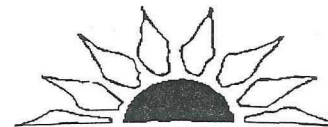
Aanwezig 19 leden: Cor Loos (voorzitter), Bert Klijs, Jacques de Coo, Dick Westra, Huib Poortman, Rob Verlinden; Andreas Ligtoet (notulist 2^e deel), Reinier van Eijk, Otto ter Haar (notulist 1^e deel), Michiel van Harten, David Blik, Frank Plate, Ruud Repko, Peter Pot, Jan Hartstra, Theo Doornebosch, Tetsje Tichelhaar, Xandra Asselbergs, Margje van Eijk.
Afwezig met kennisgeving: Aart van Acqouij, Rob Visser.

1. Cor Loos opent de vergadering om 10:42 uur. Aart van Acqouij is wegens ziekte verhinderd, maar licht zijn kandidatuur voor het partijvoorzitterschap schriftelijk toe.
Aan de agenda wordt toegevoegd: 9a In Memoriam Ben Kal.

2. Bert Klijs houdt een korte speech waarin hij onder meer verwijst naar een artikel van Kirsten Kuipers in Milieudefensie, september 2003, en naar de econoom Roefie Hueting.

3. De notulen van het 31e congres van 14 juni 2002 worden ongewijzigd goedgekeurd.

4. Jacques de Coo doet verslag voor het partijbestuur. Er is contact geweest met het partijbestuur van GroenLinks. We kregen één week om te reageren op het concept Europees programma. Er komt een lijstverbinding tussen GroenLinks en de PvdA bij de Europese verkiezingen. Wim de Boer, vroeger bij het Groen Platform, is nu wethouder in Leiden.
Rob: GroenLinks schuift op richting PvdA
Jacques: De website is in goede handen bij Taco Hoekwater.
Otto: Het Groene Forum ziet er slecht uit.
Frank: iemand van het DB moet dat op zich nemen.
Rob: er is een tanend aantal leden
Jacques: Ik heb met Xandra overlegd over Europese zaken. Zij heeft een rugblessure.
Frank: Xandra is uitgenodigd voor de volgende DB-vergadering In Amsterdam gaat het niet goed.

Michiel: De Groene leden in Amsterdam moeten eens bij elkaar komen.

Huib: met een goede afvaardiging van het DB

Bert: neem een onafhankelijke voorzitter uit het DB

Otto: neem om te beginnen contact op met Bert Tiddens en Paul Berendsen, die zitten in het partijbestuur. Het DB moet zorgen dat ze weer de leiding krijgt, ook in Amsterdam

Rob: helemaal mee eens

5. Decharge partijbestuur over 2002

Cor leest de brief met decharge voor. Otto wordt met applaus gedechargeerd voor 2002.

6. Begroting 2004.

Andreas: Gras is in 2003 twee keer uitgekomen. Dat wordt weer vier keer in 2004. Het DB twijfelt of we door moeten gaan met Locomotie. We willen in elk geval minder betalen.

Otto: De contributie van de EFGP was €900,= en gaat naar €1000,=

Frank: Vanwege de discussie over de EFGP is het goedkeuren van de begroting op dat punt prematuur.

De begroting voor 2004 wordt goedgekeurd minus de post voor de EFGP.

Korte pauze

7. Bestuurssamenstelling.

Aart van Acquoij licht zijn kandidatuur voor het partijvoorzitterschap schriftelijk toe.

Otto: Waarom is Rob maar voor één jaar kandidaat?

Rob: ik wil eerst zien hoe de partij zich ontwikkelt en ik heb een chronische ziekte.

Otto: hoe vind je het nu gaan?

Rob: Goed. We hebben een voorzitter die er altijd is op vergaderingen en men reageert op elkaars emails.

Het DB wordt bij acclamatie benoemd.

Het congres benoemt Aart bij acclamatie tot partijvoorzitter.

8. Congreswerkgroep.

We houden op 3 april in Zwolle een congres over het partijprogramma 2004.

Otto, Andreas en Cor vormen de congreswerkgroep.

9. Bert Klijs stapt in de programmacommissie.

Otto coördineert met Jacques de deelname van De Groenen in het Platform tegen de Nieuwe Oorlog.

9a Ben Kal

Ben Kal is kortgeleden overleden. Huib memoreert het enthousiasme waarmee Ben De Groenen vertegenwoordigde in Haarlem.

10 Verslag uit den lande

Otto vertelt dat de Groenen nog steeds betrokken zijn bij het Platform tegen de Nieuwe Oorlog. Hoewel we hiermee niet direct iets doen, kunnen individuele leden van De Groenen uiteraard aan acties deelnemen. Het feit dat we tegen de oorlog zijn is in ieder geval het uitdragen van de uitgangspunten van De Groenen.

Michiel vertelt over de goede samenwerking tussen DG en Groen Links in Zwolle. Op lokaal niveau zijn ze erg tevreden over de samenwerking: meningsverschillen zijn niet op basis van

partijlidmaatschap. Hoewel de uitgangspunten van beide partijen verschillend zijn, komen ze voor de lokale politiek vaak op hetzelfde neer. Aandachtspunten in Zwolle zijn sociale zaken en het behoud van groen buitengebied. DG/GL is de 3e partij van Zwolle; Peter Pot heeft een goede portefeuille: groen, onderwijs en welzijn.

In Amsterdam-Noord is, zegt Ruud, een motie aangenomen om hollenbroeders (vogels) mogelijkheden te geven in gebouwen te schuilen en te broeden. Ook zijn moties gericht tegen het steriliseren van de groenvoorziening: het tekort aan bosjes en bomen heeft een negatief effect op de zangvogelstand.

Leiden leidt aan planeritis, volgens Jan. er wordt een miljoen euro uitgegeven voor de uitbreiding van het wegennet en 1,5 ton voor een kunstwerk van Jan Wolkers op het stationsplein.

LWG/De Groenen heeft een succesje geboekt met een motie voor het instellen van een milieucentrum. Dit werd breed gesteund. Verder is men bang voor de bioscience activiteiten aan de achterkant van het station.

Amsterdam Centraal: de fractie Amsterdam Anders/DG is teruggegaan van 3 naar 1 zetel, dus er worden nu prioriteiten gesteld qua aandachtspunten, helaas niet op gebied van zorg en sociale zaken. Samenwerking wordt bereikt met actiegroepen: schone kleren campagne.

In Roosendaal is zojuist een milieu-educatief centrum geopend. Bert is lid van de a-politieke Stichting Keerpunt, maar samenwerking met politieke partijen is wel mogelijk.

11 Europese Groenen

Xandra pleit voor lidmaatschap van de Europese Federatie van Groene Partijen. Allereerst omdat De Groenen vanaf het begin hierbij betrokken zijn geweest, het is een club van gelijkdenkende collega's tot Moldavië en de Oekraïne aan toe, en zo is het mogelijk ideeën uit te wisselen. Daarnaast wordt ons bestaansrecht ook ondersteund door dit lidmaatschap: we hebben een goed imago. Europa wordt steeds belangrijker, derhalve is het als politieke partij goed invloed te hebben in Europese politiek. Er is voor ons als lid mogelijkheid resoluties in te dienen en zo meer aandacht op ons te vestigen. Ook is het mogelijk subsidies te krijgen voor bepaalde activiteiten. Ook is er een campagneondersteuningscommissie (voor als we met Europese verkiezingen meedoen).

In de toekomst zal 1 Europese Partij opgericht worden waar we nu als oprichters lid van kunnen worden; later zal dat niet meer kunnen. Samenwerking met Groen Links is ook op Europees niveau goed: Xandra heeft goede contacten met Alexander de Roo. De aanwezigen steunen de continuering van het lidmaatschap.

Het contact tussen de vertegenwoordiger van De Groenen (Xandra) en het bestuur was vorig jaar slecht. Het bestuur zal een lid aanwijzen voor deze contacten (Frank).

De Groenen hebben een EFGP subsidie gekregen voor een congres; echter dit heeft nog niet plaats gevonden. Michiel legt uit dat er een voorbereidingsworkshop plaats zou vinden waar heel wat mensen voor waren uitgenodigd, maar uiteindelijk weinig konden komen. In de volgende Gras zal hierover meer informatie verschijnen.

12 Zetelhoudersoverleg

Dit heeft al geruime tijd niet meer plaats gevonden, maar het zou goed zijn de inspanningen in den lande te combineren.

Amsterdam heeft het vaak georganiseerd, maar dat is nu gezien

de bezetting niet meer mogelijk. Het dagelijks bestuur zal aan de betroffenen verzoek doen om dit te regelen.

13 Positionering

Rob Verlinden licht het positioneringsstuk van De Groenen toe. Hij pleit voor de leus: De Groenen, een politieke partij met een ecologische visie. We zijn niet links of rechts, echter wel voor de economie van het genoeg. De discussie wordt gevoerd over het woord liberaal: volgens sommigen wordt dit verward met economisch liberalisme, maar het gaat meer om vrijheid. Anderen vinden het een beladen woord, 'humaan' zou een optie zijn.

Otto heeft bezwaar tegen het gebruik van de 'hongergrens' en 'mensenplaag', we moeten voorkomen dat we worden aangezien voor ecofascisten. Bert denkt dat wat aandacht voor de Groenen niet mis zou zijn, echter men moet ons niet verkeerd gaan interpreteren. Discussie wordt in verband met de tijd afgerond; echter sommige leden betreuren dit en zouden graag meer discussie en verheldering zijn over uitgangspunten van De Groenen.

Het volgende congres zal er weer ruimte voor discussie zijn aangaande standpunten en visies.

Jaarafrekening 2003

Geachte leden,

Onderstaand ziet u de afrekening voor het jaar 2003 afgezet tegen de begroting die wij voor dat jaar hadden opgesteld. Wat direct opvalt is dat wij circa 700 Euro aan eigen vermogen hebben ingeboet. Dit komt enerzijds door fors lagere contributies dan ingecalculeerd (we waren uitgegaan van zo'n 200 betalende leden; het bleken er 148, waarbij een aantal leden, gelukkig meer betaalde dan de minimale contributie). Daarnaast hadden we geen rekening gehouden met de nog te betalen bijdragen voor de provinciale verkiezingen. Daartegenover staan zeer lage kosten voor Gras (slechts twee maal uitgekomen; een rekening is in 2004 betaald en komt ten laste van dat jaar), evenals een goedkopere website.

Andreas Ligtvoet,
penningmeester

Financieel overzicht De Groenen 2003		
	Begroting	Afrekening
Lasten		
Afdelingen	500	247,5
Bestuur	500	604,6
Congressen	250	276,5
EFGP	1000	1151
Kiesraad	450	450
Website	285	68,43
Gras	2750	674,28

Onvoorzien	550	224,73
	6285	5924,54
Baten		
Contributies	5750	4445
Donaties	400	327
Rente	260	440,16
	6410	5212,16
Vershil		-712,38
Saldo		
	31-12-02	31-12-03
Postbank	321,5	69,62
Kapitaalrekening	13500	13000
Triodosbank	1000	1039,5
Totaal	14821,5	14109,12
Vershil		-712,38

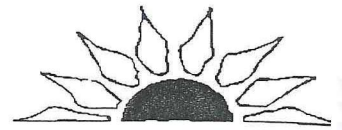
De Groenen mede-oprichter van de Europese Groene Partij

Op 20 t/m 22 februari 2004 werd in Rome het eerste congres van de Europese Groene Partij georganiseerd. Er waren meer dan 1000 deelnemers en 8 observerende partijen, ook van buiten Europa, waaronder Nigeria en de Groenen uit de Verenigde Staten.

De Nederlandse Groenen waren daar ook bij, door vertegenwoordiging van Otto ter Haar in de werkgroep Global Greens en door de afvaardiging van Xandra Asselbergs als delegatielid.

Tot 22 februari heette de organisatie de 'Europese Federatie van Groene Partijen' en dit congres stond helemaal in het teken van het opgaan van de Federatie in, en de oprichting van, één gezamenlijke Europese Groene Partij. De Nederlandse Groenen

zijn sinds het midden van de jaren '80 lid van het samenwerkingsverband EFGP (oorspronkelijk de Europese Coördinatiegroep van Groene Partijen geheten) en zijn vanzelfsprekend mede-ondertekenaars van het nieuwe samenwerkingsverband.

De nieuwe Europese Groene Partij (EGP) komt in de plaats van de 'oude' EFGP. De verandering van organisatiestructuur was noodzakelijk omdat er binnen de Europese Unie nieuwe richtlijnen zijn gemaakt voor de subsidiëring van Europese Politieke Partijen. Daardoor is een paar jaar geleden besloten op het EFGP-congres in Berlijn om de organisatie te veranderen. De EGP is nu de eerste echte Europese partij.

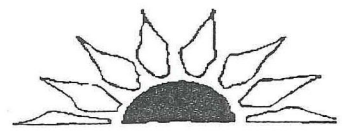
Toch lijkt er qua organisatiestructuur niet veel te zijn gewijzigd; de Europese Federatie heeft vooral een naamswijziging ondergaan en is nu omgedoopt tot Europese Groene Partij. Hiervoor zijn ook nieuwe statuten opgesteld. Otto ter Haar hierover: *"Ik zat in de werkgroep die de statuten heeft ontworpen voor de European Green Party, die -op papier- nog steeds EFGP heet, maar nu gevestigd wordt in Brussel volgens Belgisch recht (statuten officieel in het Frans). Deze partij is de opvolger van de oude EFGP, die gevestigd was in Wenen volgens Oostenrijks recht (officiële tekst in het Duits). De oprichters voor de nieuwe organisatie zijn de leden van de oude EFGP. De oude EFGP zal opgeheven worden als de overgang (financieel) is afgerond. De Groenen zijn dus sinds 22 februari lid van de nieuwe EFGP."*

Een wel belangrijke statutaire verandering is dat er nu ook mogelijkheden zijn voor individuele participatie. In het federatieverband was het lidmaatschap alleen voorbehouden aan vertegenwoordigers van de nationale Groene Partijen, nu is er ook een mogelijkheid geschapen voor het zogenaamde 'individual supportership'. Wat de inhoud van dit semi-lidmaatschap is, is nog onduidelijk. Maar zeker is dat het niet een volledig lidmaatschap (recht op stemmen en beleid EGP te bepalen) wordt. Het nieuwe artikel 6 in de statuten (guiding principles) van de EGP dat vorig jaar is aangenomen in Luxemburg gaat over het mogelijk maken van 'individual supportership'. Op het congres in Rome was een workshop over het individueel lidmaatschap van de EGP georganiseerd. Een groep groenen binnen de EFGP is al langer bezig met het bepleiten van de mogelijkheid voor 'individual membership'. Zij vinden dat de individuele burger het democratisch recht heeft om zich rechtstreeks met 'Europa' te bemoeien. Nu er formele toestemming is voor individueel 'supportship' van de EGP moet daar ook inhoud aan worden gegeven. De leden van de werkgroep hebben gediscussieerd over wat het individueel 'supportship' moet gaan voorstellen. Men denkt bijvoorbeeld dat het EGP bestuur zal voorstellen dat alle individuele leden van nationale groene partijen automatisch ook lid gaan worden van de nieuwe overkoepelende EGP. Maar de vraag is of dat genoeg is; staat de deur ook open voor individuele Europese burgers die lid willen worden van de Europese Groene Partij zonder lidmaatschap van een nationale groene partij? Ook praktische zaken werden besproken: Wie voert bijvoorbeeld het secretariaat van ledenadministratie? En wat wordt feitelijk de inhoud van het individuele 'supportership'? Krijgen mensen alleen informatie over Europese politiek en EGP? Want dat staat in artikel 6: *"Supporters and donors are entitled to regular information about*

programmatic developments and policies of the federation." Maar hoe dan? Alleen via email? Post is ondoenlijk gezien de mankracht van de EFGP. Wie regelt dat? En is informatieverstrekking voldoende? Lid zijn van een organisatie vereist participatie en ook daaraan is (nog) geen invulling aan gegeven want de federatie (en er verandert ogenschijnlijk niet zoveel met de transformatie naar Europese Groene Partij) is opgebouwd uit leden van nationale groene partijen die elk vertegenwoordiger(s) sturen die stemgerechtigd zijn. Dit zijn de zogenaamde 'EFGP-delegates'. Wat kan en zal de rol zijn van individuele burgers die lid zijn? In het nieuwe artikel 6 staat: *"On application they <de individuele supporters en donors> may attend the meetings of the Federation and regional networks with a limited possibility to participate in discussions and without voting rights"*. Er waren veel vragen en er was veel discussie. Uiteindelijk werd besloten dat de leden van de werkgroep aan de EGP bestuur vragen om met een voorstel komen voor concrete invulling van het individuele 'supportership'. Dat voorstel wordt verwacht dit najaar, gezien de bezigheden van de EGP met de komende Europese verkiezingen deze zomer.

Zoals gezegd stond op de bijeenkomst in Rome de officiële oprichting van De Europese Groene Partij centraal en dat werd met veel tromgeroffel gevierd. Behalve het normale programma werd er veel aandacht besteed aan de oprichting van de nieuwe partij door o.a. presentaties van alle oprichtende partijen. Op zondag 22 februari was het dan zo ver: de officiële oprichting van de nieuwe organisatie door het ondertekenen van het oprichtingsprotocol. In het Campidoglio nabij het Romeinse Forum in dezelfde zaal waar in 1957 het Verdrag van Rome was getekend en de EEG en Euratom waren opgericht, werd nu officieel getekend voor de oprichting van de Europese Groene Partij. Een klein veertigtal delegatieleden vertegenwoordigde éénendertig groene partijen uit heel Europa die het officiële document tekenden. Er was gezorgd voor veel media-aandacht, overall waren journalisten en heel veel (televisie)camera's en de Europese Groenen zorgde voor veel spektakel. Zo werd er voorafgaand aan de opening van het congres, een vertoning van de verkiezingsfilm van de Europese Groene Partij gedraaid. Het is een campagnefilm om alle deelnemende groene partijen te ondersteunen in de Europese Verkiezingscampagne en te laten zien dat de Europese Federatie van Groene Partijen, alle nationale groene partijen samen één Groene Partij gevormd hebben. Het is een prachtig spotje geworden met alle grote Groene thema's: dierenwelzijn/voedselkwaliteit/duurzame landbouw en veeteelt, anders-globalisten, natuurbescherming, vrede en non-agressie etc. Aan het eind van de film rollen alle nationale logo's en partijnamen (óók die van De Groenen) breeduit over het doek, over een groene achtergrond en gaan samen op in het logo van de 'European Greens'. De oprichting van de Europese Groene Partij dit congresweekeinde was dan ook meteen de aftrap voor de campagne voor de verkiezingen van het Europees Parlement in juni. Het centrale thema van de verkiezingscampagne van de Europese Groenen wordt "Good Food!" en het gaat dan vooral om voedselkwaliteit, biologische landbouw en veeteelt, duurzame visserij, aankoop lokale producten en eerlijke handel.

Hierna volgde een presentatie van alle Europese politieke partijen die meedoen aan de verkiezingen, de lijsttrekkers die

samen het groene 'dreamteam' vormen. Het is erg jammer dat De Groenen niet kunnen meedoen want het gekozen gezamenlijke verkiezingsthema sluit erg mooi aan op standpunten die in het nieuwe programma van De Groenen staan.

Dan volgde een forumdiscussie. Er werd onder leiding van Marcelle Padovani een discussie rond het thema "Europe as a Global Player" georganiseerd tussen de forumleden na de 'keynote speaker' Joschka Fischer (de Duitse minister Buitenlandse Zaken/Die Grünen/Bündnis'90). Het meest opvallende in de speech van Fischer was zijn standpunt over de Wereldhandelsorganisatie, de WTO. Volgens Fischer is het streven naar afschaffen ervan onjuist. Groene politiek zou er op gericht moeten zijn de WTO te hervormen zodat eerlijke handel (markten openen voor handelswaar uit Derde Wereld maar ook oog voor beschermen van biologische landbouw etc.) een kans krijgt. Zonder de WTO kunnen alleen tweepartijen(bilaterale)handelsovereenkomsten worden gesloten en dat komt de natuur, duurzame landbouw en de ontwikkeling van de Derde Wereld staten niet ten goede. De WTO kan niet gemist worden, maar moet worden hervormd volgens Fischer. Natuurlijk ging hij ook in op het belangrijke Groene politieke standpunt (dat overigens niet door alle groene partijen werd gedeeld) van 2003 om zich tegen de oorlog in Irak te keren.

Onder de slogan "Greens make a difference-Europe can do better" volgde een serie speeches over succesverhalen op stadslokaal, provinciaal, nationaal en Europees politiek niveau. Op zaterdag 21 februari opende mijn persoonlijke 'heldin': de Duitse minister van Landbouw, Voedselveiligheid en Consumentenbelangen, Renate Künast de congresdag met haar speech. Zij is een begenadigd spreekster en de onderwerpen die zij aansnijdt liggen mij persoonlijk na aan het hart. Zo sprak zij over het 'GOOD FOOD' thema in vergelijking met "GOOD Governance". Een goed voedsel/landbouwbeleid is te vergelijken met goed bestuur. Het streven is dat landbouw, onze boeren in het midden van de samenleving, in het hart van de maatschappij geplaatst moeten worden, zegt ze. Wij consumenten, niet-boeren, moeten begrijpen dat we een eerlijke prijs voor goed geproduceerde producten moeten betalen. Een groene toekomst is gelegen in consumentengedrag: 'A Green Future is to vote with you shoppingbag' is zo'n uitspraak van haar. Voeding heeft volgen Künast (en ondergetekende!) niet alleen te maken met persoonlijke levensstijl maar ook met de inrichting van ons landschap, met dierenwelzijn en sociale rechtvaardigheid. Ze ging dieper in op het probleem van het rijke Europa en het toenemend voorkomen van (veel) overgewicht, met name bij kinderen. Er is een trend van steeds dikker wordende kinderen in heel Europa, het zijn zorgwekkende cijfers. We zouden zeer ongerust moeten zijn, zei ze, want de verkeerde industriële voeding waarmee Europese kinderen worden volgestopt (aangemoedigd door reclameboodschappen) leveren tal van gezondheidsklachten als suikerziekte (en daardoor slecht gezichtsvermogen) met zich mee, die het hele leven van een kind en de volwassen persoon beïnvloedt. Daarmee ook de toekomstige Europese samenleving. Er moet een nieuw 'voedselbewustzijn' bij burgers/consumenten wakker worden gemaakt: daarom is het thema van de Europese verkiezingscampagne van De Groene politiek zo belangrijk volgens Künast: Je bent niet alleen wat je eet, ze zegt iedereen

"Eat the Landscape". Wat je eet, bepaalt hoe je omgeving hier en elders op de wereld eruit ziet. Ecologisch verantwoord geproduceerd voedsel heeft ook te maken met het instandhouden van de biodiversiteit. Daarom ook moeten de Europese Groenen ervoor zorg dragen dat na deze WereldHandelOrganisatie onderhandelingsronde "*Small scale farming is having a chance*" dat kleinschalig boeren mogelijk kan blijven. Daarna benadrukt de Duitse minister het belang van het verbouwen en de uitbreiding van de teelt van energieproductiegewassen (olifantsgras e.d.) voor de alternatieve energiebronnen en opwekking ervan. Tenslotte gaat ze in op Genetisch Gemodificeerd Voedsel. We hebben er, als consument recht op vrij te zijn van voedselwaren zonder deze genetisch gemodificeerde ingrediënten. Europa heeft tot nog toe bepaald dat we als consument zelf erop kunnen letten (labeling) maar de WTO maakt het moeilijk om alle genetisch gemodificeerde grondstoffen tegen te houden. Ze zei, luister goed, alle praatjes ten spijt van de promotors van GMO (genetic modified organism) producten: er is geen relatie tussen honger en GMOfood. (Veel GMOmultinationals en hun gerelateerde onderzoekers zeggen dat de tegenstanders van GMOproducten de honger in de derde wereld moedwillig instandhouden als er geen GMOlandbouwrevolutie op wereldschaal komt). Die uitspraak 'Er is geen relatie tussen honger in de wereld en GMO-food' leverde een daverend applaus op. Mooi werk, hadden wij maar zo'n Groene minister!

Xandra Asselbergs

meer informatie EGP congres in Rome en foto's:

<http://www.verdi.it/congresso/it/foto.html>

en de promotiefilm:

<http://www.verdi.it/congresso/en/audiovideo.html>

meer informatie over Europese Groene Partij:

www.europeangreens.org

meer informatie over de gezamenlijke Europese

verkiezingscampagne:

<http://www.greens-efa.org>

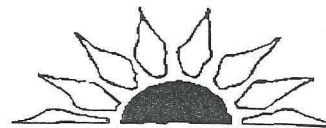
Géén A4 Midden-Delfland

Het wordt steeds drukker en voller en steniger in het zuidwesten van de Randstad. Meer huizen, meer bedrijfsterreinen, meer verkeer.

Daarom is Midden-Delfland de moeite van het beschermen waard. Het is een weidengebied dat ligt ingeklemd tussen in het noorden de Haagse agglomeratie, Delft en het kassengebied van het Westland, en in het zuiden de Rotterdamse agglomeratie en Rijnmond.

Midden-Delfland zou volgens een wet die speciaal voor dit gebied is gemaakt, open en rustig moeten blijven en bestemd voor landbouw, recreatie en natuur en landschap. Het is daarnaast officieel grotendeels stiltegebied.

Naarmate het in dit deel van de Randstad drukker en voller en steniger wordt, wordt de waarde van Midden-Delfland groter. Daarom is een andere aanduiding voor het gebied: het kleine Groene Hart.

Uitgerekend dwars hierdoorheen zou een nieuwe snelweg moeten komen. CDA en VVD in de Tweede Kamer pleiten al heel lang voor de weg. Maar er is ook veel verzet met veel draagvlak op de verschillende overheidsniveaus. Dagblad Trouw heeft de weg daarom al eens aangeduid als "de meest bediscussieerde weg van Nederland". De laatste jaren is ook Provinciebestuurder Norder (PvdA) een warm pleitbezorger.

Hij heeft een plan laten uitdenken. Kernpunt daarvan is dat mét de aanleg van de A4 Midden-Delfland en het eraangrenzende stedelijk gebied van Schiedam/Vlaardingen erop vooruit zouden gaan. In Vooruitgangsjargon heet dat: "een win-win-situatie".

Wij, van de Stichting Stop RW19/A4, met dertig jaar ervaring in dit debat, hebben weinig vertrouwen in dit kernpunt. Toch zijn we het gesprek aangegaan. We hebben Norder uitgedaagd zijn kernpunt te onderbouwen – maar hij geeft meestal niet thuis. Wél maakt hij, als ik het vriendelijk uitdruk, kwistig gebruik van zijn trukendoos om aanleg van de weg dichterbij te brengen. Als ik het onvriendelijk uitdruk: zijn woorden zijn niet te vertrouwen. Veel machtsspelletjes, maar povere argumenten.

Binnenkort begint een m.e.r.-procedure. Norder en de minister van Verkeer hebben al herhaaldelijk verklaard dat ze weten wat daar uit gaat komen. Hoe objectief zou zo'n onderzoek dan worden?

Wij zullen ons duchtig weren in deze procedure. Ons motto is daarbij: "Niet tanken, maar denken!"

Stichting Stop RW19/A4
Henk Tetteroo (lid van De Groenen)

Inlichtingen: Boliviastraat 20 2622 BL Delft; (015) 2.620.786; e-post: henktanny@wanadoo.nl.

Wil je ons steunen? Iedere gift is welkom op gironummer 8077567 ten name van penningmeester Stichting Stop RW19/A4 in Delft. Wil je een andere bijdrage leveren? Neem contact op!

Zaterdag 6 december jl. hebben we afscheid genomen van Ben Kal, hij overleed op 1 december na een jarenlange strijd tegen kanker. In een zonovergoten, overvolle zaal van het Haarlems crematorium herdachten wij hem. Op de rouwkaart, duidelijk door hemzelf ontworpen, een couplet uit een gedicht van Bram Vermeulen:

*Ik heb een steen verlegd in een rivier op aarde.
Nu weet ik dat ik nooit zal zijn vergeten.
Ik leverde het bewijs van mijn bestaan.
Omdat door het verleggen van die ene steen
het water nooit meer dezelfde weg zal gaan.*

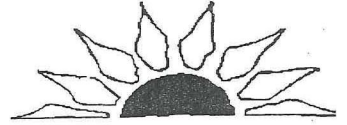
Inderdaad, Ben heeft onuitwisbare sporen achtergelaten. Ons denken en handelen zal daardoor blijvend geïnspireerd worden.

Burgemeester Jaap Pop liet duidelijk merken dat Ben als raadslid grote indruk had gemaakt door zijn enorme inzet en bevlogenheid. Hein van Caspel, spreker namens onze Haarlemse afdeling, noemde Ben de spil, de ziel van de partij. Een citaat uit zijn toespraak: "Maar gelukkig is er iets van jou op ons overgeslagen. Jouw aandeel was kennis, positief denken, standvastigheid: door dik en dun altijd slagvaardig zijn. Hij heeft ons doen besluiten niet op te geven. Eigenlijk is dat jouw verdienste en we zijn er zeer erkentelijk voor: De Groenen bestaan....." Daar heb ik niets aan toe te voegen.

Ben heeft als bestuurslid, maar vooral als 'ideoloog' -hij zou zichzelf niet zo aangeduid hebben - veel voor De Groenen betekend. Zij realisme heeft De Groenen menigmaal op koers gehouden bij onderlinge spanningen. Ben wist als fysisch geograaf veel van de relatie tussen Mens en Aarde, hij bracht zijn zorgen over deze relatie voortdurend onder woorden. Zijn vergelijking over het aanmaken van de kachel met het hout van het eigen huis zal ieder zich herinneren. Hij had het vermogen in tijd en ruimte over de horizon heen te kijken, hij wist dat voortgaande economische groei het bestaan van Mens en Aarde bedreigt. Daarnaast straalde Ben toch ook optimisme over de toekomst uit, hij verwachtte dat zijn woorden: "Er bestaat heus een definitief GENOEG!" nog tijdig begrepen zullen worden. Aan ons de taak Ben's idealen verder uit te dragen. Wij zullen zijn wijsheid daarbij erg missen.

Als slot sluit ik me aan bij de woorden van Hein van Caspel, aan het einde van zijn toespraak: "De Groenen willen hier ook het gezin van Ben extra bedanken voor alle uren die ze Ben hebben moeten missen, als echtgenoot en vader, aan de Groenen en aan de Gemeente Haarlem; daarbij ook denkend aan de stille medewerking die zij daarmee steeds verleend hebben. Ben kennende denken wij Groenen dat het gezin een zeer toegewijde Ben verliest. Daarom besluiten wij ermee het gezin met diepe gevoelens van dankbaarheid te condoleren en heel veel goede moed toe te wensen voor de toekomst."

Huib Poortman, lid dagelijks bestuur

Concept Partijprogramma 2004

Voorlopige titel: Wat is een stem waard?

Inleiding: de Europese Unie model voor de Verenigde Naties?

Gaat u 10 juni stemmen voor het Europees Parlement? De Groenen nemen wegens gebrek aan financiële middelen niet deel deze keer. De Europese Groene Partij (www.eurogreens.org) wel. Wij hebben deze partij samen met GroenLinks en 30 andere Europese Groene partijen op 21 februari 2004 in Rome opgericht.

Europa staat aan de vooravond van de aanvaarding van een eigen grondwet die de machtsverhoudingen tussen de Lidstaten regelt. De discussie hierover is nog gaande. In ons partijprogramma kunt u lezen hoe De Groenen er over denken.

Wij vinden de Europese Unie een hoopvolle ontwikkeling in een wereld waar buurlanden in sommige regio's gewapend tegenover elkaar staan. Duitsland, Frankrijk en Engeland hebben in de afgelopen eeuwen vele oorlogen met elkaar gevoerd, maar het is nu al bijna zestig jaar vrede. De bereidheid van Duitsland en Frankrijk om een deel van hun soevereiniteit op te geven ten gunste van een Hoge Autoriteit voor Kolen en Staal was daarvoor een eerste cruciale stap. Het lidmaatschap van de Europese Unie is populair. Per 1 mei telt de EU 25 leden en niet alleen Roemenië, Bulgarije, Kroatië en Turkije ambiëren het lidmaatschap, maar ook landen verder weg en buiten Europa, zoals Israël, Marokko en Georgië.

Hoe de wereld zich politiek gaat ontwikkelen deze eeuw is nu nog niet te voorspellen, maar wij denken dat de West-Europese landen bewezen hebben met hun politieke en economische integratie vreedzame onderlinge betrekkingen en hogere welvaart te kunnen bereiken.

Het succes van de Europese samenwerking leidt tot nieuwe problemen of zo u wilt uitdagingen. De zes landen die de Europese Gemeenschap hebben opgericht konden nog gemakkelijk samen over alles overleggen. Omdat de wetgevende taak van de EU almaar toeneemt en het aantal leden verveelvoudigd is loopt deze bestuurswijze die op consensus berust vast.

Om dit probleem te lijf te gaan is de Europese Conventie opgericht die een grondwet heeft ontworpen die nu ter discussie staat. Cruciaal in deze grondwet is de stemwaarde van de Lidstaten in de Ministerraden. De onderhandelingen zijn daarop vastgelopen. Zoals het nu geregeld is in het Verdrag van Nice en volgens de ontwerpgrondwet is het kwadraat van de stemwaarde evenredig met de grootte van de bevolking van de Lidstaat. Enkele landen wijken echter af: Duitsland en Nederland komen stemwaarde tekort; Polen en Spanje krijgen te veel.

De Groenen stellen voor in de grondwet vast te leggen dat de stemwaarde van een Lidstaat evenredig is met de wortel uit zijn bevolkingsgrootte.

Naast voldoende stemwaarde moet een besluit ook gesteund

worden door Lidstaten met gezamenlijk een voldoende hoog percentage van de totale bevolking van de EU. In het Verdrag van Nice is dat 62%, in het ontwerp van de conventie 60% en de huidige voorzitter Ierland stelt voor 55%. Wij hebben een voorkeur voor het laagste percentage en voelen weinig voor een soort vetorecht voor de grootste Lidstaten.

U heeft één stem en die kunt u uitbrengen op één kandidaat op een Nederlandse lijst. Wij wensen u daarbij veel wijsheid toe.

1. Samenleving: *samen leven*

Gemeenschapszin en wederzijds respect

De Groenen streven naar een samenleving die gebaseerd is op gemeenschapszin en respect voor elkaar. Een samenleving waarin mensen zich verantwoordelijk voelen voor elkaars welzijn, nu en in de toekomst. Een samenleving ook waarin elk mens het recht heeft zijn of haar ruimte in te nemen, zolang andere mensen, dieren of het ecosysteem daarmee niet worden geschaad: De Groenen hechten er belang aan te benadrukken dat er daarbij sprake moet zijn van wederkerigheid: mensen laten wederzijds elkaar in hun waarde. Dit geldt ongeacht leeftijd, sekse, levensbeschouwing of sociale status.

In de samenleving zoals de Groenen die voor ogen hebben, stellen mensen zichzelf grenzen, evalueren ze hun eigen gedrag, communiceren mensen open met elkaar, worden andermans grenzen gerespecteerd, voelen mensen zich betrokken en verantwoordelijk voor elkaar en voor elkaars leefomgeving, ook op langere termijn.

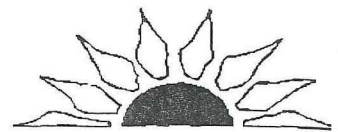
Samenlevingsvormen

De Groenen staan positief tegenover mensen die verantwoordelijkheid voor elkaar durven te nemen, of dat nu in een traditioneel of homohuwelijk is, of in de vorm van een leefgemeenschap of een commune. Degenen die hun samenlevingsvorm willen vastleggen in een contract ter bescherming van de rechten van partner en kinderen worden daartoe aangemoedigd. Er dient wel zorgvuldig te worden omgegaan met het adoptierecht. Het belang van het kind moet voorop blijven staan. Het op zich nemen van de verzorging van bejaarde ouders of grootouders door kinderen en kleinkinderen willen De Groenen ondersteunen, financieel en moreel.

Emancipatie

De Groenen pleiten voor een samenleving waarin wederzijds respect emancipatie van ongelijkbehandelde groeperingen mogelijk maakt.

Ook al is homoseksualiteit steeds meer geaccepteerd, de homo-emancipatie is nog niet helemaal voltooid in bepaalde kringen van onze samenleving. Daarom blijft subsidieverlening aan belangenorganisaties als het COC belangrijk. Op scholen is weer sprake van vermindering van tolerantie ten aanzien van homoseksuele leerlingen en leraren. De overheid moet hier actief op reageren door voorlichting op scholen over homoseksualiteit veilig te stellen. Tevens dient tijdens de inburgeringstrajecten voor allochtonen aandacht besteed te worden aan homoseksualiteit, mede omdat homoseksualiteit voor sommige groepen allochtonen in een taboesfeer zit, of zelfs in een sfeer van discriminatie.

2. Bestuurlijke vernieuwing: versterk de democratie

Representatieve en adviserende functie voor de koning

Vanwege artikel 24 van de grondwet wordt in Nederland het koningschap erfelijk vervuld door de opvolgers van Koning Willem I.

Dit is in strijd met artikel 3 van die zelfde grondwet die alle Nederlanders het recht geeft om op gelijke voet in openbare dienst benoembaar te zijn.

Gezien de populariteit van het koningshuis hebben De Groenen geen moeite met een representatieve en adviserende functie van de koning. Een functie als lid van de regering, zoals het nu is, vinden wij ongewenst. De ministerraad moet de regering gaan vormen.

Een sterker parlement

De Groenen willen dat de Tweede Kamer ministers en staatssecretarissen benoemt en ontslaat. Als een regerende coalitie uiteenvalt, kan de Tweede Kamer zelf besluiten tot haar ontbinding, waarna nieuwe verkiezingen worden uitgeschreven.

Sterkere positie van de oppositie

Nu kan een meerderheid van de Tweede Kamer een wet in strijd met de grondwet doordrukken door domweg te ontkennen dat de wet in strijd is met de grondwet.

Wij willen dat de Raad van State op verzoek van 50 leden van de Tweede Kamer of 25 leden van de Eerste Kamer beoordeelt of een wetsontwerp of een verdrag in strijd is met de grondwet. Als de Raad van State van oordeel is dat dit het geval is kunnen de kamers goedkeuring alleen verlenen met ten minste twee derden van de uitgebrachte stemmen.

Sterkere provinciale staten

De Groenen willen dat provinciale staten de commissaris van de koningin benoemen en kunnen ontslaan.

Een sterkere gemeenteraad

De Groenen willen dat de gemeenteraad de burgemeester benoemt en kan ontslaan.

Een rechtstreeks gekozen burgemeester wijzen wij af, omdat dit de positie van de gemeenteraad verzwakt.

Een correctief referendum

De Groenen willen het mogelijk maken dat de kiezers het inwerking treden van een wet opschorten door het houden van een correctief referendum. Wijst het referendum de wet met een voldoende grote meerderheid af dan is deze vernietigd.

Wij zijn geen voorstander van een volksinitiatief omdat de regering dan kan komen te zitten met tegenstrijdige wetten. Het maken van wetten vereist juridische deskundigheid.

Dit recht op een referendum willen we op alle bestuursniveaus: gemeente, provincie en landelijk.

Veranderingen in de Kieswet

Het actief kiesrecht, het recht om een stem uit te brengen, willen we geven aan jongeren vanaf 16 jaar.

Het passief kiesrecht, het recht om een plaats in te nemen in een vertegenwoordigend lichaam, willen we op 18 jaar houden.

Het inleveren van een lijstengroep maakt soms een loterij van wie er in de Tweede Kamer komt, zoals in mei 2002 bij de heer

Jense van Leeftbaar Nederland. Ook bij de mogelijke opvolging van een vrijkomende plaats in de fractie van de LPF was er onduidelijkheid. Daarom willen De Groenen de kieskringen uit de Kieswet schrappen. Ze hebben geen functie want de kiezers stemmen op een landelijke partij.

De drempel om met voorkeurstemmen gekozen te worden willen we verlagen van 25 naar 10 procent. Nu heeft een voorkeursactie nog steeds weinig zin. Bij tien procent wordt het spannender en is er een beter evenwicht tussen de bevoegdheid van een politieke partij om een lijst samen te stellen en van een voldoende grote groep kiezers om de volgorde te wijzigen.

Subsidiariteitsbeginsel

Bevoegdheden moeten liggen op het laagste bestuurlijke niveau dat geschikt is om de bevoegdheden uit te oefenen.

De bestuursrechter moet bevoegd zijn om regelgeving aan het subsidiariteitsbeginsel te toetsen.

Duurzaamheid

In alle drie bestuurslagen zal plaats moeten worden ingeruimd voor duurzaamheid.

Zoals er in alle bestuurslagen een wethouder, gedeputeerde of minister van Financiën is die alle beleidsvoornemens financieel toetst, zo moet er ook op het gebied van duurzaamheid één lid van het dagelijks bestuur van gemeente en provincie en één minister verantwoordelijk zijn voor de duurzaamheid van alle beleid en beleidsvoornemens.

Deze bestuurder zal coördinerend optreden om het totale beleid (de beleidsvoornemens) van al zijn collega-bestuurders te toetsen aan criteria van duurzaamheid.

De Groenen stellen voor een Ministerie van (of voor, d.w.z. een minister zonder portefeuille) Duurzame Ontwikkeling in te stellen, met coördinerende bevoegdheden op alle beleidsterreinen. Genoemde bewindspersoon zal in beginsel alle relevante beleidsvoornemens moeten beoordelen en alle daaruit voortkomende beleidsstukken moeten medeondertekenen.

In de andere bestuurslagen vindt een vergelijkbare ontwikkeling plaats.

Directe Democratie

De Groenen willen de relatie tussen volksvertegenwoordiger en burger verbeteren.

Dat kan door individuele burgers of vertegenwoordigers van organisaties of instellingen de gelegenheid te geven in de Tweede Kamer het woord te voeren over een actueel onderwerp. De Groenen steunen daarom het initiatief van de SDN (Sociale Databank Nederland) om 'Kamerzetel 151' in te stellen.

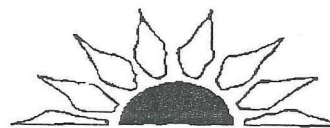
De bedoeling daarvan is dat wekelijks, tijdens het vragenuurtje in de Tweede Kamer, drie burgers gedurende drie minuten het woord kunnen voeren en dat de aanwezige ministers en kamerleden daarop reageren.

Een (kamer)commissie zal een selectie maken om ervoor te zorgen dat 'Kamerzetel 151' gebruikt wordt op een wijze die de Nederlandse democratie een nieuwe impuls geeft.

3. Gezondheidszorg: tweedeling voorkomen

Neerwaartse spiraal

De gezondheidszorg in Nederland bevindt zich in een neerwaartse spiraal. De vraag naar zorg is toegenomen, maar het budget voor de zorg is nauwelijks gestegen. Hierdoor zijn grote

wachtlijsten ontstaan. Het bestaande beleid is paradoxaal: enerzijds wordt gestreefd naar meer marktwerking, anderzijds is er een streng bureaucratisch systeem opgetuigd om binnen de budgetten voor de zorg te blijven. De Groenen staan sceptisch tegenover marktwerking in de zorg. Belangrijk is dat iedereen gelijke toegang tot zorg houdt. Marktwerking leidt, zeker in combinatie met de schaarste in de zorg, tot tweedeling. Verder is er geen enkel bewijs dat marktwerking leidt tot lagere kosten (in de VS, waar de marktwerking het verst is doorgevoerd, zijn de kosten voor de zorg het hoogste). Wel is sanering van de zorgbureaucratie dringend geboden. De overdaad aan regeltechnische rompslomp en de versnipperde aansturing moeten worden bestreden.

Nationale zorgverzekering

Er moet een nationale zorgverzekering komen voor alle burgers, om de zorg beter op orde te krijgen en tweedeling tegen te gaan. Dit is een zorgverzekering gebaseerd op solidariteit, met premies naar draagkracht en inning via de belastingen. De werkgevers worden belast voor dat deel dat zij ook nu bijdragen aan de zorg. Het pakket moet alle medisch noodzakelijke en maatschappelijk gewenste zorg bevatten. Dat betekent alles wat nu vanwege de Algemene Wet Bijzondere Ziektekosten verstrekt wordt en het ziekenfonds. Ook voorzieningen voor mensen met een handicap en ouderen vallen onder deze volksverzekering, die wordt uitgevoerd door publieke organen. Aanzienlijke kostenbesparing treedt op door het vervallen van de beheerskosten van de particuliere verzekering en de dure en ingewikkelde premie-inning. Door één landelijke organisatie van zorgverzekering kunnen geneesmiddelen en hulpmiddelen goedkoper worden ingekocht en effectiever gedistribueerd.

Stop de schaalvergroting

Kleine (streek)ziekenhuizen moeten open blijven. Met de schaalvergroting dreigt de menselijke maat verloren te gaan. Uit onderzoek blijkt bovendien dat grote ziekenhuizen lang niet altijd doelmatiger werken dan kleine. Omzetting van de budgettering naar een openeinde financiering moet voorkomen dat er wachtlijsten zijn terwijl operatiekamers niet gebruikt worden en specialisten niet meer kunnen behandelen omdat de financiering ontoereikend is.

De werkers in de zorg

Wij onderscheiden hierin vrijwilligers, ziekenverzorger, verpleegkundigen, artsen en specialisten. De Groenen willen stimuleren dat de goedkopere zorgverleners taken overnemen van hun duurere collega's. De wettelijke mogelijkheden daartoe worden verruimd. Ervaren verpleegkundigen moeten routinetaken van een arts kunnen overnemen. Hetzelfde geldt voor ervaren ziekenverzorger en de eenvoudige taken van verpleegkundigen. De eindverantwoordelijkheid ligt bij degene die zijn taken delegeert. Speciaal in de taken die vrijwilligers verrichten zien De Groenen graag een enorme groei. Het basisinkomen kan dit stimuleren. Met dit alles is het tekort aan personeel uiteraard niet in één klap opgelost. Om dit op te lossen zullen de arbeidsvoorwaarden voor met name het lagere personeel beter moeten worden.

Overmatig beroep op gezondheidszorg

Tegelijkertijd willen De Groenen maatregelen om het overmatig beroep op gezondheidszorg af te remmen. Er is al jaren een toenemende tendens om naar de dokter te gaan, niet om te horen of men inderdaad ziek is, maar om zeker te weten dat men niet ziek is. Omdat de eerste lijn (huisartsen) deze zekerheid maar gedeeltelijk kan geven, dringen velen met succes aan op specialistisch onderzoek. Na een rondgang langs artsen, toestellen en allerhande onderzoeken keert men huiswaarts met de illusie zeker te weten voorlopig gezond te zijn. Een publiekscampagne en openbaar debat over zin en onzin van medisch onderzoek en stimulering van kritisch zelfbewustzijn zijn de eerste stappen om deze overconsumptie aan te pakken.

Meer geld voor ouderenzorg

Zowel voor mannen als vrouwen neemt de gemiddelde levensverwachting toe. Meer mensen worden steeds ouder en zij zullen een zware wissel trekken op zorgvoorzieningen en daarmee op het budget voor de gezondheidszorg. De Groenen zijn van mening dat ouderen nu en in de toekomst moeten kunnen rekenen op basale kwaliteit van zorg en zorgvoorzieningen. Aan deze kwaliteit hangt een prijskaartje. Als sprake is van een sterkere stijging van de uitgaven die noodzakelijk zijn om de vereiste kwaliteit van ouderenzorg te garanderen, menen De Groenen dat zonder aarzeling moet worden besloten tot een hoger budget.

Preventie

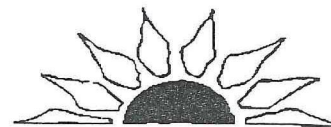
De Groenen hechten aan preventieve maatregelen. Hier liggen verbindingen met andere beleidsterreinen. Zo is er een overtuigende relatie tussen sociaal-economische omstandigheden en gezondheidsstatus en levensverwachting. Lucht- en bodemvervuiling bedreigen de gezondheid. Verder zijn mensen in achterstandswijken vaker ziek en leven ze korter, vooral als ze hierbij nog tot een allochtone bevolkingsgroep behoren. Dat is onaanvaardbaar. Alleen structurele armoedebestrijding en daadwerkelijke integratie van allochtone minderheden kunnen dit tij keren. Nu nog is er sprake van het spreekwoordelijke dweilen met de kraan open; gezondheidsproblemen die verband houden met armoede en afkomst worden niet bij de wortel aangepakt. Verder blijft het in het kader van preventie nodig om het roken te ontmoedigen.

Alcoholmisbruik

Met name onder jongeren komt steeds meer overmatig alcoholgebruik voor. De populaire mixdranken zijn daarvoor een niet onbelangrijk deel debet aan. De Groenen vinden dat de in de wet vastgelegde leeftijdsgrenzen voor alcoholverkoop (16 jaar voor zwakalcoholische dranken en 18 jaar voor sterke drank) strenger moeten worden gehandhaafd dan nu het geval is. Goede alcoholvoorlichting op school is belangrijk. Op jongeren gerichte alcoholreclames moeten worden verboden.

Harddrugs

Druggebruik is een probleem dat zowel vanuit veiligheid als gezondheidszorg kan worden belicht. Vanuit de zorg bekeken, staan De Groenen op het standpunt dat het druggebruik niet moet worden gestimuleerd, maar dat de producten die op de markt zijn van goede kwaliteit dienen te zijn. Bovendien behoren verslaafden niet aan hun lot te worden overgelaten. De Groenen zijn er voorstander van dat heroïne op doktersrecept aan

verslaafden kan worden verstrekt. Op deze manier wordt het druggebruik uit de criminele sfeer gehaald. Het komt bovendien de gezondheid en leefomstandigheden van druggebruikers ten goede.

Softdrugs

Marihuana komt als medicijn beschikbaar voor die groepen patiënten die kenbaar maken daarbij duidelijk baat te hebben. De handel in cannabisproducten wordt gelegaliseerd, zodat zij kunnen worden voorzien van een kwaliteitskeurmerk, het gebruik beter controleerbaar wordt en openlijke voorlichting over het gebruik mogelijk wordt, onder meer op scholen. Bij legalisering moet wel een leeftijdsgrens van 18 jaar blijven gelden.

Overgewicht

Overgewicht wordt in de westerse maatschappij een steeds ernstiger gezondheidsprobleem. Problemen met overgewicht beginnen vaak al op jonge leeftijd. Preventieve voorlichting en het stimuleren van meer lichaamsbeweging zijn dringend gewenst. De overvloed aan reclame voor snoep, frisdrank en fast food, gericht op kinderen, moet door wettelijke maatregelen worden beperkt. Op scholen hoort geen ongezond voedsel verkocht te worden.

Alternatieve geneeswijzen

Aan de alternatieve geneeswijzen, zoals homeopathie, moeten vergelijkbare eisen worden gesteld als aan de officiële geneeswijzen met betrekking tot effectiviteit, schadelijke nevenwerkingen, technische uitrusting, intercollegiale toetsing, bijscholing en controle door de geneeskundige inspectie. Wanneer aan bovengenoemde eisen wordt voldaan, dienen alternatieve geneeswijzen door de ziekenfondsen en ziektekostenverzekeraars te worden vergoed.

Abortus

De Groenen zien geen noodzaak het abortusdebat te heropenen. Geslachtselectie in zogenoemde Genderklinieken, op andere dan medische gronden, wijzen De Groenen af. Abortus provocatus met als enige reden dat de sekse van het kind niet overeenstemt met de wens van de ouders wijzen De Groenen eveneens af, ook wanneer het mensen uit een andere cultuur betreft.

Pil van Drion

Ouderen, ook behoeftige ouderen, moeten een plaats hebben in onze samenleving, en niet worden weggestopt. Een 'pil van Drion' lost het echte probleem niet op, namelijk dat mensen eenzaam, bang of depressief zijn in hun laatste levensfase. Ze moeten dan geen vervroegde dood krijgen maar zorg en aandacht. In plaats van een discussie over een doodspil voor ouderen, moet een maatschappelijk debat worden gevoerd over de problemen van ouderen en hun plaats in onze samenleving.

4. Geboorteregeling: uit respect voor het leven

Bevolkingsgroei

Een van de grootste bedreigingen van het leven op Aarde is de bevolkingsgroei. Er is sprake van een groeiende 'mensenplag'.

Deze plaag bedreigt het voortbestaan van alle leven op onze planeet.

Catastrofe

Dankzij de medische wetenschap is de gemiddelde levensverwachting van de wereldbevolking binnen een eeuw meer dan verdubbeld, vooral door de een sterke afname van de kindersterfte. Wanneer deze gunstige ontwikkeling niet gepaard gaat met het drastisch beperken van het aantal geboorten zal zij nog deze eeuw omslaan in een wereldwijde catastrofe.

Meer mensen hebben meer ruimte en meer voedsel nodig en zij produceren meer afval. De gewenste groei van de welvaart in de arme landen zal de druk op het leefmilieu nog groter maken. In de rijke landen is in het algemeen sprake van een stagnerende natuurlijke bevolkingsgroei naast een positief migratiesaldo. Daar gaat het niet om geboortebeperking maar om beperking van de materiele consumptie, vooral die van energie.

Culturele bezwaren

In veel culturen bestaan (religieuze) bezwaren tegen geboorteregeling. Er zullen taboes doorbroken moeten worden in het belang van het voortbestaan van de mensheid. De principiële afwijzing van geboorteregeling door religieuze en politieke autoriteiten leidt tot groei van de kindersterfte en vinden wij onmenselijk. Dat condooms ook als middel tegen de verspreiding van seksueel overdraagbare aandoeningen verboden worden maakt het nog erger.

Voorlichting en educatie

De Groenen achten voorlichting over geboorteregeling vanzelfsprekend.

De Groenen willen dat jongeren worden voorgelicht over de verantwoordelijkheden die ze moeten dragen na de geboorte van een kind. Door deze voorlichting hopen wij bovendien het aantal onbedoelde zwangerschappen tot een minimum te beperken. De voorlichting zal vooral ook op allochtone jongeren en op hun opvoeders gericht moeten worden, met name binnen het bijzonder (islamitisch) onderwijs. Ook hier zullen taboes doorbroken moeten worden als onderdeel van de noodzakelijke integratie.

Kinderbijslag

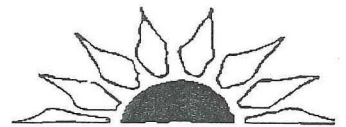
Daarnaast willen De Groenen de inkomensafhankelijke kinderbijslag en deze voor het eerste kind licht verhogen, voor het tweede kind verlagen, voor het derde kind halveren en voor verdere kinderen afschaffen. Voor meerlingen kan een uitzondering gemaakt worden.

Ouderverlof

Uitgebreide verlofregelingen voor ouders van minderjarige kinderen zijn wenselijk. Alleenstaande ouders dienen, in het huidige stelsel van sociale uitkeringen, ontheven te worden van sollicitatieplicht tot hun jongste kind twaalf jaar oud is.

Voorbehoedmiddelen Voorbehoedmiddelen dienen overal een eenvoudig verkrijgbaar te zijn. Vrijwillige sterilisatie moet uit de taboesfeer worden gehaald.

Mondiaal niveau

Ook op Europees en mondiaal niveau dienen wij ons voor deze zaken in te zetten. Van groot belang is hierbij de steun aan de emancipatie van vrouwen en mannen, wereldwijd. Voor vrouwenrechten moet internationaal meer aandacht komen. Het onderwijs aan vrouwen moet worden verbeterd en zij moeten praktische en financiële steun krijgen bij het verwerven van een grotere economische zelfstandigheid. Dit alles dient te geschieden door aan te sluiten bij bewegingen die er al zijn en volgens de inzichten van de vrouwen daar. Het misbruik van religieuze argumenten om vrouwen te onderdrukken moet worden bestreden. Vrouwenbesnijdenis dient wereldwijd als misdaad bestreden te worden.

5. Migranten: de aarde delen

Scheve verhoudingen

Menselijkerwijs gesproken, zouden alle grenzen open moeten staan voor iedereen. Dit is voor de komende jaren echter een onhaalbare kaart. De huidige verhoudingen in de wereld maken dat onmogelijk. Ze zijn, mede door ons eigen handelen in het verleden, ernstig scheef gegroeid. We zullen alles in het werk moeten stellen om de verhouding tussen Noord en Zuid in de wereld in evenwicht te krijgen, zoals verwoord in de paragraaf 'gerichte ontwikkelingssteun'. Zolang er nog sprake is van ongelijkheid moeten wij in Europees verband een terughoudend toelatingsbeleid voeren, want ons land kan de toestroom anders niet aan.

Europees vluchtelingenbeleid

Het beleid zal rechtvaardig en efficiënt moeten zijn. Aan vluchtelingen, die in hun eigen land in levensgevaar zijn, dient tijdelijk of permanent gastvrijheid geboden te worden.

Uitzettingen naar zogenaamd veilige landen moeten worden opgeschort als uit rapporten van de Verenigde Naties en Amnesty International blijkt dat dergelijke landen nog niet veilig zijn. Nederland is geen eiland in de wereld en moet verantwoordelijkheid nemen voor zijn deel van de mondiale vluchtelingenstroom. De Groenen zijn bovendien van mening dat een rijk land als Nederland ook diep in de buidel mag tasten voor de opvang van vluchtelingen in de eigen regio. Verder zijn we voorstander van een Europees vluchtelingenbeleid; niet om het aantal vluchtelingen in te dammen, maar om een meer evenwichtige spreiding te bewerkstelligen.

Illegalen en uitgeprocedeerden

Migranten zonder verblijfsvergunning, die soms al jaren in Nederland wonen, werken en belasting betalen, dreigen alsnog uitgezet te worden. Voor deze mensen, die vaak geheel in Nederland zijn geïntegreerd, moet in Nederland plaats zijn. Illegalen mogen niet worden uitgesloten van eerste levensbehoeften zoals gezondheidszorg en onderwijs.

Integratie

De inspanning van de overheid dient zowel gericht te zijn op inburgering van de vreemdeling als op tolerantie van de Nederlanders ten aanzien van andere culturen. Voor nieuwkomers zijn taal- en inburgeringscursussen van groot belang, maar zij kunnen ook ingevoerd worden in het Nederlandse vrijwilligerswerk. De overheid kan 'stages' in de samenleving initiëren, waarvan zowel autochtonen als allochtonen profiteren. Ook mensen in afwach-

ting van een beslissing over hun status moeten hieraan deel kunnen nemen. Voorop dient te staan dat burgers en gasten de Nederlandse cultuur kennen en respecteren. Nederlanders moeten zelf ook meer onderricht krijgen in de Nederlandse cultuur en geschiedenis. Mensen die een permanente vergunning tot verblijf aanvragen dienen onze taal afdoende te beheersen en voldoende kennis te hebben van onze cultuur. Ook dienen zij expliciet onze grondwet te onderschrijven.

Migratiebeleid

De Groenen vinden niet dat het beleid de migratiestromen moet volgen, maar dat de migratiestromen het beleid moeten volgen. Er dienen projecten te komen voor remigratie en emigratie. De regels voor vrijwillige terugkeer moeten worden versoepeld. Remigranten moeten met kennis en geld geholpen worden bij hun hertstart in hun vaderland.

Huwelijksmigratie

Vooraf Turkse en Marokkaanse allochtonen van de tweede en derde generatie huwen bij voorkeur met partners uit hun eigen cultuur. De 'import' van huwelijkspartners kan tot ernstige vertraging in het noodzakelijke integratieproces leiden. Wanneer jonge ouders de Nederlandse taal en cultuur niet kunnen overdragen, lopen hun kinderen al in hun eerste levensfase een onoverbrugbare achterstand op.

Daarnaast is het ook verontrustend dat de partner veelal binnen de eigen familie wordt gezocht, waardoor de kans op aangeboren afwijkingen veel groter wordt.

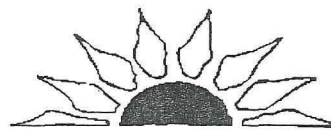
Maatregelen ter voorkoming van genoemde ongewenste ontwikkelingen mogen niet strijdig zijn met het recht op vrije partnerkeuze. De Groenen zijn voorstander van een beleid dat toekomstige generaties optimale kansen biedt om in onze samenleving te functioneren, er zal veel wijsheid nodig zijn.

6. Onderwijs: kwaliteitsversterking door schaalverkleining

Kleinschalig

De Groenen vinden het essentieel dat onderwijs op instellings- en groepsniveau in voldoende kleinschalige vorm georganiseerd wordt, zodat men met elkaar een gemeenschap kan vormen. Binnen een gemeenschap kent men elkaar en voelt men zich verantwoordelijk voor elkaar. Het aanhouden van de menselijke maat geeft onderwijsgeevenden, leerlingen, hun ouders, studenten en andere betrokkenen in het veld de mogelijkheid samen 'onderwijs te maken'. Kleinschalig onderwijs biedt groepsleerkrachten en docenten kansen om - zonodig met externe ondersteuning - systematisch tijd en aandacht te investeren in de ontwikkeling van het pedagogisch en didactisch handelen. Zo wordt tegemoetgekomen aan onderwijskundige inzichten zoals 'adaptief onderwijs': het optimaal afstemmen van het onderwijs op en het benutten van de individuele leer- en ontwikkelingsmogelijkheden.

De Groenen pleiten voor uitbreiding van de medezeggenschap van onderwijzend en niet-onderwijzend personeel, leerlingen, hun ouders en studenten op de invulling van het onderwijs. Fusies in het onderwijs dienen niet langer door de overheid geïnitieerd te worden en het is wenselijk dat de omgekeerde beweging, het splitsen van te grote onderwijsinstellingen, mogelijk wordt gemaakt.

Financiering en toegankelijkheid

Het rijk dient de voorwaarden te scheppen waarop kwalitatief hoogstaand onderwijs op kleinschalig niveau gerealiseerd kan worden. De overheid moet het onderwijsveld van veel ruimere financiële middelen voorzien dan thans het geval is. Minimaal dient daarbij het Europese gemiddelde van zes procent van het bruto nationaal product behaald te worden. Scholen hebben dringend behoefte aan extra financiële middelen voor bijvoorbeeld het realiseren van ruime en goed ingerichte lokalen, een schone en veilige school, boventallige formatie of het aanstellen van ondersteunend personeel, zoals een conciërge.

Salariëring en rechtspositie moeten eenduidig door de overheid worden vastgesteld, en de lonen binnen het onderwijsveld moeten structureel verhoogd worden.

In beginsel moet op alle niveaus het onderwijs voor iedereen toegankelijk zijn, en derhalve betaald te worden uit algemene middelen. Hieruit volgt voor De Groenen dat ouderbijdragen en lesgeld afgeschaft dienen te worden en sponsoring vanuit het bedrijfsleven moet worden tegengegaan. Ook binnen het hoger onderwijs geldt dat het bedrijfsleven geen invloed mag hebben op het curriculum, en dat de onafhankelijkheid van wetenschappelijk onderzoek moet worden gewaarborgd. Het basisinkomen, zoals voorgesteld door De Groenen, dient ook te worden uitgekeerd aan studenten. Het staat vrij om daarnaast bij te verdienen dan wel te lenen bij commerciële banken. Vanzelfsprekend geldt de studiemogelijkheid ook voor werkende jongeren. Aan de leeftijd van studenten worden voortaan geen grenzen gesteld. Iedereen die aan een studie begint krijgt een 'strippenkaart' van vijf onderwijsjaren. Deeltijdstudenten mogen deze strippenkaart in een langere periode opmaken. Om een studie voor iedereen uit alle regio's van Nederland toegankelijk te houden, dienen studenten te kunnen beschikken over een OV-kaart; daarmee blijft ook het volgen van extra onderwijs in andere steden mogelijk.

De Groenen staan op het standpunt dat ouders zelf moeten kunnen beslissen naar welke basisschool hun kind gaat; basisscholen dienen kinderen die worden aangemeld in principe toe te laten. Daarnaast pleiten De Groenen voor het in werking stellen van de Wet op Expertisecentra, die het ouders van een gehandicapt kind mogelijk maakt te kiezen voor een reguliere school.

Kwaliteit

De kwaliteit van het onderwijs dient vanuit het onderwijsveld verbeterd te worden, en in beginsel aan te sluiten bij de directe behoeften van betrokkenen.

Schaalverkleining op alle niveaus in het onderwijs biedt hiervoor een krachtige impuls. Daarnaast dient de dagelijkse ondersteuning van leerkrachten en docenten uitgebreid te worden, bijvoorbeeld door het aanstellen van assistenten of vakleerkrachten. Bovendien moet de scholingsmogelijkheden van het onderwijsgevend personeel sterk worden uitgebreid en dicht bij de dagelijkse praktijk staan. Nu kiest men er bijvoorbeeld veelal voor de hulp van een onderwijsbegeleidingsdienst in te roepen voor het verrichten van een uitgebreid diagnostisch onderzoek bij een leerling met ernstige problematiek. De Groenen pleiten ervoor dat onderwijsbegeleidingsdiensten vooral ook worden ingezet bij de ontwikkeling van de 'dagelijkse' leerkrachtvaardigheden ten behoeve van de hele groep leerlingen. Nascholings- en begeleidingsinstituten dienen hiertoe ingericht te

worden. Daarbij moet geld worden vrijgemaakt voor de vertaling van sociaal-wetenschappelijke inzichten met betrekking tot leerprocessen naar de praktijk van alle dag, en voor het begeleiden en verder ontwikkelen van succesvolle initiatieven. Een voorbeeld: vanuit wetenschappelijk onderzoek ontstaat het beeld dat het voor de taalontwikkeling van allochtone kinderen goed is de moedertaal goed te leren lezen en schrijven. Een school in Utrecht geeft al vele jaren haar leerlingen systematisch onderricht in het leren lezen en schrijven van de moedertaal en het Nederlands. De resultaten van deze school lijken veelbelovend. Een dergelijk initiatief dient opgepikt te worden door wetenschappers en onderwijsbegeleiders, die gezamenlijk onderzoeken of het project geschikt is voor nader onderzoek en uitbreiding.

In aansluiting hierop vinden de Groenen dat onderwijsvormingen niet op grote schaal van boven opgelegd dienen te worden, maar vanuit de basis moeten worden opgebouwd. De onderwijspraktijk wordt anders opgescheept met 'lege dozen'. Zo vragen veel docenten in de studiehuis zich nu nog af wat zelfstandig werken nu precies is, of het een middel of een doel is, waarom het zo belangrijk wordt geacht en hoe zij de leerlingen kunnen leren om zelfstandig te werken. Als een dergelijk project vanuit de basis wordt opgebouwd, dan sluit het aan bij de behoeften van het onderwijsveld, zijn leerkrachten gemotiveerd, en kan er sprake zijn van gewenste en intensieve begeleiding vanuit de nascholings- en begeleidingsinstituten. Het tempo van invoering wordt dan bepaald door de feitelijke mogelijkheden in de praktijk.

Leerdoelen en vakken

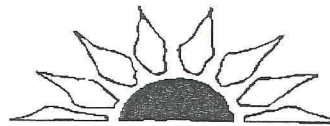
Onderwijs dient mensen de mogelijkheid te bieden kennis, vaardigheden en attitudes te ontwikkelen die hen in staat stellen volwaardig lid te zijn van de samenleving. Daarbij is het niet alleen belangrijk dat mensen op passende wijze deel kunnen nemen aan het arbeidsproces. Het onderwijs moet mensen ook de mogelijkheid geven om inzicht te verwerven in zichzelf en de motieven en gedragingen van anderen, en relaties te leggen tussen menselijk gedrag en de gevolgen daarvan op korte en langere termijn.

De Groenen pleiten daarbij voor een opwaardering van vakken binnen het basis- en voortgezet onderwijs die gericht zijn op de creatieve en lichamelijke ontwikkeling, en voor wereldoriënterende vakken zoals geschiedenis, biologie en aardrijkskunde die bijdragen tot een beter inzicht in ontwikkelingen in de veranderende wereld. Tevens moet worden onderzocht hoe expliciete aandacht geschonken kan worden aan ecologie en aan relevante inzichten uit de sociale wetenschappen, zoals bijvoorbeeld 'wat is agressie en hoe kun je dat leren reguleren', 'hoe kun je omgaan met reclame' of 'hoe communiceren wij met elkaar en hoe kun je dat verbeteren'. De toepassing van dergelijke inzichten dient vanzelfsprekend ook zichtbaar te zijn in de dagelijkse realiteit van het onderwijs. Binnen het hoger onderwijs worden filosofie en de geschiedenis van het vak verplichte onderdelen van iedere studierichting.

7. Cultuur: sport, kunst en vrijetijdsbesteding

Genieten van de natuur

De Groenen zijn van mening dat waardering van de natuur pas echt kan ontstaan als mensen een zekere mate van kennis van de

natuur bezitten. Het opdoen van kennis van inheemse planten en dieren dient een verplicht vak te worden, dat gegeven wordt tijdens wandelingen in de natuur.

Recreatievaart

Behalve in enkele speciaal daartoe aangewezen gebieden wordt de recreatievaart met brandstofmotoren verboden. Elektrisch voortgedreven boten (zgn. fluisterboten) zijn wel toegestaan.

Overheidsingrijpen

Cultuurpolitiek moet de markt corrigeren en niet andersom. Niet alleen uit overwegingen van kwaliteit, spreiding en participatie (aanbod betaalbaar houden), maar ook omwille van een pluriforme samenleving en een maximale vrijheid van meningsuiting, die in gevaar kunnen komen door dominante en monopoliserende marktkrachten. Als door het vrije spel der krachten kwaliteit, diversiteit, creativiteit en toegankelijkheid niet zonder meer gewaarborgd zijn, is overheidsingrijpen een noodzakelijke keuze.

Toegankelijkheid

Podiumkunsten, film en musea behoren zonder restricties onder het lage BTW-tarief. Jongeren moeten vroeg in aanraking komen met kunst en cultuur. Daarom moeten musea voor jongeren tot 21 jaar gratis toegankelijk worden.

Publieke omroep

Het cultuurbeleid ten aanzien van de televisie dient gericht te zijn op bevordering van meer kwaliteit in de programma's. De televisie is een goed medium om allerlei belangwekkende en onbekende terreinen onder de aandacht te brengen van het publiek. De Groenen verkiezen één of twee kwalitatief goede publiekszenders boven de huidige drie, die steeds meer beginnen te lijken op hun commerciële concurrenten. De Groenen streven er naar dat deze zenders reclamevrij worden.

Sport

Het bevorderen van de mogelijkheid tot sporten, als inspanning en ontspanning tegelijk, verdient hoge aandacht, juist omdat jong en oud hieraan zoveel vreugde beleven. In basis- en voortgezet onderwijs moeten meer vakleerkrachten voor sportbeoefening worden aangesteld. Om kwetsbare groepen zoals aan huis gekluisterde ouderen gezond te houden, behoren de bewegingstimulerende radioprogramma's van de NOS weer in ere te worden hersteld.

8. Criminaliteitsbestrijding: hoe handhaaf je een Groen beleid

Individualisering

Een oorzaak van onveilige gevoelens is de individualisering, het verdwijnen van de sociale samenhang in de wijken. Veel ouderen hebben weinig contact met jongeren (inclusief kleinkinderen). De Groenen zien dan ook veel in projecten om ouderen weer in contact te brengen met jongeren, en andersom, door bijvoorbeeld jongeren voor een zakcentje klusjes te laten opknappen voor ouderen.

Zichtbare agenten

De Groenen zijn blij met de uitbreiding van de politie. Wij willen meer blauw op straat. De meeste agenten hebben een he-

kel aan administratieve taken. Het opnemen van een aangifte of het uitwerken van een proces-verbaal moeten ze kunnen delegeren. De politie moet ook 's avonds en in de nachtelijke uren meer worden ingezet. Negentig procent van de criminaliteit voltrekt zich namelijk tussen acht uur 's avonds en zeven uur 's ochtends, terwijl dan slechts vier procent van de dienders aan het werk is. In het landelijk gebied moet elke gemeente minimaal over één politiepost beschikken.

Uitbannen alcoholreclame

De Groenen sluiten zich aan bij het verlangen naar meer veiligheid op straat. De oplossing ligt niet alleen bij meer zichtbaar blauw op straat, maar ook bij een krachtadige campagne tegen drank- en drugsmisbruik. Het uitbannen van de alcoholreclame is daarvoor een eerste voorwaarde.

Subjectieve onveiligheid

Gevoelens van onveiligheid nemen toe. Dit ligt niet altijd aan een objectieve daling van de veiligheid van de burgers. De subjectieve onveiligheid vindt een oorzaak in de vergrijzing: ouderen zijn het meest kwetsbaar voor criminaliteit en voelen zich ook eerder onveilig. Bovendien wordt het aantal jongeren kleiner; maar degenen die zich crimineel gedragen doen dat op steeds agressievere wijze.

Vermogens- en geweldsdelicten

Het gebruik van softdrugs is al gelegaliseerd. Dat moet ook gebeuren met de handel in en de teelt van softdrugs. Zodoende komt er een einde aan een gespleten situatie: legale verkoop via de 'voordeur', illegale toelevering via de 'achterdeur'. De hierdoor vrijkomende politiecapaciteit kan dan beter benut worden voor de bestrijding van vermogens- en geweldsdelicten en kleine criminaliteit.

Racismebestrijding

De overheid gaat een actief opsporings- en vervolgingsbeleid voeren tegen racisme en discriminatie. Discriminerende leuzen, spandoeken, toespraken en pamfletten moeten altijd tot vervolging leiden.

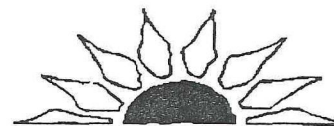
Inkomensafhankelijk boetesysteem

De Groenen zijn verder voorstander van een inkomensafhankelijk boetesysteem voor overtredingen. Beboeting met een geldbedrag moet door iedereen in gelijke mate als een straf worden gevoeld. Dat betekent dat iemand met meer geld een zwaardere geldboete krijgt opgelegd dan iemand met minder inkomen.

De maxima voor boetes voor bedrijven die de wet overtreden moeten verveelvoudigd worden. Nu is het helaas soms zo dat misdaad loont. Een boete van een miljoen is niets voor een groot bouwbedrijf. Tevens moet als straf uitgesproken kunnen worden dat een bestuurder van een veroordeelde vennootschap geen bestuursfunctie meer mag vervullen.

Verkeersveiligheid

Na een aantal veroordelingen wegens overtredingen die de verkeersveiligheid ernstig in gevaar brachten, zoals rijden onder invloed of een ruime snelheidsovertreding op een drukke weg, willen wij de rijbevoegdheid ontnemen.

9. Landbouw: eten wat de grond schaft

Weet wat je eet!

Mensen kunnen in onze maatschappijstructuur slechts in beperkte mate voedsel direct uit de natuur tot zich nemen. De bereiding van onze dagelijkse maaltijd heeft vele handmatige, dan wel mechanische en biochemische behandelingen ondergaan. De kwaliteit van de producten, die wij voor de maaltijdbereiding in de winkel kopen, is cruciaal voor de gezondheid van de mens. De consument weet echter nu niet, en wordt onvoldoende geïnformeerd, hoe het met die kwaliteit is gesteld. Herhaaldelijk worden wij, meestal per toeval, geconfronteerd met groente en fruit die een te hoog gehalte aan giftige bestrijdingsmiddelen bevatten. Ook bij de zogenaamde verpakte producten ontvangt de consument te weinig informatie over de inhoud. De producent moet openheid van zaken geven over de kwaliteit van zijn producten. Als consument hebben we het recht om te kunnen kiezen voor groente en fruit zonder schadelijk landbouwgif.

Ecologische landbouw

Ecologische landbouw wordt de gangbare landbouw. Het gebruik van chemische bestrijdingsmiddelen in de landbouw moet op de middellange termijn tot het verleden behoren. Ziekten en plagen worden voorkomen door meer diversiteit in gewassen en het gebruik van 'natuurlijke vijanden' van insecten. De Groenen streven ernaar dat in 2010 vijftieng procent van alle landbouwproducten biologisch wordt geproduceerd. In 2020 moet dit minstens vijftig procent zijn. Ecologische landbouw werkt zoveel mogelijk met de eigen krachten, energieën, evenwichten, kringlopen én grenzen van de natuur. Nieuwe eco-efficiënte technologieën moeten worden gestimuleerd en de middelen hiervoor ter beschikking worden gesteld.

Genetisch gemodificeerde landbouwgewassen mogen naar onze mening niet op de markt worden gebracht. Afgezien van de gevaren voor te weinig onderzochte risico's voor de mens, leidt de verbouwing hiervan tot wederom grootschalige monoculturen. Wij zijn juist voor meer biodiversiteit.

In een ecologische economie dient een landbouw- en voedselbeleid voorop te staan, dat de natuur herstelt en behoudt. De boer moet dan naar kennis en inzet een aangepaste vergoeding ontvangen.

Ecologisch houdbare productie

In een markteconomie dient de winkelprijs de volledige sociale en ecologische kosten te berekenen van een veilige en verantwoorde voedselproductie. Een markt van overproductie levert onderprijzen. Landbouwsubsidies moeten niet meer worden verstrekt voor producten, maar voor activiteiten. Deze productiewijze en prijsvorming zullen daarom door democratische wetgeving moeten worden gecorrigeerd. Daarom dient, te beginnen in Nederland, de EU en de overige hoge-productielanden die de dienst uitmaken in de wereldhandelsakkoorden (WTO), de productie zodanig te worden omgevormd, dat ze ecologisch houdbaar wordt. Er mag niet meer gedumpt worden ten koste van landbouw in andere landen en gebieden.

Dierziektenbeleid

De aanpak van de varkenspest in 1995, de mond- en klauwzeerepidemie (MKZ) in 2001 en de vogelpest van 2003

hebben laten zien dat het Europese dierziektenbeleid nodig aan herziening toe is. Het is volstrekt onaanvaardbaar dat alleen om economische redenen miljoenen gezonde dieren worden gedood en vernietigd.

Varkensfonds

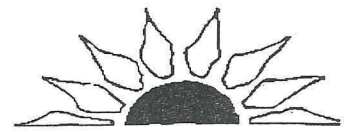
De vanwege mest en pest onaanvaardbaar geworden varkenshouderij kan hier tot voorbeeld strekken. De marktprijs voor varkens bij de slachterijen wordt in principe bepaald door vraag en aanbod. De werkelijke sociaal-ecologische en milieu-kosten vallen buiten deze handel. Om deze kosten te financieren zijn De Groenen voorstander van een door de overheid beheerd varkensfonds. Dit fonds heeft een tijdelijk karakter. De consument betaalt per kilo varkensvlees 30 eurocent heffing (analoog aan de ecotaks op bijvoorbeeld benzine). De varkensmester krijgt uit dit fonds de nodige extra middelen voor elk varken dat in Nederland wordt geslacht (om internationaal gesleep met dieren tegen te gaan) en op biologisch verantwoorde wijze is gemest (gevoed). De intensieve veeteelt moet een halt worden toegeroepen. De bedrijven moeten worden "gezondgekrompen" tot op circa duizend varkensplaatsen per bedrijf. De varkensdichtheid kan aldus, zonder inkomensbedreiging voor de boeren, worden ingekrompen. Er wordt niet meer massaal veevoer geïmporteerd, vooral niet uit de Derde Wereld. Dieren kunnen goed en gezond worden gehouden. Het mestprobleem verdwijnt en daarmee het grondwaterprobleem voor de drinkwatervoorziening. Vlees wordt niet meer voor-dumprijzen afgezet en verhandeld. Een dergelijke premie voor boeren is geen overheidssubsidie die boeren maakt tot bedelaars. Het is een correctie op de te lage markt/winkelprijs. Waar de markt ecologisch wordt, zal zij zelf de ecologische kostprijs gaan berekenen. Dan kan het fonds beëindigd worden. Men kan een dergelijk fonds ook invoeren voor andere hoofdproducten, zoals rundvlees, zuivel, graan, groenten en pluimveeproducten. In ruil voor de sociaal-ecologisch kostendekkende prijzen voor boer en tuinder maken zij afspraken voor een sociaal-ecologische wijze van omgaan met grond, water, planten, dieren en middelen. De bio-industrie en intensieve veeteelt moeten op termijn volledig worden verboden.

Grensbeschermingen

Als Nederland in de landbouw sociaal en ecologisch orde op zaken heeft gesteld, kan het dit in de EU overtuigend propageren. Intussen zijn wel grensbeschermingen nodig, met heffingen en controles, opdat onze markten niet met dumpproducten worden verstoord. Zo'n buitengrensbeleid zal ook in de EU en WTO tot stand moeten komen. Regionale distributie van landbouwproducten wordt bevorderd.

Aangepaste ruilverkaveling

Een levend platteland behoudt levende dorpen met een extensieve en arbeidscheppende boerenbevolking. Niet een minimaal aantal kapitaalintensieve megabedrijven, maar vele familiebedrijven met hun eigen specialiteit. De toegepaste ruilverkaveling, waarvan slechts schaalvergroting en intensivering het gevolg is geweest, moet worden omgebogen naar schaalverkleining, kwaliteitsverbetering en gemengde productie. In Nederland blijft natuur allereerst plattelandnatuur. Boeren en natuurbeschermers worden bondgenoten in de strijd voor een beter buitengebied. Boeren nemen zoveel mogelijk deel aan de productie van natuur, bijvoorbeeld door beperkt maaien,

braakleggen van perceelranden, slootkantbeheer en aanleg van houtwallen. Boeren moeten hiervoor ook inkomen ontvangen. De subsidie voor landbouwproducten daarentegen moet niet alleen in Nederland maar in de hele EU worden afgeschaft.

10. Natuur: kwaliteit belangrijker dan kwantiteit

Grootschalige natuurgebieden

Op de schaal van Nederland zullen natuur en landschap altijd nauw verweven zijn met de inrichting van steden, dorpen en het hele buitengebied. Nederland is te klein voor grootschalige, zelfregulerende natuurgebieden. Niet-duurzame cultuur en economie leiden tot natuur- en landschapsvernietiging. Op de lange termijn kan natuurbeleid alleen maar slagen in een verduurzaamde samenleving. Op de korte en middellange termijn moet het natuurbeleid de druk van de economische expansie en de milieuvernietiging zien te weerstaan. Extra maatregelen zijn dringend noodzakelijk.

Ecologische Hoofdstructuur

Door de aanleg van "nieuwe natuur" groeit het areaal natuurgebied in Nederland enigszins. Echter, de kwaliteit van de natuur - de biodiversiteit - neemt nog altijd af. Vooral de milieudruk (verdroging, verzuring, vermesting, stikstof en zware metalen) frustreert het natuurbeleid. De overheid heeft het plan opgevat van een samenhangend, landelijk netwerk van natuurgebieden en tussenliggende verbindingen, analoog aan het rijkswegennet. De Groenen ondersteunen dit streven, maar om de Ecologische Hoofdstructuur tijdig te realiseren is de versnelde aankoop van de benodigde gronden essentieel. Daarvoor zijn een substantiële verruiming van het budget en de inzet van het middel onteigening (zoals ook bij rijkswegenaanleg gebeurt) nodig. Bovendien dienen gebieden die volgens het rijksplan in de toekomst als natuurgebied worden aangekocht planologisch (via streek- en bestemmingsplannen) te worden gevrijwaard van tussentijdse aantastingen. De verantwoordelijke minister ziet hierop toe, desnoods via een aanwijzingsbesluit.

Natuurcompensatie

De compensatie voor onontkoombare aantasting van natuurgebieden en leefgebieden van de 650 bedreigde soorten van dieren en planten moet wettelijk worden verankerd in dezelfde procedures als waarin de aantasting wordt geregeld. Dat betekent dat bij het ontbreken van draagvlak voor natuurcompensatie er ook geen aantasting kan plaatsvinden.

Milieunormen

Voor het herstel van de natuurkwaliteit binnen en buiten de Ecologische Hoofdstructuur worden de milieunormen op duurzaam overleven van een soortenrijke natuur afgestemd. Nu zijn ze slechts afgestemd op duurzaam overleven van de mens. Biologische landbouw, schone productieprocessen, drastische beperking van de automobilititeit en milieubewust gedrag worden via het belastingstelsel sterk bevorderd.

Naleving internationale verdragen

Nederland moet veel beter zijn verplichtingen nakomen in het kader van internationale natuur- en milieuverdragen, zoals het Biodiversiteitsverdrag, de Europese vogel- en habitatrichtlijn en het Kyoto-protocol. Ook moet Nederland zich houden aan de

Verklaring van Stade, waarin Duitsland, Denemarken en Nederland hebben afgesproken dat geen windmolens in de Waddenzee worden geplaatst. De plaatsing van windmolens op de Afsluitdijk moet dan ook worden afgeblazen, want hierdoor zullen jaarlijks 10.000 tot 15.000 vogels de dood vinden. Er zijn in Nederland veel geschiktere plekken voor windmolenparken. Zie hoofdstuk 10 onder "Energie". Het budget voor de bescherming van met uitsterven bedreigde diersoorten wordt verdubbeld.

Stiltegebieden

De komst van meer stiltegebieden en nachtduister is gewenst. Op autosnelwegen kan de verlichting 's nachts minder fel of zelfs helemaal niet branden. Dit zorgt voor een vermindering van de verstoring van het nachtleven van dieren. Bovendien remt het de snelheid van de autogebruiker, waardoor het aantal sterfgevallen van zeldzame dieren eveneens zal afnemen.

11. Milieubeleid: naar een schone productie

Milieu begint ook bij de overheid

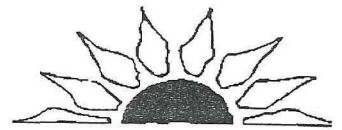
Het milieubeleid van de vorige kabinetten kwam vooral tot uiting in de 'Postbus 51'-spotjes. 'Een schoon milieu begint bij jezelf', was daarin het credo. Het stimuleren van milieuvriendelijk gedrag onder de burgers krijgt echter een wrange bijmaak als de overheid zelf een slappe houding aanneemt, en nu het huidige kabinet Balkenende zelfs het milieu naar een ondergeschikte plaats heeft verwezen. Burgers zijn best bereid offers te brengen voor een beter milieu. De burger verwacht echter van de overheid maatregelen die voor iedereen gelden. Stimulerend zou zijn als de overheid het goede voorbeeld zou geven. Een stap in de goede richting zou zijn, als de overheid consequent over zou gaan op het gebruik van groene stroom, het reizen van bewindslieden per openbaar vervoer en als het niet anders kan in energiezuinige auto's.

Zeer gevaarlijke stoffen

Het afvalprobleem kan alleen effectief worden opgelost door op termijn slechts schone productie toe te staan. In de tussentijd willen De Groenen een onmiddellijk verbod op het gebruik van en de handel in stoffen die zeer milieuschadelijk zijn en waarvoor nu al goede alternatieven bestaan. Het gaat dan bijvoorbeeld om PVC en andere chloorverbindingen, dioxinen en zware metalen alsook cadmium. De overheid zal bovendien actief de conversie van de chloorindustrie bevorderen.

Afvalverbranding

In afwachting van de situatie waarin alleen nog schone en herbruikbare producten zijn toegestaan, moeten we natuurlijk wel iets doen met het vele afval dat in de afgelopen decennia geproduceerd is. De Groenen vinden dat het verbranden van afval tot een minimum beperkt dient te worden. We zijn immers op weg naar onze doelstelling van schone productie. Het verbranden van afval is slecht voor milieu en gezondheid. Niet alleen leidt dat tot de uitstoot van giftige gassen; je blijft ook zitten met de verbrandingsrest (vliegas), die als chemisch afval moet worden beschouwd. De vliegas wordt nu verwerkt in beton en asfalt, maar komt daar in de loop der jaren door uitloging en de sloop van wegen en gebouwen opnieuw uit vrij. Het bijstoken van afval in cementovens en elektriciteitscentrales wordt

verboden. Deze instellingen beschikken niet over de vereiste rookgasreinigingssystemen die de uitstoot van milieugevaarlijke stoffen als dioxinen kunnen voorkomen.

Statiegeldsysteem

Winkels en bedrijven krijgen - zoals in Duitsland - de wettelijke plicht om het verpakkingsmateriaal van hun producten in ontvangst te nemen. Ook de afgedankte producten zelf dienen hergebruikt te worden. Het is noodzakelijk dat het statiegeldsysteem verder wordt uitgebreid, in eerste instantie met batterijen, al het glaswerk, blik en plastic frisdrankverpakkingen.

Energie

Schone productie als doelstelling betekent ook dat er op termijn alleen plaats is voor schone en duurzame energie. De Groenen willen daarom de kerncentrales zo snel mogelijk sluiten en het invoeren van met kernenergie geproduceerde stroom beëindigen. Er is geen oplossing voor het radioactief afval, dat een blijvend gevaar voor de gezondheid van volgende generaties is. Ook het gebruik van fossiele energiebronnen als kolen en olie wordt ontmoedigd vanwege het CO₂-probleem. De bestaande kolencentrales worden aan het einde van hun levensduur gesloten.

Tegelijkertijd wordt de toepassing van zonne-, water- en windenergie, die op korte termijn rendabel worden, sterk gestimuleerd en moet meer aandacht aan het in gebruik stellen van warmtekrachtcentrales worden besteed. Gedacht wordt aan kleinschalige windturbineparken, daar waar deze in het landschap geïntegreerd kunnen worden. Toepassing van zonneboilers en fotovoltatische panelen op daken en langs autowegen wordt aangemoedigd. Schone biomassa kan eveneens als energiebron worden ingezet.

Klimaatbeleid

Het Kyotoverdrag is het eerste internationale klimaatverdrag waarin bindende afspraken zijn gemaakt om de uitstoot van broeikasgassen terug te dringen. De internationaal afgesproken 6% reductie die in 2010 ten opzichte van 1990 moet zijn bereikt, is echter pas een eerste kleine stap op weg naar de 60% tot 80% reductie die nodig is om de klimaatverandering tot stilstand te brengen. Het belangrijkste broeikasgas is CO₂, dat vrijkomt bij verbranding van koolwaterstoffen, dus alle fossiele brandstoffen. Er moet alles aan worden gedaan om de uitstoot van CO₂ te verminderen. CO₂ moet in de productprijzen worden meegerekend, klimaatvriendelijke producten kunnen dan goedkoper onder het motto "de vervuiler betaalt méér".

Milieukosten in prijs verwerken

Niet alleen de uitstoot van CO₂ moet in de productprijs worden verrekend, maar ook alle andere milieukosten. Er komt een heffing op bronnen van de kankerverwekkende polycyclische aromatische koolwaterstoffen (PAK's), zoals in auto's, vliegtuigen en in en door diverse fabrieken. Arbeidsintensieve diensten en plantaardige producten (bijvoorbeeld uit natuurvoedingswinkels) behoren in het lage BTW-tarief. Vleesproducten gaan naar het hoge tarief van 19 procent, behalve vlees afkomstig uit de biologische veeteelt.

Onderzoek van het Centraal Planbureau heeft uitgewezen dat zelfs een drie keer zo hoge energieheffing de economie niet schaadt. Wel zorgt ze voor een verschuiving van kosten in het

voordeel van arbeid en milieu. De Groenen voeren de ecotaks op energie daarom met een factor drie op voor zowel klein- als grootverbruikers. Grootverbruikers worden nu nog gevrijwaard van deze energieheffing, zoals de energieverblindende aluminiumindustrie.

Storten van vervuild baggerslib

Het storten van vervuild baggerslib in havens, rivierarmen en uiterwaarden is om redenen van gezondheid en milieu onverantwoord. Alternatieve verwerkingsvormen, zoals reiniging door bacteriën en verglazing, dienen nadrukkelijk onderzocht te worden.

Water

Schoon drinkwater wordt een steeds schaarser artikel. De Groenen willen een gescheiden waterleidingsysteem invoeren voor drink- en gebruikswater. Rioolrechten en zuiveringsheffing worden gekoppeld aan het waterverbruik. Regenwater mag niet rechtstreeks verdwijnen in het riool. Hemelwater hoort namelijk in de bodem terecht te komen, opdat het grondwater op peil blijft. Met name grote (bedrijfs)parkeerterreinen worden waterdoorlatend gemaakt.

Naleving milieuregels

Milieu- en afvalbeleid en afvalverwerking blijven een kerntaak van de overheid, en worden niet geprivatiseerd. Handhaving van de milieuwetgeving wordt krachtiger aangepakt door de instelling van een Milieu Inlichtingen en Opsporings Dienst (M.I.O.D.). De overheid behoort ook zelf de milieuregels na te leven, in het bijzonder de Europese regelgeving. De overheid moet evenals particulieren strafrechtelijk vervolgd kunnen worden voor milieuovertredingen. Politie en justitie moeten meer uren uittrekken voor controle op de naleving van milieuregels.

12. Dierenrechten: respect voor de eigen waarde van het dier

Dieren zijn geen goederen

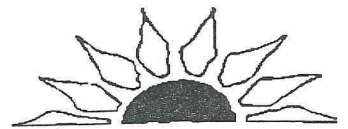
Dieren zijn nog steeds vogelvrij. Wij eten ze, doen er proeven op en schieten ze dood. Miljoenen dieren worden zo 'geconsumeerd'. Er is wel enige wetgeving voor dieren ontstaan, maar dit heeft niet geleid tot grote verbeteringen. Leghennen worden nog steeds gek in hun kooien, varkens kunnen niet wroeten en kalveren worden in het donker opgesloten. De dieren worden behandeld als goederen. Voor De Groenen zijn het echter levende wezens die respect verdienen.

Grondwetswijziging

In artikel 21 van de Grondwet is de zorg van de overheid voor de bescherming en verbetering van het leefmilieu vastgelegd. De zorg van de overheid voor het welzijn van het dier moet hieraan worden toegevoegd. Hierdoor zullen de belangen van dieren zwaarder meewegen bij maatschappelijke en politieke besluitvorming.

Nee tenzij

Het 'Nee, tenzij' dient uitgangspunt te zijn voor al het menselijk handelen met dieren. Dit betekent dat het welzijn van dieren in principe niet mag worden aangetast, tenzij er zwaarwegende argumenten zijn en er geen alternatieven zijn om de doelen op een andere manier te bereiken. Het fokken van pelsdieren

doorstaat deze toets niet en moet worden verboden. Voor dierproeven dienen meer alternatieven ontwikkeld te worden.

De jacht

De Groenen streven naar een verbod op alle plezier-, oogst- en benuttingsjacht, dus alleen nog professionele beheersjacht. Er mag in geen enkel geval op dieren gejaagd worden in hun voortplantingsperiodes.

Wilde dieren

Het houden van huisdieren die geen gedomesticeerde geschiedenis hebben, wordt verboden. Dat betekent dat uit het wild gevangen dieren, ook als ze niet met uitsterven worden bedreigd, niet meer mogen worden gehouden.

Dieren moeten zichzelf kunnen zijn

Ieder dier in gevangenschap moet zich soortspecifiek kunnen gedragen. Dit betekent dat legbatterijen en intensieve veehouderij op termijn worden afgeschaft. Het omschakelen naar extensieve bedrijfsvoering moet nog meer worden gestimuleerd. Daarvoor moet grond beschikbaar zijn. Er dient dus zo min mogelijk grond aan het landbouwareaal onttrokken te worden. Publiekscampagnes moeten de consumenten interesseren voor vlees afkomstig uit diervriendelijke stallen.

Koe in de wei

Ammoniakuitstoot mag geen aanleiding zijn om de koe het hele jaar op stal te houden. De Groenen willen de koe 's zomers in de wei zien, met in elke wei een schuilboom.

13. Biotechnologie: voorzorgsprincipe

Strikte wetgeving

Na de informatierevolutie van de jaren '90 zal het komende decennium gekenmerkt worden door snelle ontwikkelingen in de biotechnologie. Doordat deze ontwikkelingen potentieel hoge winsten met zich meebrengen, zullen bedrijven geneigd zijn alle geboden mogelijkheden in dit veld te gebruiken. De Groenen kiezen echter voor het voorzorgsprincipe: zolang niet bewezen is dat deze technologieën onschadelijk zijn voor het milieu, dienen ze niet gebruikt te worden. Genenmodificatie moet dus worden gebonden aan strikte wetgeving, die voor iedereen duidelijk is.

Voedselveiligheid

De regering heeft de plicht om al het voedsel dat bestemd is voor menselijke consumptie en dat tot stand gekomen is met behulp van genetische modificatie te keuren op risico's voor de volksgezondheid.

Het moet worden verboden om aan het publiek voedsel te verkopen dat tot stand is gekomen met behulp van genetische modificatie zonder dat dit duidelijk op het product is aangegeven. Consumenten moeten een keuzemogelijkheid krijgen en behouden.

Verbod loslaten nieuwe organismen

Het moet worden verboden om genetisch gemodificeerde organismen vrij te laten in de natuur indien er een mogelijkheid bestaat dat natuurlijke populaties van organismen hier nadelig door beïnvloed worden.

Controle op besmetting

Virale besmetting buiten het laboratorium, ten gevolge van genetisch onderzoek, is zeer wel denkbaar, onder meer door de afwezigheid van bekende afweerstoffen. Een epidemie behoort tot de mogelijkheden. Het infecteren van dieren of planten met synthetische virussen moet daarom aan strikte voorwaarden en vergunningen worden gebonden.

Handhaving verbod op onderzoek wapens voor biologische oorlogvoering

De Groenen pleiten voor een protocol om de naleving van het verbod op de ontwikkeling van biologische wapens te laten controleren op dezelfde voet als dat nu bij de chemische industrie met betrekking tot de ontwikkeling van chemische wapens gebeurt.

Grenzen aan genetisch onderzoek

Zelfs indien omringende landen uitwijkmogelijkheden bieden menen De Groenen dat er grenzen zijn aan het soort onderzoek dat er in Nederland uitgevoerd kan worden:

- a. Het moet verboden worden om de gang van bevruchte eicel tot foetus te analyseren met de bedoeling om datgene te vernietigen wat niet beschikt over de gewenste genetische karakteristieken, bijvoorbeeld een bepaalde sekse. Gentherapie dient alleen na de geboorte plaats te vinden.
- b. Genetische tests mogen uitsluitend worden uitgevoerd in het belang van het individu op eigen aanvraag. Tests voor banen, verzekeringen en zo meer moeten worden verboden.
- c. Er moet een verbod komen op pogingen om menselijke eicellen genetisch te modificeren.

Verbod op het klonen van mensen

Er moet een verbod komen op pogingen om mensen te klonen

Restricties op genetische modificatie van dieren

Het genetisch modificeren van dieren moet worden gereguleerd op basis van vergunningen. Het toevoegen van menselijk DNA aan dieren is slechts onder strikte voorwaarden toegestaan, bijvoorbeeld als het gaat om de productie van een bepaald benodigd hormoon. Alles moet eraan worden gedaan om te verzekeren dat genetisch gemodificeerde dieren niet geplaagd worden door ziekte en gebrek als gevolg van hun behandeling. Waar zulke 'nieuwe soorten' ongezond blijken moet verdere voortplanting verboden worden.

Publieke toegankelijkheid en bezit van informatie

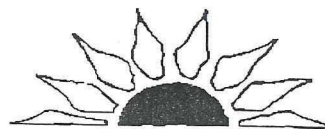
Registers inzake genetische modificatie en de bedrijven of instellingen die zich met dit onderwerp bezighouden, dienen gemakkelijk toegankelijk te zijn voor het publiek.

14. Ruimtelijke ordening: spaar de open ruimte

Sprinkhanenplanologie

De open ruimte in Nederland wordt in een angstaanjagend tempo opgeofferd aan nieuwbouwwijken, bedrijventerreinen en infrastructurele projecten. Het huidige kabinet vindt het echter nog niet hard genoeg gaan en wil de regelgeving, die de open ruimte nog tot op zekere hoogte beschermt, vrijwel helemaal loslaten.

De Groenen verzetten zich tegen de sprinkhanenplanologie,

waarbij steeds weer groene gebieden worden opgeslokt door bouwactiviteiten. De Groenen pleiten ervoor om veel meer het accent te leggen op een goed beheer van bestaande wijken, en 'inbreiding' te realiseren waar dit nog mogelijk is. Regelgeving die 'inbreiding' onnodig bemoeilijkt, wordt versoepeld. Mogelijkheden om binnen de bebouwde kom planschade te verhalen worden beperkt.

Openruimteheffing

Er komt een openruimteheffing van een dusdanige omvang dat het bouwen in de open ruimte niet langer goedkoper is dan bouwen in het stedelijk gebied. Een openruimteheffing alleen is niet genoeg. Dan kan immers iedereen die geld genoeg heeft een villa of kantoorpark neerzetten in een nu nog groen gebied. Om een verdere versnippering van agrarische en natuurgebieden te voorkomen, moet de rijksoverheid rode contouren trekken, die de grens aangeven voor het stedelijk gebied. Daarbuiten wordt niet gebouwd. Wanneer gemeenten beperkt kunnen uitbreiden vanwege ruimtelijke overwegingen, moeten ze de instroom van mensen van buiten kunnen beperken door de eis van economische en/of maatschappelijke binding te stellen. De financieringsystematiek van het gemeentefonds wordt zo gewijzigd dat er niet langer een bonus staat op uitbreiden. Bij het ontwikkelen van ruimtelijke plannen moet meer aandacht worden besteed aan het voorkomen van horizonvervuiling. Hoogbouw aan de rand van agrarische of natuurgebieden is niet wenselijk.

Randstad overvol

Grote delen van de randstad raken overvol. Verdere verstedelijking is hier onverantwoord, temeer daar er over enige tijd ontspanning optreedt op de woningmarkt. Om verpaupering op langere termijn te voorkomen, moet juist worden geïnvesteerd in de kwaliteit van de leefomgeving. De resterende landbouwgebieden in en om de Randstad moeten behouden blijven en geschikt worden gemaakt voor agrarisch natuurbeheer.

Optimalisering bestaande woningvoorraad

Nog steeds wordt in ons land gebouwd voor een jonge bevolking. Door de vergrijzing wonen steeds meer oudere mensen te ruim en kunnen ze geen kleinere woning vinden.

De bestaande bebouwing moet beter worden benut door verbouw, aanbouw, en opbouw van verdiepingen. Zo is nauwelijks nieuwbouw nodig in het buitengebied en krijgen vervalprocessen minder kans in de naoorlogse woonwijken die toch al moeten worden opgeknapt.

De huizen kunnen dan meteen duurzamer worden gemaakt (zonnecollectoren, warmtepomp, vegetatiedak etc.). In het algemeen heeft duurzaam bouwen nog een te vrijblijvend karakter. Het Bouwbesluit moet op dit punt worden aangescherpt.

Door verdichting van steden en dorpen blijft het draagvlak voor voorzieningen als bus en bibliotheek behouden. Bewoning van recreatiewoningen moet om milieuredenen krachtig worden bestreden.

Grote-stedenbeleid

Er moet meer geld komen voor het Grote-stedenbeleid om de vlucht uit de stad te vermijden. Verder worden grote investeringen gedaan in hoogwaardig openbaar vervoer. Ook de kleine

kernen krijgen meer financiële armslag om de bestaande kernen kwalitatief te verbeteren, zodat een aanslag op het open gebied achterwege kan worden gelaten.

Dubbel grondgebruik

Dubbel grondgebruik krijgt meer aandacht. Overkluizing van wegen en spoorlijnen met woningen en kantoren is een goede optie voor nieuwbouw. Ook op bedrijventerreinen en haventerreinen kan meer bedrijvigheid plaatsvinden op hetzelfde grondgebied. Parkeren moet zoveel mogelijk ondergronds plaatsvinden.

Erfpacht

Erfpachttulginge door de gemeenten heeft in theorie als voordeel dat speculatie kan worden tegengegaan (de waardevermeerdering komt ten goede aan de gemeenschap). Helaas gebruiken sommige gemeenten het erfpachtsysteem als melkkoe, waardoor zij in feite zelf als speculant opereren. Bovendien heffen gemeenten al onroerende zaak belasting (OZB). De Groenen vinden dat de wetgeving moet worden aangepast om een einde te maken aan extreme canonverhogingen en grote ongelijkheden tussen verschillende erfpachters, zoals in Amsterdam.

15. Infrastructuur en mobiliteit: meer asfalt doet de files niet verdwijnen

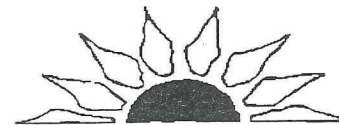
Infrastructuur beter benutten

De aanleg van nieuwe snelwegen is geen oplossing voor fileproblemen, integendeel, hiermee wordt uiteindelijk alleen maar de groei van het autoverkeer gestimuleerd. De Groenen verzetten zich tegen allerlei geplande nieuwe snelwegen, zoals de A4 door recreatiegebied Midden-Delfland en de verbinding tussen de A6 en de A9, die onder andere het Naardermeer bedreigt.

Nederland vergrijsst en krijgt binnen enkele decennia te maken met een bevolkingsdaling als de naoorlogse geboortegolf begint weg te ebben. Er zal dus minder werkgelegenheid hoeven te worden gecreëerd want jongeren kunnen de plaats innemen van ouderen. Het woon-werkverkeer zal afnemen. Met dat vooruitzicht moeten we bestaande infrastructuur beter benutten en nieuwe alleen aanleggen waar we die door achterstand missen: tramlijnen, kanalen en luchtschipverbindingen. Transportwetenschap en -technologie moeten worden gestimuleerd, want zij bieden ons betere oplossingen dan nog meer beton. Bovendien kunnen we die kennis exporteren en zo ook elders milieu en ruimte sparen, terwijl het ons aan niets hoeft te ontbreken.

Absolute vermindering aantal auto's

De auto is niet meer weg te denken uit onze maatschappij. De meeste mensen zouden dat ook niet willen. We mogen echter niet de ogen sluiten voor de negatieve effecten van automobiliteit: luchtverontreiniging, geluidhinder, aantasting van het landschap, vele verkeersslachtoffers (zowel mensen als dieren) en eindeloze rijen blik op straat. Ruim 6 miljoen auto's rijden er op dit moment in Nederland. Bij voortzetting van het huidige beleid zijn dat er in 2010 al 7,3 miljoen. De Groenen willen een vermindering van het aantal auto's en een vermindering van het autogebruik. Het beleid moet niet alleen gericht zijn op het gebruik van de auto maar ook op het bezit daarvan. Dat

willen De Groenen overigens alleen als de alternatieven voor het particulier autobezit verder worden uitgebouwd. Projecten met een deelauto mogen rekenen op financiële ondersteuning. De tram keert in veel steden weer terug in het straatbeeld. Openbaar vervoer wordt goedkoper en het taxivervoer wordt als onderdeel daarvan gestimuleerd. Het schrappen van treintaxi's door de NS moet worden voorkomen.

Vergunningenstelsel

Goed flankerend beleid maakt het maatschappelijk draagvlak groter voor een stop op het aantal auto's in Nederland. De Groenen zijn voorstander van een onderzoek naar de mogelijkheid van een vergunningenstelsel voor het hebben van een auto. In een soortgelijk dichtbevolkt land als Singapore wordt al jaren succesvol met dit systeem gewerkt. Gaat er een auto naar de sloop dan komt er een vergunning vrij voor de koop van een nieuwe wagen. Daarnaast zou het rijk niet-gebruikte 'autorechten' kunnen opkopen. Als tweede mogelijkheid wordt gedacht aan een quotering van het aantal kilometers of het aantal brandstofliters, via een geleidelijke vermindering daarvan. Omdat het beleid van De Groenen gericht zal zijn op autocontingentering kunnen maatregelen als elektronische tolheffing en accijnsverhogingen (voorzover niet in overeenstemming met het buitenland) achterwege blijven.

Normstelling

Door strikte normstelling voor de uitstoot van auto's wordt tegelijkertijd de druk op autofabrikanten opgevoerd om te komen met voertuigen die milieuvriendelijker zijn. Op termijn mogen auto's in Nederland geen zwaar verontreinigde emissie uitstoten. Onderzoek naar voertuigen die spaarzaam gebruik maken van fossiele brandstoffen wordt uitgebreid. Te denken valt daarbij aan subsidies voor de elektrische auto die opgeladen wordt door zonnepanelen op het eigen dak, of thuis. Het openbaar vervoer dient wat dit betreft een voorbeeldfunctie te vervullen. Het gebruik van gas als brandstof wordt gestimuleerd.

Fiscale maatregelen

Het gebruik van dieselbrandstof voor personenauto's, taxi's en bestelauto's wordt met fiscale maatregelen ontmoedigd.

Parkeerbeleid

Het lukt niet het autogebruik terug te dringen, mede doordat gemeenten geen streng parkeerbeleid voeren. De rijksoverheid moet hier met dwingende parkeewetgeving op inspelen. Zo moet van rijkswegen worden voorgeschreven dat alle bebouwde kommen onder eenzelfde regime van parkeerrestricties komen te vallen.

Autovrije zondag

De overheid voert autovrije zondagen in, verplicht voor iedereen. In eerste instantie jaarlijks. De jaarlijkse autovrije zondag moet binnen drie jaar overgaan in een verplichte maandelijkse autovrije zondag.

Maximumsnelheid omlaag

De Groenen denken aan een verkeersveilige leefomgeving bij te dragen door in eerste instantie de groei van het autoverkeer tegen te gaan. Ook de snelheid dient te worden begrensd. Dit bevordert niet alleen de verkeersveiligheid, maar vermindert ook lucht-

vervuiling en lawaai. Op wegen waar de maximumsnelheid nu 50 km/uur bedraagt, moet deze worden teruggebracht tot 30 km/uur, behoudens verbindingswegen. Op snelwegen wordt de limiet teruggebracht naar 90 km/uur. Het terugbrengen van de maximumsnelheid rond de steden levert capaciteit op. Omdat mensen vooral over korte afstanden reizen, maakt het ze niet uit als ze maar 60 km/uur mogen op de ringweg. Een betrouwbare reistijd blijkt belangrijker dan vijf minuten sneller te zijn.

Vrachtverkeer

Door het introduceren van een inhaalverbod voor het vrachtverkeer op bepaalde trajecten van het wegennet, vindt een betere doorstroming van het verkeer plaats. Vervoer naar binnensteden vindt in de nabije toekomst plaats via zogenoemde stadsdistributiecentra (SDC's). Kleinere, milieuvriendelijke vrachtwagens rijden vanaf die SDC's de goederen de stadskernen binnen.

Vestigingsbeleid voor detailhandel en 'leisure'-voorzieningen

Statistisch gezien zijn we inmiddels vaker op pad voor onze vrije tijd dan voor ons werk. De snelweg wordt steeds meer benut voor vrijetijdsbesteding. Om de druk op het bestaande asfalt niet te verhogen, moet de vestiging van detailhandel en 'leisure'-voorzieningen langs snelwegen worden voorkomen.

Dorpsauto

Analoog aan de succesvolle collectief beheerde dorpshuizen dient er een stimuleringsprogramma te komen voor dorpsauto's, waarvan de hele gemeenschap gebruik kan maken.

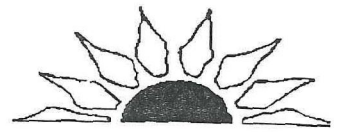
Vliegverkeer

De Groenen zien met lede ogen aan dat het vliegverkeer geen strobreed in de weg wordt gelegd. Vliegen zorgt voor een enorme aanslag op de beschikbare fossiele brandstoffen en is dus een van de grote veroorzakers van het broeikaseffect. Bovendien zorgt het vliegverkeer voor ernstige lawaai-overlast in de wijde omgeving van de vliegvelden. Het mag niet verbazen dat De Groenen tegenstander zijn van een verdere toename van dit soort vliegverkeer. Zij wijzen dus ook de aanleg van een nieuwe luchthaven en uitbreiding van Schiphol af. Marinevliegveld Valkenburg moet worden gesloten en mag niet worden getransformeerd tot een burgerluchtvaartterrein. Sterker nog, De Groenen zien mogelijkheden genoeg om het vliegverkeer te verminderen. De volgende beleidsvoorstellen moeten leiden tot een afname van het aantal vluchten.

- Een selectief toelatingsbeleid zorgt ervoor dat lawaaiige, onveilige en laagwaardige vliegbewegingen tot het verleden behoren. Waar mogelijk worden reizen overgeheveld naar de grond. Veel reizen binnen Europa kunnen plaatsvinden via de hogesnelheidslijnen (op bestaand spoor).

- Er komt een belasting op kerosine, en op vliegtickets wordt BTW geheven. De vraag naar vliegreizen zal afnemen en de treinen kunnen weer een eerlijke concurrentie met de vliegmaatschappijen aangaan.

- De Nederlandse overheid zal zich sterk maken voor de herintroductie van luchtschepen. De nieuwe generatie zeppelins kan met het vliegverkeer concurreren op binnenlandse trajecten en kortereafstandsvluchten. Bovendien zijn zeppelins geschikt voor goederentransport, surveillances, militair toezicht en toerisme. Rechtstreekse luchtschipverbindingen van regionale

luchthavens naar mediterrane vakantiebestemmingen behoren tot de mogelijkheden op de korte termijn. Regionale luchthavens zullen daarvoor geschikt worden gemaakt.

- De overheid streeft verder naar één internationale intercontinentale luchthaven voor Noordwest-Europa. Er dient een gezamenlijke exploitatie te komen van een vliegveld op het knooppunt van snelle treinen en dat is nabij de Kanaaltunnel.

- Reclamevluchten worden verboden en de kleine luchtvaart mag niet meer plaats vinden boven stiltegebieden en grote natuurgebieden.

- Nachtvluchten tussen 23 en 7 uur worden op de Nederlandse luchthavens (inclusief Schiphol) verboden, behalve voor luchtschepen. Er moeten internationale afspraken komen over nachtvluchtverboden. Ook in Duitsland bestaat daar draagvlak voor.

NS

De vervoersplicht van de overheid moet in stand blijven om een duurzaam alternatief te bieden voor de auto. Het openbaar vervoer heeft nog een wereld te winnen door capaciteitsvergroting, betere dienstverlening, betrouwbaarheid en betere informatie aan reizigers. Het openbaar vervoer moet beter geschikt worden gemaakt voor ouderen, gehandicapten en ouders met jonge kinderen. Een hardere aanpak van asociaal gedrag in het openbaar vervoer is helaas noodzakelijk. Als niet snel een kentering optreedt, verliest de trein aan aantrekkingskracht. De privatisering van het spoor is een regelrecht fiasco en moet zo snel mogelijk worden teruggedraaid.

Zuiderzeelijn

De Groenen staan in beginsel positief tegenover de aanleg van de Zuiderzeelijn, een snelle spoorverbinding tussen de randstad en het noorden, mits daarbij zoveel mogelijk gebruik wordt gemaakt van het bestaande spoorwegennet.

Goedkoop openbaar vervoer

Het experiment met gratis openbaar vervoer in het Belgische Hasselt heeft geleid tot ruim acht keer zoveel reizigers. De Groenen willen hierop voortborduren door het stadsvervoer zo niet geheel gratis, dan toch veel goedkoper te maken. De financiering hiervan wordt mogelijk gemaakt door de invoering van een lokale OV-heffing, waarvoor de passagier in ruil een abonnement ontvangt. Bij nieuwbouwwijken horen projectontwikkelaars mee te betalen aan het realiseren van noodzakelijk openbaar vervoer.

Behoud onrendabele lijnen

Het openbaar vervoer in het landelijk gebied wordt behouden en zo mogelijk uitgebreid. De rijksoverheid moet niet volstaan met decentralisatie van het openbaar vervoer, maar moet ook meebetalen aan het in stand houden van lijnen met een bezettingsgraad van minder dan 40 procent. Onrendabele lijnen bestaan niet; ze worden met slecht beleid gemaakt.

Fietsverkeer

De fiets is een goed vervoermiddel voor de korte afstand. Fietsen is milieuvriendelijk, goed voor onze persoonlijke gezondheid en ons welzijn, en neemt weinig ruimte in beslag. Het fietsverkeer zal worden bevorderd door de aanleg en het onderhoud van fietsroutes, door het scheppen van voldoende stallingmogelijkheden en door te zorgen voor fietsvriendelijke verkeersregels.

In nieuwbouwwijken zullen tegenover een enkele auto-ontsluiting verscheidene fietsontsluitingen worden gerealiseerd.

16. Belastinghervormingen: meer logica in het systeem

Minder belasting op arbeid

De economische groei heeft verhuld hoe zwak ons systeem staat tegenover werkeloosheid. Nederland is de afgelopen jaren rijker geworden. De betaalbaarheid van de sociale zekerheid blijft echter een probleem. Door de hoge belasting- en premiedruk op arbeid en de relatief lage prijzen van energie en grondstoffen worden bedrijven aangemoedigd tot investeringen in automatisering en tot verplaatsing van arbeid naar lagelonenlanden. De aanstaande toetreding van een aantal Midden- en Oost-Europese staten tot de Europese Unie zal die verplaatsing eerder aanmoedigen dan vertragen. Ons fiscale stelsel geeft bedrijven dus zowel in groen als in sociaal-economisch opzicht de verkeerde prikkels: het maakt de productie niet schoner en pakt de werkloosheid onvoldoende aan.

Minimumloon belastingvrij

Ons fiscale stelsel zal moeten worden aangepast.

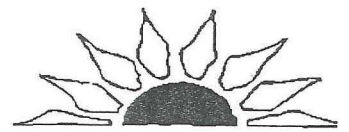
Het bruto minimum loon wordt verlaagd tot het peil van het huidige netto minimum terwijl gelijktijdige de belastingvrije voet en het netto minimumloon gelijkgetrokken worden. Voor werkgevers leidt dat tot aanzienlijk lagere loonkosten, terwijl werknemers er niet op achteruit gaan. Ondanks de verhoging van het belasting- en premietarief van de veel kortere eerste schijf zal de opbrengst van de loonbelasting enigszins dalen. Deze daling zal naar verwachting ruimschoots gecompenseerd worden door lagere uitgaven aan werkloosheids- en bijstandsuitkeringen. De lagere werkloosheid zal het algemeen welzijn ten goede komen.

Verschuiving premieheffing

De Groenen willen de systeemfout in het huidige sociale zekerheidsstelsel aanpakken. Dit kan door de sociale premiedruk te verschuiven van arbeid naar toegevoegde waarde. De gelijktrekking van minimumloon en belastingvrije voet levert daar een aanzienlijke bijdrage aan. Van de heffing die een bedrijf over toegevoegde waarde gaat betalen mag daarnaast voor elke in dienst zijnde werknemer een bedrag worden afgetrokken ter grootte van de werkloosheidsuitkering die daarmee wordt bespaard. Het heffingspercentage wordt per bedrijfstak zodanig vastgesteld dat de sociale lasten die een bedrijf onder het nieuwe stelsel moet betalen gelijk zijn aan die onder het huidige stelsel. Deze financiering van de sociale zekerheid kost niets meer dan de financiering volgens het huidige stelsel. Zij leidt ertoe dat het aannemen van arbeid wordt beloond in plaats van bestraft, terwijl het afstoten van arbeid minder voordelig wordt omdat dan een uitkeringsequivalent minder kan worden afgetrokken.

Bruto wordt netto

De Groenen willen nog iets verder gaan en op termijn behalve de sociale lasten ook de loonbelasting op de toegevoegde waarde laten drukken. De heffing over de toegevoegde waarde wordt daarmee wel hoger, maar daar staat tegenover dat bedrijven in plaats van bruto lonen nog slechts netto lonen hoeven uit te betalen. Consequentie zal zijn dat we verlost worden van alle aftrekposten. Niemand hoeft er echter op achteruit te gaan, doordat de nettolonen, inclusief aftrekposten, gelijk blijven.

Korte- en lange-termijnplan

Deze verschuiving van loonbelasting en sociale lasten naar de toegevoegde waarde kan geleidelijk, per bedrijfstak worden ingevoerd. Het korte- en het langetermijnbelang van De Groenen vloeien dan geleidelijk in elkaar over omdat dan steeds meer bedrijven nog slechts netto lonen uitkeren, zodat we ons uiteindelijk niet meer druk hoeven te maken over het werkloosheid veroorzakende effect van te hoge bruto lonen.

Winst in milieu, sociaal en economisch opzicht

Met een dergelijk fiscaal stelsel blijft volgens De Groenen de sociale zekerheid betaalbaar en wordt de werkloosheid sterk teruggedrongen. Ook kan een aanzienlijke winst worden geboekt in milieu-, sociaal en economisch opzicht. Door de daling in de arbeidskosten wordt het voor bedrijven relatief aantrekkelijker om op energie en grondstoffen te bezuinigen dan op arbeid. Dit zal tevens leiden tot innovatieve investeringen in milieutechnologie. Lagere arbeidskosten maken bovendien arbeidsintensieve activiteiten zoals gezondheidszorg, onderwijs, onderzoek en ontwikkeling, reparaties, service en biologische landbouw weer betaalbaar. Verder maakt dit nieuwe stelsel de weg vrij voor de invoering van het basisinkomen.

Hypotheekrente

De huidige toestand waarbij alle hypotheekrente voor de eigen woning kan worden afgetrokken, moet worden aangepast. In de eerste plaats zijn de kosten voor de huiseigenaar dankzij de lage rentestand minder zwaar dan ten tijde van de instelling van de aftrek, in de tweede plaats leidt het bestaande systeem ertoe dat de grootste voordelen ten goede komen aan mensen met de hoogste inkomens. De Groenen willen de aftrek maximaliseren, door de aftrek tot een hypotheekbedrag van €400.000,- te beperken. Daarnaast willen De Groenen de renteaftrek fixeren op 40%, zodat lagere inkomens dezelfde aftrek genieten als hogere inkomens.

17. Duurzame economie: milieuwinst wordt bedrijfswinst

Grenzen aan de groei

De Groenen geloven niet in het sprookje van diverse regeringsnota's dat economische groei juist de redding van het milieu is. Volgens deze nota's zou door economische groei de technologische ontwikkeling gefinancierd kunnen worden die nodig is om de vervuiling per eenheid product terug te brengen. Economische groei betekent echter per definitie meer eenheden product. Dus: ook al zou de vervuiling per eenheid afnemen, dan betekent dit nog geen afname van de vervuiling in zijn totaliteit (Het voorbeeld van de auto spreekt boekdelen: hoewel de motoren zuiniger worden, worden auto's zwaarder en worden meer auto's verkocht; het gevolg is dat er de afgelopen tien jaar de CO₂ uitstoot niet is afgenomen).

Vroeg of laat krijgen we de rekening van de vervuiling gepresenteerd. Het lijkt dus wel zo eerlijk om deze milieuschuld in de groeicijfers tot uitdrukking te brengen. De Groenen zijn dan ook voorstander van een omzetting van de economische groeicijfers in een Duurzaam Nationaal Product (DNP). Bovendien zijn er grenzen aan de groei. Enerzijds is de hoeveelheid grondstoffen en fossiele energie beperkt. Anderzijds raken de mogelijkheden om steeds efficiënter te produceren op

den duur uitgeput. Er zijn steeds grotere investeringen nodig om de efficiëntie met een kleine stap te verbeteren. Een economisch systeem gebaseerd op een bronnenverslindende groei zal zichzelf dus uiteindelijk opblazen.

Milieu-investeringen

De Groenen willen daarom naar een andere groei toe. Deze is gebaseerd op lange-termijnperspectieven en duurzaamheid in plaats van op winstbejag voor de korte termijn. Het belang van de invoering van het hierboven beschreven groene fiscale stelsel is duidelijk. Dit stelsel stimuleert bedrijven om zuiniger om te gaan met onvervangbare natuurlijke bronnen. Dit is echter niet genoeg. Bedrijven moeten worden gestimuleerd om alle fasen van de levenscyclus van hun product milieuvriendelijk te maken. Hiervoor zijn vergaande veranderingen noodzakelijk: veranderingen in de gebruikte grond- en hulpstoffen, veranderingen aan technische installaties en het product, en aanpassingen om afval binnen en buiten het bedrijf te kunnen hergebruiken. Investeringen hierin zijn niet alleen goed voor het milieu, maar ook voor het bedrijf: imagoverbetering, meer efficiëntie, lagere milieueffingen, minder kosten van opslag en storting van afval, een mogelijke verbetering in de kwaliteit van het product, grotere arbeidsveiligheid en verbeterde arbeidshygiëne.

Korting op toegevoegde-waardeheffing

De vruchten van dergelijke investeringen zullen echter pas op langere termijn geplukt kunnen worden. Daarom willen De Groenen extra kortingen op de toegevoegde-waardeheffing toepassen voor bedrijven die de totale levenscyclus van hun product milieuvriendelijker hebben gemaakt. Deze kortingen kunnen gefinancierd worden door BTW en accijnzen op milieuvriendelijke producten en diensten te verhogen.

Groei arbeidsintensieve en milieuvriendelijke bedrijvigheid

Met het groene fiscale stelsel en de voorgestelde kortingen op de toegevoegde-waardeheffing voor milieuvriendelijk producerende bedrijven willen De Groenen een verschuiving bereiken van groei van vervuilende en arbeidsexstensieve sectoren naar arbeidsintensieve en milieuvriendelijke bedrijvigheid.

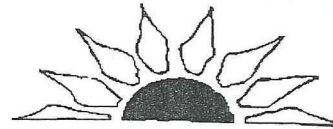
Bedrijfsleven/multinationals

De Groenen willen dat het bedrijfsleven zich inspant om verantwoord te ondernemen, zowel op sociaal gebied als op dat van het milieu en dat van de mensenrechten. Vooral multinationals dienen zich hierbij aan te sluiten, omdat zij een bijzondere verantwoordelijkheid hebben over de gehele wereld. Wij denken aan concrete verbeteringen op deze gebieden. Bedrijven worden verplicht om over hun internationale activiteiten verantwoording af te leggen in hun jaarverslag. Op eigen gebied zullen raden van commissarissen en raden van toezicht in het bedrijfsleven meer democratisering betrachten, bijvoorbeeld door middel van het inbrengen van meer invloed van werknemers en aandeelhouders; deze zullen meer dan tot nu toe gebruikelijk is commissarissen moeten kunnen benoemen.

18. Basisinkomen: maakt arbeid goedkoper

Individueel

Als alternatief voor het huidige sociale-zekerheidsstelsel kiezen De Groenen voor een individueel basisinkomen voor iedere

Nederlander boven de 18 jaar. Het basisinkomen is een onvervreemdbaar inkomen dat iedere burger krijgt, ongeacht zijn inkomsten uit arbeid of bezit en ongeacht het inkomen van een partner. Het basisinkomen verenigt sociale rechtvaardigheid met individuele zelfstandigheid.

Hard minimum

De kern van de zaak is: minimum is minimum. Geen mitsen en maren; met het minimum mag niet worden gesjoemeld. De staat moet onvoorwaardelijk garanderen dat niemand daaronder kan zakken. Eventuele voorwaarden of verplichtingen (bijvoorbeeld om werk te zoeken) komen pas boven dat minimum aan de orde. Voor een dergelijk hard minimum is het basisinkomen de meest efficiënte vorm.

Aanvullende uitkeringen

Het basisinkomen vervangt alle bestaande regelingen voor het minimuminkomen. Niet méér dan dat. De WAO en de WW worden aanvullende uitkeringen, zoals het pensioen al een aanvullende uitkering is op de AOW. Personen die aantoonbaar (door lichamelijke of geestelijke gebreken) niet in staat zijn extra inkomsten te verwerven, kunnen een aanvulling op het basisinkomen krijgen.

Zeshonderd euro

Wie anno 2003 serieus over een basisinkomen praat, heeft het over ongeveer €600 per persoon per maand. Hoger kan niet, lager hoeft niet. Invoering kost ongeveer €10 à 12 miljard extra. De Groenen willen dit financieren uit de door ons gewenste heffing op de toegevoegde waarde of door de loonstijging gedurende enkele jaren te matigen.

Geleidelijke invoering

De invoering van het basisinkomen zal geleidelijk plaatsvinden. Mensen in loondienst krijgen het basisinkomen vermeld op het loonstrookje. Uitkeringsgerechtigden krijgen in eerste instantie de keus tussen €600 per maand zonder verplichtingen, of een hoger bedrag tegen de gangbare verplichtingen. Invoering via een negatieve voet van de inkomstenbelastingvoet zien wij als een goede methode.

Beter antwoord op flexibilisering

De bedoeling van het basisinkomen is iedereen te verzekeren van een volwaardige plaats in de samenleving. Het basisinkomen mag natuurlijk niet ontaarden in een excuus om zich neer te leggen bij een tweedeling tussen werkenden en niet-werkenden. Niets in het basisinkomen belet ons om naar volledige werkgelegenheid te streven. Omgekeerd biedt het basisinkomen zoveel praktische voordelen, dat het ook bij volledige werkgelegenheid de moeite waard is. Een van die voordelen is, dat mensen die iets bijverdienen niet op hun (basis-)uitkering worden gekort. Het basisinkomen kan dus veel beter inspelen op de flexibilisering van de arbeidsmarkt dan het huidige sociale stelsel.

Stimulering samenwonen

Een 'groen' voordeel van het basisinkomen is, dat mensen die gaan samenwonen niet worden gestraft met verlies van hun uitkering. Daardoor zullen zij dat vaker doen, wat onder meer tot besparing op het energieverbruik en minder woningbouw kan leiden.

Geëmancipeerd inkomensbeleid

Zolang er nog geen basisinkomen is, steunen De Groenen ieder voorstel dat in de richting van een basisinkomen gaat. Te denken valt aan individualisering van de uitkeringen, invoering van een volksverzekering voor zorg ten behoeve van alleenstaanden met kinderen en verhoging van de belastingvrije voet. Deze maatregelen en de invoering van het basisinkomen kunnen gezien worden als het fundament voor een geëmancipeerd inkomens- en sociale-zekerheidsbeleid.

19. Arbeidsmarkt: banen in de strijd tegen armoede

Inkomensverschillen nemen toe

Nederland is rijk. Het land kent tienduizenden miljonairs. Van gekkigheid weten velen niet meer wat ze met het geld aanmoeten; een derde vliegvakantie, een derde auto of het huis vol met luxe apparatuur. Aan de andere kant staat een groeiende groep mensen die wel mag toekijken, maar die geen deel heeft aan deze rijkdom. De inkomensverschillen zijn onder paars, een regering waarin nota bene de PvdA de premier leverde, nog verder toegenomen. Balkenende I en II hebben deze negatieve ontwikkeling eerder versterkt dan afgeremd.

Relatieve armoede

Hoewel ons sociale minimum in een groot deel van de wereld als droomsalaris geldt, is er wel degelijk sprake van een probleem. Toenemende inkomensverschillen leiden tot sociaal-psychologische problemen voor mensen die moeite hebben de eindjes aan elkaar te knopen, terwijl zij om zich heen zien vele anderen daar geen enkele moeite mee hebben. Bovendien heeft een onderzoek van het Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieu (RIVM) aangetoond dat armoede ook in Nederland het fysieke welzijn aantast. Mensen met een laag inkomen leven gemiddeld vijf jaar korter dan mensen met een goede inkomenspositie, en zij verkeren gedurende hun leven gemiddeld twaalf jaar langer in een slechte gezondheid.

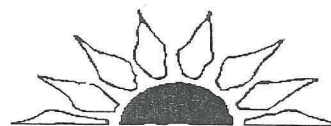
Volledige werkgelegenheid

De overheid heeft de taak om de sociaal-economische structuur zodanig te organiseren, dat iedereen die wil werken ook daadwerkelijk aan de slag kan.

Dat is de beste armoedebestrijding. Volledige werkgelegenheid is een doelstelling die vaak gezien wordt als utopie. Het loslaten van dit streven betekent evenwel dat veel mensen worden afgeschreven. Daarom is het noodzakelijk dat de overheid een actief beleid blijft voeren op dit front. De Groenen stellen een aantal maatregelen voor waardoor volledige werkgelegenheid daadwerkelijk in zicht komt. Verschillende instrumenten uit ons programma leiden tot aanzienlijk meer banen.

Structurele maatregelen

Allereerst zijn De Groenen voorstander van structurele maatregelen, zoals verwoord in hoofdstuk 16. Ze komen neer op fiscale maatregelen die leiden tot zowel meer werkgelegenheid als een zorgvuldiger omgaan met energie en grondstoffen. De productieheffing en de gelijktrekking van de belastingvrije voet en het minimum inkomen kan leiden tot tienduizenden extra banen, zonder dat het de staat iets kost. Zowel werkgevers als

werknemers profiteren van deze verandering, een echte win-win-situatie.

Flexibilisering

Flexibilisering van de arbeidsmarkt zet gestaag door. De Groenen zien deze ontwikkeling veeleer als een uitdaging dan als een gevaar voor de samenleving. Bovendien zal invoering van het basisinkomen ertoe leiden, dat de flexibele werknemer niet constant wordt geconfronteerd met de sociale dienst en met te grote fluctuaties in zijn inkomen. Flexwerk wordt zo een volwaardig alternatief voor werkzoekenden. Met het basisinkomen kunnen duizenden mensen extra aan het werk komen. Met name laaggeschoolden profiteren hiervan, dus juist de mensen die het meest lijden onder de werkloosheid.

Gesubsidieerde banen

Mensen die in het door ons voorgestelde systeem van productieheffing en basisinkomen toch niet in staat zijn op eigen kracht aanvullende werkzaamheden te vinden, krijgen in eerste instantie een zogenaamde ID-baan in de collectieve sector aangeboden. Het succes van de gesubsidieerde banen heeft bewezen dat maatschappelijke en culturele instellingen grote behoefte hebben aan extra menskracht, en dat uitkeringsgerechtigden dolgraag een zinvolle tijdsbesteding willen. Gezien dit succes willen De Groenen ook additionele banen creëren in sectoren als natuurbeheer, ecologisch verantwoorde landbouw, ontwikkelingssamenwerking, openbaar vervoer en afvalverwerking.

De ontwikkeling onder Balkenende, waarbij juist in deze sector zwaar bezuinigd wordt, brengt grote sociale schade toe aan de betrokkenen en leidt tot afbraak van talrijke nuttige voorzieningen.

Scholingsprogramma's

Door de vergrijzing en de ontgroening van de samenleving kan binnen afzienbare tijd schaarste ontstaan op de arbeidsmarkt. De vraag naar geschikt personeel is in sommige sectoren groter dan het aanbod. Bedrijven zullen zelf veel meer moeten investeren in scholing om de inzetbaarheid van werknemers te vergroten. De overheid heeft de taak de randvoorwaarden te verbeteren opdat meer mensen ongestoord aan (her)scholing kunnen deelnemen. Studeren met behoud van uitkering bijvoorbeeld wordt mogelijk gemaakt. Een en ander sluit aan bij de gewenste kenniseconomie.

Ouderen

De Groenen vinden dat ouderen even als jongeren het recht hebben zich in te zetten voor de maatschappij op de manier die zij verkiezen. Daarom willen we de pensioenleeftijd flexibiliseren, dat wil zeggen dat er geen moment meer zal zijn dat men verplicht moet stoppen met betaalde arbeid. Aan werkenden wordt de keuze geboden vanaf de 55ste verjaardag te kiezen voor deeltijd werk en vanaf de 60ste voor gehele of gedeeltelijke pensionering. Leeftijdsdiscriminatie in het algemeen zal worden bestreden. Ouderen die willen doorwerken, worden daarin gesteund, bijvoorbeeld door gunstiger pensioenvoorzieningen.

Tegengaan niet-gebruik

De armoede wordt met name veroorzaakt door de stijging van de huurlasten en de gemeentelijke heffingen. Het niet-gebruik van

voorzieningen voor minima, zoals kwijtschelding van gemeentelijke belastingen, dient dan ook te worden teruggedrongen. De huursubsidie wordt afgeschaft, dit geeft een forse vermindering van de bureaucratie. Het minimumloon en de basisuitkeringen worden aangepast om het wegvallen van de huursubsidie te compenseren.

20. Ontwikkelingssamenwerking: *uitgaan van eigen kracht*

Armste landen

De toestand in de armste landen van de wereld is schrikbarend. Zowel schrijnende armoede als niets ontziende expansiedrift veroorzaken ecologische problemen. Bossen worden gekapt voor energievoorziening en om als landbouwgrond dienst te doen. Bodemerrosie en rooibouw maken het land voor lange tijd onbruikbaar. De waterhuishouding is voorgoed verstoord, het land verwoestijnd. Voor honger vluchtende mensenmassa's laten een verwoest land achter. Er is een massale, wereldwijde inspanning nodig om de armoede te bestrijden. Noodhulp is aardig, maar structurele oplossingen zijn geboden.

Milieugebruiksruimte

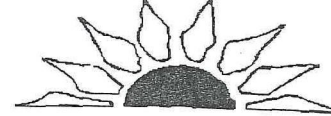
De Groenen vinden dat de milieugebruiksruimte die voor mensen beschikbaar is evenwichtig moet worden verdeeld zodat voor iedereen op aarde een menswaardige ontwikkeling mogelijk is. De mensen in de rijke landen nemen ecologisch veel te veel ruimte in beslag. We zullen veel bescheidener moeten worden om anderen voldoende kansen op overleven te gunnen.

Samenwerking en herverdeling, gericht op het ontstaan van een duurzaam samen leven van mens en natuur vormen de sleutelbegrippen voor internationale groene politiek. Over de gehele aardbol is een groene beweging actief met het gemeenschappelijke motto: think globally, act locally (denk mondiaal, handel lokaal).

Gerichte ontwikkelingssteun

Voor de Groenen zijn de talenten en de vermogens van de mensen zelf het uitgangspunt. Ontwikkelingssteun moet de mensen niet het werk uit handen nemen, maar belemmeringen wegnemen die mensen ondervinden als ondernemer, of als opbouwende kracht in de samenleving. Ondernemerschap dient te worden gestimuleerd, evenals uitwisseling van kennis. Onderwijs, vooral ook aan vrouwen en meisjes is van het grootste belang. Twee derden van alle analfabeten op de wereld is vrouw. Succesvolle gezinsplanning kan echter alleen bereikt worden via scholing van vrouwen. Ontwikkelde vrouwen trouwen later, krijgen minder kinderen en kunnen hun kinderen meer meegeven voor hun toekomst. Mede daarom is emancipatie van de vrouw een belangrijke voorwaarde voor ontwikkeling.

Kwijtschelding van schulden is voor een aantal landen noodzakelijk om uit de negatieve spiraal te komen. Het budget voor ontwikkelingssamenwerking zal op een realistisch peil gebracht moeten worden, zodat er binnen twee generaties (maximaal 50 jaar) mondiaal van een gelijke verdeling van de beperkte milieugebruiksruimte sprake is. De rijke landen zullen op hun begroting in plaats van tienden van procenten minstens tien procent moeten reserveren voor het dichten van de kloof tussen arm en rijk. Wanneer de rijke landen nalaten voldoende van hun rijkdom te reserveren voor spreiding van de welvaart, zullen ongecontroleerde migratiestromen van arm naar rijk op gang

komen, wat zal leiden tot een ernstige ontwrichting van de samenleving in beide werelden. De uiteindelijke doelstelling van de ontwikkelingssamenwerking is de opbouw van een wereldsamenleving waarin niemand zich meer gedwongen voelt om zijn land te verlaten. Er zullen dan geen economische vluchtelingen meer zijn, uitsluitend normale migranten, in beide richtingen.

Export en import

De Groenen zijn in het algemeen geen voorstander van een Europees beleid van protectionistische maatregelen. Het uitgangspunt wordt gevormd door het principe 'zelfafhankelijkheid' (self-reliance). De EU bepaalt of producten in Europa zelf zonder ecologische schade kunnen worden geproduceerd. Is dat het geval, dan worden die producten beschermd tegen import. Exportproducten die elders verstorende effecten op economie of milieu hebben, mogen niet worden uitgevoerd. Export van landbouwoverschotten moet tot het verleden behoren, tenzij als noodhulp bij hongersnoden. Voor producten die worden ingevoerd, behoort een eerlijke prijs te worden betaald.

21. De Europese Unie: uitbreiden en integreren

Beleid van de Europese Unie

De Groenen wil dat Nederland zich in de Europese Unie inzet voor een beleid dat meer gericht is op duurzaamheid en het goedkoper maken van arbeid dan op economische groei. Verenigd in de Europese Groene Partij streven wij naar ecologische belastinghervormingen die leiden tot een zorgvuldiger omgaan met energie en grondstoffen en tot verlaging van de belasting op arbeid.

Wapenbeheersing

Verenigd in de Europese Groene Partij streven wij naar internationale afspraken over wapenhandel, inclusief vermindering van de verspreiding van kleine wapens en beëindiging van de verspreiding van antipersoonsmijnen.

Uitbreiding Europese Unie

De Groenen zijn blij dat per 1 mei 2004 de Europese Unie groeit met tien nieuwe leden, te weten Polen, Tsjechië, Slowakije, Slovenië, Hongarije, Estland, Letland, Litouwen, Malta en Cyprus. Wij verwachten dat Roemenië en Bulgarije spoedig zullen volgen. Na de uitbreiding van de Europese Unie tot 27 leden ondersteunen wij dat de Europese Commissie de mogelijkheid van de toetreding van nog meer landen onderzoekt. Wij staan sceptisch tegenover de kandidatuur van Turkije. Eerst dient Turkije de bescherming van de rechten van de mens en in het algemeen en van de Koerdische minderheid in het bijzonder te verbeteren.

De Europese conventie

Wij willen het Europese Parlement niet vergroten. Als norm voor de besluitvorming willen we dat Europese wetgeving ontstaat door een voorstel van de Europese Commissie, die door het Europees Parlement en een gekwalificeerde meerderheid van de Raad van Ministers wordt goedgekeurd. Ook initiatiefwetsvoorstellen van het Europees Parlement moeten mogelijk worden. De Europese Unie moet zich beperken tot zaken die beter op Europees niveau geregeld kunnen worden en dan nog

alleen in die mate waarin dat noodzakelijk is. Die beginselen van subsidiariteit en proportionaliteit moeten een sterke plaats krijgen. Nationale parlementen moeten het recht krijgen om Europese wetgeving bij het Europese Hof van Justitie aan die twee beginselen te toetsen.

Europese veiligheidsstructuur

De Groenen ondersteunen de militaire integratie binnen de Europese Unie. Voorop staat dat Nederland en elke staat het soevereine gezag houdt over zijn krijgsmacht en in staat blijft deze krijgsmacht onder een gemeenschappelijk commando weg te halen. Uitbreiding van de NAVO is voor ons acceptabel als ook Rusland, Georgië en Oekraïne uitzicht op volwaardig lidmaatschap wordt geboden.

22. Internationaal beleid: een vredige en democratische wereld

Vrede afdwingen

Voor wereldvrede is meer nodig dan goede wil. Soms is militaire druk van buitenaf noodzakelijk om een zich voortslepend intern conflict in een land op te lossen. Militair ingrijpen mag echter uitsluitend plaats vinden met een mandaat van de Veiligheidsraad. Mede om die reden keuren De Groenen zowel de aanval op Afghanistan als op Irak af.

Israël en Palestina

De Groenen zijn van oordeel dat de internationale gemeenschap moet streven naar één staat Palestina met daarbij voor alle ingezetenen van die staat dezelfde burgerrechten. De Groenen zijn aangesloten bij het platform Stop de bezetting.

Internationaal recht

De Groenen zijn blij met de oprichting van het Internationaal Strafhof. Wij vinden het een kwalijke zaak dat de Verenigde Staten dit Strafhof tegenwerkt. Wij keuren bilaterale verdragen af als die militairen en politici met het staatsburgerschap van de Verenigde Staten onschendbaarheid verlenen. De Groenen pleiten voor bindende rechtspraak door het Internationaal Gerechtshof voor alle landen.

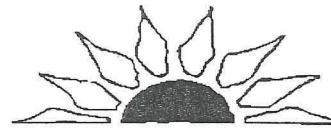
Oorlog tegen het terrorisme

Terrorisme kan niet enkel bestreden worden door middel van opsporing en vervolging van de daders van aanslagen. Ook preventieve maatregelen, nog afgezien van de aantasting van de persoonlijke levenssfeer, zullen nooit afdoende blijken te zijn. Op termijn ligt de daadwerkelijke oplossing besloten in het weghalen van de voedingsbodem van terrorisme, te weten onderdrukking en het onthouden van gelijke kansen op ontwikkeling aan bepaalde groepen, uit etnische, religieuze of economische redenen.

Wat hierna wordt gesteld ten aanzien van een preventieve aanval, geldt ook voor de strijd tegen het terrorisme. Terrorisme binnen het eigen grondgebied is een intern conflict, dat slechts met een mandaat van de Veiligheidsraad kan worden bestreden, als alle andere middelen hebben gefaald. Voor de bestrijding van internationaal terrorisme werken landen, waar mogelijk onder VN-vlag, zo goed mogelijk samen, zonder onnodige achterhouding van gegevens.

Verspreiding van massavernietigingswapens

Verspreiding van biologische, chemische en kernwapens is een

punt van zorg. De grootste voorraden hiervan liggen in de Verenigde Staten, Rusland, Frankrijk, China en het Verenigd Koninkrijk. Daar moet dan ook de ontwapening beginnen. De bewapening van Iran, Noord-Korea en andere landen is een veel kleiner probleem dat onevenredig veel aandacht krijgt. De Groenen, verenigd met andere organisaties in het Platform tegen de Nieuwe Oorlog, keuren een preventieve aanval op een soevereine staat zonder mandaat van de Veiligheidsraad af en hopen dat dit in de toekomst als agressie strafbaar gesteld wordt.

Verenigde Naties

Wij willen dat Nederland in de Verenigde Naties opkomt voor de daarin niet vertegenwoordigde volkeren, zoals onder meer de Inuit, de Tibetanen, de Koerden, de Palestijnen en de Indianen.

Veiligheidsraad

De Groenen willen de representativiteit van de Veiligheidsraad vergroten door het permanente lidmaatschap af te schaffen en het aantal zetels te verhogen tot 21. Met het afschaffen van de vijf permanente leden vervalt ook het vetorecht.

Colofon

Gras is een landelijk mededelingenblad van de politieke partij De Groenen. Het verschijnt onder verantwoordelijkheid van het partijbestuur. U kunt de redactie bereiken via het landelijke secretariaat.

Eindredactie en opmaak: Frank Plate

Drukkerij: GSB Heijt BV, Amsterdam

Met bijdragen van: Aart van Acquoj, Jaap Vonk, Bert Klijs, Andreas Ligtoet, Xandra Asselbergs, Henk Tetteroo, Huib Poortman, Otto ter Haar en Frank Plate

Agenda

4 april 2004, partijcongres Zwolle

10 juni 2004, verkiezing Europees Parlement

Landelijk secretariaat De Groenen

Postbus 1251
3500 BG UTRECHT
Tel. 071 - 576 2027
info@degroenen.nl
www.degroenen.nl

De Groenen zijn vertegenwoordigd in de gemeenteraden van Amsterdam, Leiden en Zwolle. De Groenen zijn lid van de Europese Federatie van Groene Partijen.

Partijbestuur

Voorzitter Aart van Acquoj, 040-2043413,
groenegrens@hotmail.com
Lid DB Jacques de Co, 071-5762027, jdecoo@noknok.nl
Lid DB, Andreas Ligtoet, 030-2515450,

nooneisthisimaginative@yahoo.com

Lid DB, Frank Plate, 0252-517504, f.plate@leiden.nl

Lid DB, Huib Poortman, 010-2135315,

hh.poortman@wanadoo.nl

Lid DB, Rob Verlinden, 010-4363641, rverlinden@vomigen.nl

Vertegenwoordigers afdelingen:

Amsterdam, Paul Berendsen, 020-4704680, paulbe@xs4all.nl

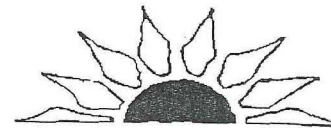
Amsterdam, Bert Tiddens, 020-4904421, bert.tiddens@planet.nl

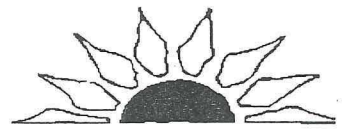
Haarlem, Job Jongkind, 023-5374340, jobjongkind@yahoo.com

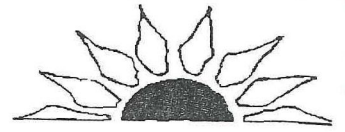
Lidmaatschap

Lidmaatschap	€ 27 (via machtiging € 25)
Lid met minimuminkomen	€ 18
Huisgenoot lid	€ 16
Huisgenoot lid met minimuminkomen	€ 7
Grasabonnement	€ 12

U wordt lid van De Groenen of abonnee van Gras door overmaking van uw contributie op Postbanknummer 306434 ten name van De Groenen, Utrecht.

Juli 2004

Beste leden en sympathisanten van De Groenen,

In deze gevarieerde zomereditie van GRAS veel aandacht voor de actualiteit. Verder doen wij verslag van het partijcongres, waar Igor Cornelissen terugblikte op tien jaar De Groenen in Zwolle. Zijn toespraak is het zeker waard om terug te lezen.

Wilt u reageren op één van de artikelen, of een andere bijdrage leveren aan GRAS? U kunt ons bereiken via het landelijk secretariaat of een e-mail sturen naar: TITASH@hetnet.nl De deadline voor de volgende GRAS is 10 september a.s.

Namens het partijbestuur,
Frank Plate

Biologische landbouw

De Groenen maken zich al jaren sterk voor stimulering van biologische landbouw. Hoewel de biologische sector groei vertoont, bedraagt het marktaandeel van biologische producten binnen de totale omzet aan voedingsmiddelen slechts 1,6%. Nederland is in Europees verband een middenmoter.

Het DB van De Groenen, met name Rob Verlinden, heeft de afgelopen maanden met het thema biologische landbouw herhaaldelijk de publiciteit gezocht. Dit heeft onder andere geleid tot de volgende ingezonden brief, namens De Groenen geplaatst in Trouw d.d. 24 april 2004.

“Gezond biologisch!

In het artikel ‘Het levensgevoel van een biopaprika’ (Trouw 17/04/2004) zegt Peter Blom directeur van de Triodosbank: “Aan het gezond imago van de biologische sector schort het nog onder de consumenten, en daarenboven wijst er wetenschappelijk weinig op dat biologische producten inderdaad goed zijn voor de gezondheid. Meer onderzoek is daarom geboden, denkt Blom, want zonder die gezondheidstoevoeging zal de sector in de marge blijven”. Hij gaat voorbij aan het feit dat de consument van biologische producten juist wil weten wat hij eet en waar het vandaan komt! Niet alleen omdat hij denkt dat het gezonder is maar vooral omdat hij zich afvraagt welke voeding bij hem past! Dierenleed, vlees met stresshormonen, nitriet, antibiotica en vis en vlees afkomstig van dieren gevoederd met genetisch gemanipuleerd diervoedsel, chemische kleur- en smaakstoffen, residuen van chemische bestrijdingsmiddelen op groenten en fruit et cetera, horen daar niet bij. In de volksmond heet dit gezonder eten. Of de wetenschappelijk voordelen van biologische voeding nu wél of niet voor de individuele gezondheid kan worden aangetoond staat ter discussie. Hoogleraar Jan Diek van Mansvelt, voormalig bijzonder hoogleraar Alternatieve landbouw in Wageningen, schreef in het artikel ‘Biologische product beschermt tegen ziekte’ (Trouw 21/4/04), dat aangetoond is dat biologische voedsel gezonder is. Los hiervan staat vast, dat biologische landbouw beter is voor het grondwater, voor de landbouwgrond, het grondorganisme, lucht en voor het welbevinden van dieren. Ook brengt het geen monoculturen voort en brengt het geen schade toe aan de biodiversiteit. Er zijn geen patenten die multinationals rijker en

machtiger en de boeren en consumenten steeds afhankelijker maken. Kortom, biologische landbouw is beter voor het milieu waar de mens onlosmakelijk mee verbonden is. Hebben al deze aspecten nu wel of niet met een gezonder leven te maken?

Robert A. Verlinden en Aart van Acqoij
Bestuursleden van De Groenen.”

Ook hebben wij dit voorjaar Albert Heijn en vleesleverancier Dumeco verzocht om uit te leggen hoe het mogelijk is dat de prijs die de consument extra moet betalen voor biologisch varkensvlees (ten opzichte van varkensvlees uit de gangbare veeteelt) een veelvoud is van de prijs die biologische varkenshouders extra ontvangen per kilo geslacht gewicht.

Van Dumeco vernamen we taal noch teken, maar de directie van Albert Heijn heeft door middel van een uitvoerige brief gereageerd. Albert Heijn stelt onder meer dat vrijwel alle andere supermarkten het laten afweten: “Wij zijn nu vrijwel de enige partij die vraag probeert te creëren. Als Albert Heijn de kar alleen moet trekken, krijg je niet voldoende vraag bij klanten. Dat krijg je alleen voor elkaar als meerdere supermarkten deze producten verkopen. Als alle supermarkten mee zouden doen, hebben we zelfs een tekort aan biologisch scharrelvarkensvlees”. De discussie met Albert Heijn is wat ons betreft nog niet afgerond. Wij willen hier in een volgende GRAS op terugkomen.

Frank Plate

Steun voor onze programmapunten

Twee punten uit ons partijprogramma: onze bezwaren tegen de gekozen burgemeester en de geleidelijke afschaffing van de hypotheekrenteaftrek zijn onlangs door onafhankelijke bronnen bevestigd.

Geen gekozen burgemeester

De Raad voor het openbaar bestuur schreef 24 mei jl. in zijn advies dat de voorstellen van het kabinet om de burgemeester voortaan rechtstreeks door de bevolking te laten kiezen onwerkbaar zijn. Volgens de Raad maakt dit de positie van de burgemeester zo sterk, dat de wethouders afhankelijk worden van de burgemeester en de gemeenteraad als lokale volksvertegenwoordiging niet meer het laatste woord heeft. Volgens artikel 125 van de Grondwet staat echter de gemeenteraad aan het hoofd van de gemeente.

Geen aftrek hypotheekrente

De OESO, een samenwerkingsverband van 30 geïndustrialiseerde landen, adviseerde Nederland onlangs de hypotheekrente geleidelijk af te schaffen. Economen zeggen dat de aftrekbaarheid geleid heeft tot een hoger prijsniveau van huizen. Mijn indruk uit een vraagesprek bij Buitenhof met minister Brinkhorst is dat hij het er inhoudelijk wel mee eens is maar de strijd over deze heilige koe niet aan wil gaan.

Otto ter Haar

De Waddenzee, een dilemma

Kan je als lid van een politieke partij met een ecologische visie voor gaswinning in de Waddenzee zijn? Een gewetensvraag. Als sedimentoloog (veldwerk in strand en wad) en fysisch geograaf (afgestudeerd op laaglandgenese) durf ik er wel iets over te zeggen.

De onder meer door Wouter van Dieren en Pieter Winsemius bepleite oplossing, gas boren vanaf de oever zal geen of weinig schade veroorzaken in de Waddenzee. Het waddenmilieu is zo dynamisch dat er onder normale omstandigheden binnen één getijdenperiode (eb + vloed) zand en sliblagen van vele cm's dik kunnen worden afgezet. Een bodemverzakking van enige cm's per jaar zal ongetwijfeld meetbaar zijn, maar wordt midden in het wad niet opgemerkt en heeft geen enkele invloed op de ecologie. Het door beide genoemde heren geopperde idee een deel van de gaswinst te gebruiken om een einde te maken aan de voor natuur en milieu verwoestende kokkelvisserij past in dat kader.

Moeten wij als De Groenen nu blij opstaan en de gaswinning onder de Waddenzee toejuichen? Was het maar zo eenvoudig. Er is namelijk ook heel veel voor te zeggen de aardgasvoorraden te bewaren voor later. Eigenlijk is het hoe dan ook een groot schandaal steenkool, aardolie en aardgas op grote schaal te verbranden, terwijl die delfstoffen ook gebruikt kunnen worden als grondstof voor duurzame productie. De koolstofchemie ontwikkelt zeer lichte en toch zeer sterke producten die bij voortschrijdende technologie goed voor hergebruik geschikt kunnen zijn. De keuze voor bewaren zal er waarschijnlijk toe leiden dat de kokkelvissers hun verwoestende werk voortzetten. In dat geval lijkt een keuze vóór de stopzetting van de kokkelvisserij en dus vóór de gaswinning ecologisch meer verantwoord dan een keuze voor verlenging van het moratorium op de gaswinning.

Huib Poortman, Lid DB De Groenen

Duurzaamheidsbeleving

Het Milieu- en Natuurplanbureau RIVM is bezig een zogenaamde 'duurzaamheidsverkenning' uit te voeren. Hiervoor wordt onder andere gekeken naar de beleving van het begrip 'duurzaamheid' bij Nederlanders.

De beleving van duurzaamheid hangt volgens het onderzoek sterk samen met het wereldbeeld dat verschillende mensen prefereren. Het ideale wereldbeeld van mensen kan heel algemeen in vier categorieën worden opgedeeld, waarbij gebruik wordt gemaakt van twee tegenstellingen. Aan de ene kant zijn er de individualisten versus de mensen die de groep of de maatschappij belangrijker vinden. Anderzijds zijn er de mensen die het mondiale niveau belangrijker vinden versus de mensen die het lokale/regionale niveau prefereren. Die vier categorieën zijn dan dus: individueel-mondiaal (de 'multinationals'), individueel-regionaal (de 'hedonisten'), maatschappij-mondiaal (de 'wereldverbeters') en maatschappij-regionaal (de 'groenen'; overigens heb ikzelf de bijnamen verzonnen). Uit een enquête onder de bevolking bleken de mensen die maatschappij-regionaal als meest gewenst wereldbeeld zagen de grootste groep (36%)! Wat door

een spreker van het RIVM ook opvallend werd genoemd is dat het wereldbeeld dat de meeste politici lijken te volgen (individueel-mondiaal), door het minste aantal mensen als wenselijk wordt gezien (9%).

Ik concludeer hieruit dat het groene gedachtegoed *theoretisch* bij een groot aantal mensen aanslaat en dat politici zich hier weinig van aantrekken; er is dus (nog steeds) vruchtbare bodem voor De Groenen als partij! De duurzaamheidsverkenning zal overigens pas eind dit jaar als rapport bij het RIVM beschikbaar zijn.

	Mondiaal		
	9 %	22 %	
Individueel			Maatschappij
	33 %	36 %	
	Regionaal		

Andreas Ligtoet

Europa: De leugen van de groei, de groei van de leugen

Europese verkiezingen

Eigenlijk valt er over de Europese Verkiezingen niets te melden. Noch de lage opkomst, noch de uitslag baart enig opzien. Wat wel opvalt is het volkomen ontbreken van aandacht voor groene programmapunten. Hoe dat in andere landen was, weet ik niet, maar het zal wel niet veel anders zijn.

Onbegrijpelijk is het rotsvaste geloof in voortdurende economische groei. Er gaat geen dag voorbij of je hoort wel een of ander politiek kopstuk, in een gesprek over de huidige ongunstige economische toestand opmerken dat alles weer goed komt zodra de economische groei weer op zijn normale peil komt.

Groei is de norm en groei zal er eeuwig zijn. Tot mijn verbijstering hoorde ik zelfs onze Duitse 'partijgenoot' Joschka Fischer het woord 'Wachstum' in de mond nemen als iets vanzelfsprekends in de nabije toekomst.

Staat vragen vrij?

In de aanloop naar de verkiezingen heb ik een aantal media per E-mail benaderd met de vraag of één van de vooraanstaande interviewers tijdens een uitzending van een verkiezingsdebat of één van de actualiteitenprogramma's aan een politicus die herstel van de groei in de nabije toekomst als een vanzelfsprekend gegeven hanteerde een vraag te stellen in de trant van: "Hoe weet u zo zeker dat de economie (weer) gaat groeien?" en: "Geloof u dat de Aarde steeds groter wordt?" of: "Geloof u dat de Europese economie kan groeien zonder dat dit ten koste gaat van de economie in de arme landen? Helaas zijn zulke vragen nooit gesteld, laat staan beantwoord. Zelfs heeft geen van de aangemailde mediaredacties het nodig gevonden op mijn vragen te reageren. Is dit laf of is dit dom? Helaas is domheid niet strafbaar.

Ruimteschip Aarde en de Mensenplaag

Het is een gegeven dat de wereldbevolking groeit en het valt niet te verwachten dat die groei in de komende decennia zal stoppen. Het is een gegeven dat aan boord van het 'Ruimteschip Aarde' de beschikbare ruimte en de beperkte voorraad grondstoffen onder de groeiende bevolking zo eerlijk mogelijk verdeeld zal moeten worden. Het staat ook vast dat die beschikbare ruimte door toedoen van de Mens steeds kleiner wordt (bodemerosie, houtkap enz.). Met andere woorden: Door de groeiende 'Mensenplaag' komt het voorbestaan van de mens in het gedrang.

Ben Kal heeft in een van zijn laatste overdenkingen de uitspraak gedaan: "Economische groei is geen Natuurverschijnsel".

Zijn Clairy Polak, Paul Witteman c.s. nu zo dom? Is er een geheime afspraak dat er niet over onderwerpen als 'Grenzen aan de Groei' gesproken mag worden? Met andere woorden: wordt hier een verborgen agenda gehanteerd? Bestaat er een 'Groeimaffia', die alle programma's censureert?

Het heilige geloof in de altijd voortdurende groei is onbegrijpelijk maar het is rotsvast verankerd in het brein van alle opiniemakers.

Wim Kok als redder?

Wim Kok is in de herfst van 2003 door de EU aangezocht om zich ervoor in te zetten de EU zo spoedig mogelijk haar terechte plaats, naast of nog liever boven de USA en Japan, op het podium van de wereldeconomie te laten innemen. Sindsdien heb ik niets meer van WK vernomen. En dat is maar goed ook.

Zou hij ontdekt hebben dat hem een 'Mission Impossible' is opgedragen? En durft hij dat niet hardop te zeggen omdat zijn ongetwijfeld riante Eurovergoeding dan vervalt?

Klokkenluider

Er komt een klokkenluider in het Europarlement, hij zal de transparantie van het EU-gebeuren proberen te vergroten. Dat is zeer nuttig en nodig. Wanneer staat de klokkenluider op die de mythe van de eeuwige groei doorprikt?

Het vreemde is dat mensen als milieugoeroe Wouter van Dieren geregeld en ook wel met enig gezag aan het woord komen, maar er niet toe komen luid en duidelijk te roepen; "Het is genoeg! Erger nog, we zijn al veel te ver doorgeschooten met onze groei!" Ik weet niet of we het stagneren van de economie uitsluitend als een zegen voor het milieu moeten zien, het kabinet gaat tegen beter weten in door met asfalteren. De verschrikkelijke Hofstra (VVD-2de Kamerlid) roept er weer luidkeels om en niemand spreekt hem tegen.

Ondernemers versus Van Geel; wie geeft er blijk van visie?

Staatssecretaris Van Geel weet wel waarover het gaat, hij heeft in het verleden blijk gegeven van kennis van zaken. Hij kan dat echter binnen het kabinet niet al te luid verkondigen, daar willen ze het niet horen. Het ware te wensen dat Van Geel in dat gezelschap het begrip 'De Economie van het Genoeg' eens zou introduceren!

Van Geel heeft zich ten doel gesteld zo veel mogelijk van de in Kyoto gemaakte afspraken na te komen en in Nederland en Europa te implementeren. We mogen hopen dat hij de zes maanden

van het Nederlandse voorzitterschap zal gebruiken om zijn goede voornemens waar te maken.

VNO-voorzitter Schraven heeft inmiddels de noodtoestand voor het bedrijfsleven uitgeroepen. Hij gelooft blijkbaar nog steeds in het beeld dat rokende schoorstenen een teken zijn van welvaart. Zou er iemand op zijn post zitten met een minder verkalkte visie, dan zou de uitdaging van de innovatie worden aangenomen. Er liggen juist grote mogelijkheden in het ontwikkelen van productieprocessen die met minder inzet van grondstoffen en energie duurzamere producten maken. Eén van onze programmapunten, meer belasting op energie en grondstoffen en minder of geen belasting op arbeid, zou daarnaast verwezenlijk kunnen worden.

Juist terwijl ik dit schrijf (30 juni) hoor ik op de radio een leuk verhaal over een nieuw ontwikkelde warmtepomp waarmee in broeikassen verzamelde warmte in de zomer kan worden opgeslagen in grondwater, zodat het later kan worden gebruikt om die zelfde kas te verwarmen zodat er aardgas bespaard kan worden. Er zou zelfs nog warmte overblijven voor andere doelen. De enige energiekosten zouden worden veroorzaakt doordat er een ventilator grote hoeveelheden lucht moet verplaatsen.

Er is dus een klein beetje hoop, er gebeurt hier en daar wat goeds. Maar zolang Balkenende zijn kleuterdroom ooit een wereldleider te worden blijft koesteren, zullen we nog moeten wachten.

Wanneer Bush en Balkenende in 2005 ambteloze burgers worden en zich ertoe zetten hun memoires te schrijven, zullen de Wereld en Nederland opgelucht kunnen ademhalen.

Huib Poortman, Lid DB De Groenen

De Europese grondwet

In de Europese Grondwet is afgesproken dat een besluit door 55% van de Lidstaten met 65% van de bevolking gesteund moet worden waarbij voor een blokkade de tegenstem van ten minste 4 Lidstaten nodig is. Deze regel is beter is uit te leggen dan wat ik voorstelde in de inleiding van ons partijprogramma: veel kiezers weten niet wat de wortel uit een aantal is. Belangrijk is dat ten minste 4 Lidstaten moeten tegen stemmen om een voorstel te kunnen blokkeren. Bij beslissingen waar niet alle Lidstaten stemrecht hebben is de blokkerende minderheid het aantal Lidstaten dat nodig is vanwege het bevolkingscriterium (35%) + 1. Voor een beslissing over de euro is dat aantal 3. Als je zou stellen dat een blokkerende minderheid ten minste moet bestaan uit 15% van de Lidstaten dan zou dat voor de Ministerraad van de EU op 4 neerkomen (4:25=16%), maar voor de Eurolanden op 2 (2:12=16,7%). Mijn voorkeur zou zijn: een blokkerende minderheid bestaat uit 15% van de stemgerechtigde Lidstaten met een minimum van 3. Zo blijft de regel bestand tegen de toetreding van een staat met een zeer grote bevolking.

Het Europees Parlement mag ten hoogste 750 leden tellen. Een Lidstaat heeft ten minste 6 en ten hoogste 96 afgevaardigden.

Ik verwacht dat de EU deze eeuw nog veel verder gaat uitbreiden. Voor toetreding is vereist dat een land voldoet aan de Kopenhagen criteria:

Politieke criteria:

- Stabiele democratie
- Rechtsstaat
- Bescherming van mensenrechten
- Bescherming van minderheden

Economische criteria:

- Het beschikken over een markteconomie
- Opgewassen zijn tegen de concurrentie in de gemeenschappelijke Europese Markt

Administratieve eisen

- Het land moet in staat zijn Europese richtlijnen te implementeren en deze wetten te handhaven of uit te voeren
- De bestaande Europese wetgeving (het "acquis communautaire") moet geïmplementeerd worden (eventueel met een overgangsregeling)

Voor het starten van toetredingsonderhandelingen is het voldoende dat aan de politieke criteria is voldaan en dat er perspectief is dat het land op het moment van toetreding aan de economische criteria voldoet. Bulgarije, Roemenië en Kroatië hebben nu deze status. Of Turkije aan de politieke criteria voldoet wordt in december opnieuw bezien.

De eisen die de EU stelt zijn één kant, de belangstelling van staten om, op termijn, toe te treden is een onafhankelijke voorwaarde. Deze schat ik echter vrij groot in. Ten eerste hebben verschillende landen zoals Marokko, Israël en Oekraïne dat laten blijken. Voor landen die grenzen aan de EU biedt het lidmaatschap economische en politieke voordelen. De zwaarste eis aan het lidmaatschap, het invoeren van het acquis, is met een groot aantal landen, waarvan formeel de toetreding niet wordt overwogen, al in gang gezet. Deze ontwikkeling vindt plaats met 16 naburige landen via de European Neighbourhood Policy, waaronder het Barcelona proces met de landen rond de Middellandse Zee valt, en de gezamenlijke strategie van de EU ten aanzien van Rusland.

Noorwegen en Zwitserland zijn buiten de EU gebleven omdat de bevolking in een referendum het lidmaatschap verwierp. Beide landen volgen echter de wetgeving van de gemeenschappelijke markt en het Schengenakkoord, zonder de medezeggenschap in het wetgevingsproces die de Lidstaten wel hebben.

De Grondwet voor Europa stelt dat de EU alleen open staat voor Europese staten. Na toetreding van Turkije en Rusland verwacht ik dat dit ter discussie gesteld zal worden om de weg vrij te maken voor de toetreding van staten in Noord-Afrika en het Midden-Oosten. Voor het zover is zijn we tien of twintig jaar verder. De vraag is hoe de rest van de wereld zich ondertussen ontwikkelt. Mijn indruk is dat de ontwikkelingen daar veel trager gaan en niet verder komen dan de vorming van vrijhandelszones. Dat is een situatie waarin de Europese Gemeenschap zich dertig jaar geleden bevond. Ik zie dat niet snel veranderen. De meeste landen in de wereld waren een eeuw geleden nog kolonies van Europese staten en hebben hun handen vol gehad aan het vormen en bewaren van een natiestaat. Dat laatste is een voorwaarde voor multilaterale integratie zoals bij de EU. Ik verwacht dat tot op middellange termijn buiten Europa de meeste ontwikkeling zal plaats vinden op nationaal niveau. De economieën van veel landen in Azië (in

het bijzonder China en India) en mogelijk ook in Zuid- en Midden-Amerika zullen in gewicht toenemen vergeleken met Europa en Noord-Amerika, maar een politieke integratie, zoals we in Europa zien, zie ik binnen die termijn niet gebeuren.

Over de Verenigde Staten wordt steeds gesproken als de "enig overgebleven supermacht". Deze omschrijving heeft me nooit aangesproken. Mijn indruk is eerder dat de Verenigde Staten door een desastreus buitenlands beleid geïsoleerd raken. Zelfs samenwerking met Mexico komt niet van de grond. De grens wordt streng bewaakt om illegale immigratie tegen te gaan.

De Verenigde Naties spelen een belangrijke diplomatieke rol, maar het lijkt me uitgesloten dat de VN zich ontwikkelen tot een Wereldfederatie van Staten. Het opgeven van soevereiniteit, zoals dat stukje bij beetje gebeurd in de Europese Unie, is niet iets wat je van boven kunt opleggen en wat landen alleen dan bereid zijn te aanvaarden als ze daar zelf ook voordelen mee verwerven. De VN heeft staten niet veel te bieden, de EU wel. Voor de buurlanden is het vrije verkeer van personen, goederen, diensten en kapitaal een concreet voordeel. Dit voordeel kan alleen verworven worden door aanvaarding van het acquis communautaire maar het is deze prijs kennelijk waard.

Op grond van deze analyse denk ik dat het mogelijk is dat de Europese Unie in de loop van deze eeuw stukje bij beetje uitbreidt tot het praktisch de hele wereld omvat. Wat nu voor Noorwegen en Zwitserland geldt, is op den duur ook aan de orde voor China, India of de Verenigde Staten.

Mogelijk is één ding, wenselijk een ander. Is de geschetste ontwikkeling ook wenselijk? Ik denk het wel. In de Europese Unie, met als motto "eenheid in verscheidenheid", lijken de Lidstaten een acceptabel evenwicht te kunnen vinden tussen nationale soevereiniteit en gemeenschappelijke wetgeving. Het is al een hele verdienste dat de Lidstaten onderlinge oorlog hebben weten uit te bannen, maar daarnaast verschaffen het vrije verkeer van personen, goederen, diensten en kapitaal de burgers en ondernemers binnen de EU mogelijkheden die tussen staten buiten de EU niet of nauwelijks te realiseren lijken te zijn.

Otto ter Haar

Losgeld na ontvoering

Onlangs kwam onenigheid naar buiten tussen Artsen Zonder Grenzen en het Nederlandse Ministerie van Buitenlandse Zaken. Het Ministerie wilde de "bemiddelingskosten" terug die ze naar eigen zeggen had voorgeschoten aan AZG ten einde de vrijlating van Arjan Erkel te bewerkstelligen. AZG weigert te betalen en stelt zich op het standpunt dat zij nooit losgeld betaald omdat ze daarmee gijzelnemers zou belonen. Arjan Erkel toonde zich verontwaardigd en ik kan me daar wat bij voorstellen. Naar mijn mening ben je als werkgever aansprakelijk voor de risico's die de werknemer bij zijn werkzaamheden loopt. In dit geval was het risico van ontvoering een bedrijfsrisico waarvan de financiële gevolgen door de werkgever gedragen moeten worden. Internationale hulporganisaties leveren door de aard van hun taak vaak hun diensten in onveilige gebieden. Dit brengt voor hun medewerkers risico's met zich mee. Het is de hulporganisatie die

beoordeelt of het risico nog aanvaardbaar is en zij moeten er dan ook voor opdraaien als het misgaat. Van de werknemer kan alleen voorzichtigheid worden geëist en het is ook de verantwoordelijkheid van de hulporganisatie om te beoordelen of haar medewerkers wat dat betreft geschikt zijn om te worden uitgezonden. Het kan wel zijn dat gijzelnemers worden beloond als een hulporganisatie losgeld betaald, maar het zijn wel principes van de koude grond, want de hulporganisatie wentelt daarmee zijn verantwoordelijkheid af op de werknemer die in wezen aan zijn lot wordt over gelaten. Het belang van de gegijzelde werknemer moet in een dergelijke situatie het zwaarste wegen. Dat betekent dat de hulporganisatie moet betalen.

Otto ter Haar

Verslag 33^e partijcongres De Groenen

Zaterdag 3 april 2004

Wijkcentrum De Enk te Zwolle

Aanwezig 18 leden: Frank Plate, Jacques de Coo, Huib Poortman, Cor Loos, Michiel van Harten, David Blik, Gerben Uunk, Tetsje Tichelaar, Theo Doornebosch, Jan Breij, Job Cortvriendt, Otto ter Haar, Paul Berendsen, Xandra Asselbergs, Aart van Acquoj, Jan Hartstra, Peter Pot, Igor Cornelissen

Afwezig met kennisgeving: Bert Tiddens, Rob Verlinden, Rob Visser, Andreas Ligtoet, Hans Jansen, Bert Klijs, Eelco Wilkens

1. Cor Loos opent de vergadering om 10:45 uur. Aart is vertraagd en zal later het voorzitterschap overnemen. Otto noteert.
2. Xandra Asselbergs trekt zich terug als gedelegeerde Europa. Dat bespreken we bij agendapunt 4.
Er is nog geen kascontrole geweest. Dat bespreken we bij agendapunt 5.
In de notulen van het vorige congres wordt op pagina 3 "verheldering zijn" gewijzigd in "verheldering zien". Volgens worden de notulen vastgesteld.
Gerben vraagt naar het functioneren van het Groene Forum.
Jacques: dat loopt niet zo goed. Rob Verlinden zal dat opnemen met Taco Hoekwater.
Gerben: Hoe verliep het contact met GroenLinks?
Jacques: Op uitnodiging van Herman Meijer hebben we openhartig met het partijbestuur van GroenLinks gesproken. Het heeft geen gevolgen gehad.
Huib: We hebben gesproken over een gezamenlijke lijst voor de Europese verkiezingen.
Job: Wat zijn "gelijkdenkende collega's"?
Otto: Er is politieke overeenstemming tussen de deelnemende Groene partijen over de Guiding Principles.
3. Op voorstel van Frank wordt met dit agendapunt gewacht tot Aart er is.
Aart (na behandeling van agendapunt 4): Het dagelijks bestuur heeft ingezonden brieven en persberichten verstuurd. De biologische varkenshouderij loopt slecht. Tegenvallende vraag. De varkenshouder ontvangt per kilo €1 meer; de consument betaalt €4 meer. Albert Heijn reageert met een uitgebreide technische uitleg van de prijscomponenten. Dit is een voorbeeld van profilering van De Groenen met lage kosten.

Rob Verlinden had succes met foto's van standbeelden met paardenpoep in Rotterdam.

Aart geeft uitleg over de achtergrond van de advertentie n.a.v. de site over liefdesverdriet van Roel van Duijn en Margje Vlasveld. Zij hadden veel publiciteit en Aart kreeg er steekelige opmerkingen over.

Paul: Ik kom Roel regelmatig tegen in de Stadsdeelraad van Oud-Zuid. Ik werd door allerlei mensen op deze advertentie aangesproken, waaronder Roel en mijn huurbaas. Raar dat ik als AB-lid en wijkgenoot niet op de hoogte ben gesteld.
Xandra: Het is niet goed om terug te kijken en er werd op de man gespeeld.

Aart: Mijn telefoonnummer stond bij de advertentie. Roel kent mij persoonlijk en had mij kunnen bellen. Maak van een mug geen olifant. We geven toe dat het een discutabele actie was. Het verwijt van persoonlijke beschadiging is onzin.

Frank: Wij wilden op een ludieke manier inspelen op de publiciteit van Roel en Margje. De uiteindelijke tekst van de advertentie is wat zuur. Ze hadden wel tegen een grapje moeten kunnen.

Otto: Ga door met ingezonden brieven schrijven. Misschien maak je een keer een klapper.

Cor: Bij ons heeft de affaire liefdesverdriet niet gespeeld. GroenLinks wil een minister van liefde instellen.

Aart: Het volgend congres komen we met een plan van aanpak voor de website. Advertenties is herhalen. Ik heb een politiek weblog met 25-30 trouwe lezers. Internet is een goedkoop medium. Wil ik gebruik van maken. Onderteken steeds met De Groenen. Jullie kunnen hetzelfde doen en ondertekenen met Lid van De Groenen.

4. Otto: Ik heb in Rome deelgenomen aan de Global Greens workgroup. In 2001 was de eerste Global Greens meeting in Canberra. De bedoeling is dat in 2006 de volgende bijeenkomst in Afrika plaatsvindt.

Xandra: Individuele leden van de EFGP zijn supporters zonder stemrecht. Bij de volgende Council in Dublin wordt het verder uitgewerkt.

Frank: Wat is de reden dat je terugtreedt als afgevaardigde?

Xandra: Ik heb het drie jaar gedaan. Goed moment om het stokje door te geven, als er een geschikte opvolger is. Anders wil ik het nog wel even waarnemen. Bestuur moet besluiten of één of twee keer per jaar naar de Council gaan.

Otto: Kan het bestuur in eigen kring een afgevaardigde vinden?

Cor: Kun je wel een Council missen?

Xandra: Hangt af van de agenda. Verleden jaar heb ik twee vergaderingen gemist en daardoor geen invloed uit kunnen oefenen. Het is een kleine familie: 150 man en in no-time ken je er 40. Je krijgt dagelijks emails.

Theo: Wat zijn de standpunten van de Europese Groenen?

Xandra: Over voedsel heb ik uitgebreid in Gras geschreven.

Theo: Wat vinden ze van bevolkingsgroei?

Xandra: Gevoelig onderwerp. Is niet besproken. De EFGP zoekt naar de grootste gemene deler. Er zijn GroenLinks-achtige partijen zoals Die Grünen en radicale zoals de Green Party van Engeland en Wales. De discussie tijdens een Congress of Council is beperkt. Discussie gaat beter in een werkgroep. Die werken ook per email.

Tetsje: Kan ik bij De Groenen in een werkgroep?

- Otto: We hebben een programmacommissie. Die gaat over alle onderwerpen. Daar kun je je voor opgeven.
5. Aart: De afrekening over 2003 is ter informatie en moet nog gecontroleerd worden door de kascommissie.
Michiel: Wat voorzien jullie voor de Gemeenteraadsverkiezing van 2006?
Aart: ik wil met Paul een afspraak maken om de afdeling Amsterdam te bezoeken.
Paul: de afdeling Amsterdam is niet meer actief. De afdeling is gefuseerd met Amsterdam Anders, hoewel een afdeling eigenlijk niet kan fuseren.
Aart: ik ben lid van AA/DG en lees alle stukken.
Xandra: afgelopen zomer wilde een lid de naam wijzigen in AA. Dat is niet gelukt en dat lid is vertrokken. Er is geen contact tussen partijbestuur en bestuur AA/DG. De fracties in de deelraden Oud-West en Noord gebruiken de naam De Groenen.
Frank: wie vormen het bestuur van AA/DG?
Xandra: Clemens Moll, Wim Zeegers, Arjen Schrier. Jupijn Hoffmans is beoogd nieuw raadslid.
Aart: de verantwoordelijkheid van het partijbestuur ligt bij de partijleden in Amsterdam.
Otto verwijst naar de discussie tijdens het vorige congres.
Aart: Frank en ik willen de leden in Amsterdam bezoeken. Daarna pas afspreken met het bestuur van AA/DG.
De rest van punt 5 komt na punt 7.
Otto licht namens de congreswerkgroep agendapunt 5 toe. Het Algemeen Bestuur heeft al anderhalf jaar niet vergaderd. Een benoeming in het AB is voor twee jaar. Tijd om te vragen of Bert Tiddens, Job Jongkind en Paul Berendsen in het AB willen blijven. Zo niet dan is er alleen nog een DB, zoals Otto destijds met zijn voorstel tot statutenwijziging beoogd had. Jacques merkt op dat daarbij ook de tekeningsbevoegdheid gewijzigd werd.
Otto: nu schrijven jullie niet alle DB-leden in bij de Kamer van Koophandel, wat wel zou moeten. Verder zijn er vacatures in de Geschillencommissie. Deze moet vier leden tellen en bestaat nu uit Rob Visser en Michiel van Harten. De kascommissie bestaat uit Cor Loos en Ruud Repko. Beiden zijn al twee jaar in functie en aftredend. Jan Breij en Jan Hartstra hebben belangstelling.
6. Rondvraag.
Gerben: na wat politieke omzwervingen ben ik weer terug bij De Groenen. Ik wil graag actief worden in de regio Edam/Volendam/Purmerend.
Aart: bij GroenLinks hadden we het Witte Vlekken Plan. Voorwaarde voor een actie is voldoende draagvlak in een groter gebied zodat je in elk geval een afdelingsbestuur hebt. Zorg dat je actieve leden/supporters vindt.
Paul: Gerben is drie keer lid van De Groenen geweest en drie keer weggelopen en daarbij lelijke dingen over de partij gezegd.
Aart: we wachten het initiatief van Gerben af.
Jacques: 8 mei is er in Rotterdam een landelijke dissidentendag. Manuel Kneepkens organiseert dat.
7. Tien jaar De Groenen in Zwolle.
Aart geeft het woord aan Cor. Cor introduceert Igor Cornelissen. Igor spreekt over zijn ervaringen met De Groenen in Zwolle: hij wist niet dat politiek zo leuk kon zijn! Frank plaatst zijn speech in de volgende Gras.
- Aart: we zijn uiteraard trots op het succes van De Groenen in Zwolle. Hij geeft namens het Dagelijks Bestuur bloemen aan Cor. Peter Pot krijgt weer energie van de toespraak van Igor. De afdeling loopt goed: vijf leden zijn hier.
Michiel: 80% van de acties komen uit onze koker terwijl GroenLinks 7x zo groot is.
Igor vraagt Peter wie het plan bedacht heeft om in Zwolle een molen te verplaatsen?
Michiel: Dat had een financiële reden in verband met de biotoop rond de molen, waardoor bepaalde bouwactiviteiten niet zijn toegestaan.
Peter: Wethouder Knol (financiën, PvdA) was er tegen met dubbele aantekening. Dat betekent dat de tegenstem publiek bekend wordt gemaakt.
8. Er zijn twee schriftelijke reacties op het conceptpartijprogramma binnengekomen.
Eelco Wilkens wil de leeftijd voor actief kiesrecht op 18 jaar houden.
Otto verdedigt het concept. Hij wijst op het onderscheid tussen actief en passief kiesrecht. We hebben dat al lang in het programma staan. Sinds het congres in Rotterdam in 1992. Toen sprak iemand van de Kinder VN uit Ipendam.
Jacques: in Duitsland willen een aantal parlementariërs stemrecht vanaf de geboorte.
Het amendement wordt met algemene stemmen verworpen.
Jan Breij heeft een amendement over de aftrekbaarheid van hypotheekrente. Na uitvoerige, vaak technische, discussie wordt met 10 stemmen voor 5 tegen en 1 onthouding de kop *Hypotheekrente* vervangen door *Hypotheekrenteaftrek geleidelijk afschaffen* en “De Groenen ... als hogere inkomens.” vervangen door De Groenen willen de aftrek voor nieuwe hypotheeken maximaleren tot een hypotheekbedrag van €300.000,= en dit bedrag jaarlijks met €10.000,= verlagen.”. Het nieuwe partijprogramma wordt bij acclamatie aangenomen.
9. De Groenen in 2010.
Michiel: we moeten concrete doelen stellen. In het verleden zijn veel plannen gemaakt die niet werden uitgevoerd.
Otto: S.M.A.R.T. Specifiek. Meetbaar. Acceptabel. Realiseerbaar. Tijdsgebonden. Besturen maken graag plannen, maar de verantwoordelijkheid voor de uitvoering wordt gemeden.
Aart: we moeten de boer op en wie trekt de klompen aan.
Jan Hartstra: we moeten een lange termijn planning maken voor de verkiezingen. De lijsttrekker lang van tevoren kiezen.
Aart: we moeten deelnemen aan verkiezingen om niet uit beeld te raken.
Paul: over twee jaar weer deelnemen aan de gemeenteraadsverkiezingen.
Aart: kijk naar wat in je winkel ligt: onze naam en gedachtegoed. In de achterkamertjes van AA/DG worden we als “rechts” bestempeld. Ik was gister bij Keer het tij en de oprichting van het Nederlands Sociaal Forum.
Peter: we moeten onze visie uitdragen door deel te nemen aan verkiezingen. Je ontleent je bestaansrecht als partij aan je deelname aan verkiezingen. Graag ondersteuning van het partijbestuur hierbij.
Jacques: wil het zetelhoudersoverleg nieuw leven inblazen. Manuel Kneepkens van de Rotterdamse Stadspartij en Joris Wijsmüller van de Haagse Stadspartij willen daar graag aan

deelnemen.

Otto: Mijn wensen aan het partijbestuur zijn:

- Platform tegen de Nieuwe Oorlog
- Mother Earth
- EFGP
- Global Greens
- (driewerf) leden werven

Gerben: leden werven kan ook door langs de deuren te gaan (canvassing)

Frank: meer mensen betrekken bij het schrijven van brieven

10. Het volgende 34^e congres is op zaterdag 9 oktober 2004. Aart, Cor, Paul vormen de congreswerkgroep. Aart sluit het congres om 16:03 uur.

Een terugblik

Op het partijcongres van 3 april jl. blikte oud-journalist Igor Cornelissen terug op tien jaar De Groenen in Zwolle. Hier volgt de tekst van zijn toespraak.

“Als ik het vierde deel van mijn memoires ga schrijven, komt daar beslist de zin in voor: ‘Ik wist niet meer dat politiek zo leuk kon zijn.’

Die ontboezeming slaat dan niet zozeer op mijn werk als verslaggever van kranten waarbij ik politieke bijeenkomsten moest verslaan. Er bestaat zelfs een foto van een congres van de PvdA waarop ik weliswaar als reporter te zien ben in keurig driedelig streepkostuum, maar waarop net zo duidelijk waarneembaar is dat ik in slaap ben gesukkeld.

Het zinnetje slaat evenmin op mijn langdurig lidmaatschap van de zojuist genoemde partij, een lidmaatschap dat ik, dit voor alle duidelijkheid, vele jaren gebruikte, of zo u wilt misbruikte, om binnen de sociaaldemocratie een trotskistische vleugel op te bouwen. Veel verder dan een onverkiesbare plaats voor de Kamerverkiezingen, ik meen van 1966, namens de afdeling Weesp, bracht ik het niet.

Nee, het plezier in de politieke strijd werd veroorzaakt toen ik tien jaar geleden Peter Pot in Zwolle hoorde spreken. Of beter: door hem werd aangesproken. Met glorieus gevolg. Het vond plaats in het toenmalige Literaire Café waar ook wel politieke debatavonden werden georganiseerd. Ik kwam daar wat laat binnenschuifelen in een vrolijke stemming. Er was een raadslid of misschien wel wethouder aan het woord die, toen al, met dikke woorden een verhaal hield voor het op de landelijke kaart zetten van onze mooie stad. Ik plaatste wat cynische terzijdes en bleef de man interrumpen. Ik nam niet alleen maar kréég zelfs het woord van de voorzitter. Hoewel het onderwerp van de avond me absoluut onbekend was hield ik een kort pleidooi voor het zo klein en schoon en dus groen houden van de stad en de omgeving. Ik zei ook nog iets over al lang reeds uitgestorven vlinders.

In de volgende pauze werd ik aangesproken door de mij toen onbekende Pot, een vrolijke man die meen ik vergezeld was van zijn vader of een oom die een jasje droeg dat opriep bedreigde ijsberen te beschermen. Het kan ook een andere diersoort zijn geweest. Padden of walvissen.

‘U hoort eigenlijk bij ons’, zei de heer Pot tegen mij in een zwaar dialect dat ik, als geboren Zwollenaar, kon verstaan. Ik was

vastbesloten mij niet te laten strikken voor welk initiatief dan ook. Maar Pot hield aan. Mijn verweer dat ik te oud was om nog iets te doen pareerde hij voortreffelijk. ‘Dat is juist heel goed want onze led’n zijn juist allemaal erg jong. Door mensen als u krijgen we een beter gemiddelde’. Mocht hij mij in ieder geval nog eens bellen? Dat mocht. Ik liet me overhalen tot een lijstduwerschap, op een onverkiesbare plaats (mijn voorwaarde) en ik kreeg 76 stemmen. Net voldoende voor de verkiezing van Peter Pot in de Zwolse raad.

Nu moet ik er eerlijk bijzeggen dat ik ten aanzien van het milieu iets goed te maken had. Mijn hoofdredacteur bij Vrij Nederland waar ik sinds 1962 werkte was Mathieu Smedts, behalve een voortreffelijk journalist ook een wijs man. Hij had kennis genomen van het boek *Silent Spring* door Rachel Carson die toen al waarschuwde voor de verwoestende uitwerking van bestrijdingsmiddelen als DDT. Als eindredacteur van Vrij Nederland vond ik altijd wel een reden de lange recensie van Carsons boek uit te stellen. Naar mijn mening waren er belangrijker zaken die in de krant moesten. Ik zat toen in mijn trotskistische periode waarin de wereldrevolutie voorrang had. *Mea culpa*. Ik dacht toen een nieuwe wereld te moeten winnen, nu weet ik dat het er om gaat de wereld te behouden.

De Groenen is het in Zwolle goed gegaan, Peter Pot is zelfs wethouder. Maar landelijk kregen we geen voet aan de grond. Had dat ene raadslid in Leiden nu ook al afgehaakt, of was dat in Haarlem?

Maar laat ik de plaatselijke vreugdevolle momenten noemen. Een mij onbekende Cor Loos belde me. Hij had op zijn zolder materiaal over de Tweede Wereldoorlog gevonden. Wilde ik dat eens bekijken. Het bleek weinig schokkend. Terloops informeerde Loos mij dat hij in de Milieuraad zat en dat de natuur hem hoog zat. Zo werd Cor Loos een van de vele Zwollenaren die zijn naam gaf voor een oproep De Groenen te steunen. Jarenlang was hij een van de enthousiaste leden van een van de steunfracties. Nu zit hij ook in de gemeenteraad. Een fijne kerel.

Ik herinner mij dat ik de geslaagde zakenman Arend Lefferts in het café aansprak voor steun. Nee van Groen Links moest hij nix hebben. Daar zaten communisten in. Het duurde een uur voordat ik hem de ingewikkelde politieke kaart had uitgelegd. Goed, er mocht iemand langs komen om voor niks drieduizend doosjes met klavertjes vier plantjes af te halen. Daarin handelde hij, net als in – hoe symbolisch – globes. Die plantjes hebben we ter ondersteuning van een onzer verkiezingsacties op de Grote Markt uitgedeeld.

Wat me bijbleef is verder dat er, regen of zon, altijd mensen present waren bij onze jaarlijkse schoonmaakacties met prikstokken en afvalzakken. Lieve hemel, wat er niet allemaal aan blikjes, snoepwikkels en plastic zakken in de bermten wordt gelazerd. En altijd was er aandacht in de Zwolse Courant, Peperbus, radio Zwolle of soms zelfs TV Oost. De media... nu ja we konden moeilijk verwachten dat het NRC Handelsblad hoofdartikelen aan de Zwolse successen zou wijden.

Ik werd eens vanwege mijn lijstduwerschap in de Zwolse opgevoerd als de lokale Annie M.G. Schmidt. Het zij zo. Deze schrijfster had, evenals haar vriendin Renate Rubenstein, De Groenen ooit gesteund. Those were the days...

Ik mepte even terug naar de Zwolse toen een lieve verslaggeefster informeerde naar de plannen van De Groenen. Ik meldde haar dat wij ons onder meer zouden inzetten voor het terugkruisen van de befaamde Sallandse Leghorn. Het kwam keurig in de krant. Die Sallandse Leghorn heeft natuurlijk nooit bestaan.

Wat een vrolijke momenten! Ik zie me nog voor het stadhuis staan. Het was met onze actie tegen de hervatting van de Franse kernbomproeven. Ik had een radio met batterijen meegetorst en speelde op mijn trompet een toepasselijk nummer mee: *Poor Butterfly*.

En altijd bleef Peter Pot en later de hele fractie bevattelijk voor ideeën en suggesties. Op een ansichtkaart van Peter uit oktober 1999: 'Beste Igor, hartelijk dank voor het NRC-artikel over de walnotenboom. Daar ga ik wat mee doen.'

Toch eens bij Peter informeren of dat inmiddels is gebeurd. Want ik zie helemaal geen walnotenbomen in Zwolle.

Willem Frederik Hermans schreef een roman: *Omgeven door gevaarlijke gekken*.

Ik wil niet te scherp worden en zeggen dat zo'n boek in Zwolle gesitueerd kan worden. Maar, zoals altijd, waakzaamheid is geboden. Er loopt hier een wethouder rond, ik zal zijn naam niet noemen (het is natuurlijk niet onze Peter Pot, want die is bij zijn verstand) die in een krant verkondigde dat Zwolle het Brazilië van het noorden is. Ik ben nooit in Brazilië geweest maar heb vol-doende foto's en filmbeelden van het land gezien om te weten dat de man uit zijn nek kletst. Wie ooit de treurige, altijd druilerige carnavalsoptocht in Zwolle heeft gezien, weet dat het niet op Rio lijkt. Ach, het was natuurlijk zijn manier om, zoals dat tegenwoordig heet, Zwolle op de landelijke kaart te zetten.

Zwolle en zijn omgeving heeft genoeg om trots op te zijn. Maar dan moeten wij van De Groenen ervoor zorgen dat er niet nog meer wordt afgebroken of vernield.

De kans lijkt mij groot dat het wakkere groepje in Zwolle nog wel een aantal jaren fris doorgaat.

Over de landelijke mogelijkheden laat ik mij maar niet uit."

Igor Cornelissen

Colofon

Gras is een landelijk mededelingenblad van de politieke partij De Groenen. Het verschijnt onder verantwoordelijkheid van het partijbestuur. Plaatsing van artikelen betekent echter niet automatisch dat het partijbestuur instemt met de inhoud. U kunt de redactie bereiken via het landelijke secretariaat of via het e-mailadres: TITASH@hetnet.nl

Eindredactie en opmaak: Frank Plate

Drukkerij: GSB Heijt BV, Amsterdam

Met bijdragen van: Andreas Ligtvoet, Huib Poortman, Rob Verlinden, Otto ter Haar en Frank Plate

ISSN 1572-1485

Agenda

9 oktober 2004, partijcongres

Landelijk secretariaat De Groenen

Postbus 1251
3500 BG UTRECHT
Tel. 071 - 576 2027
info@degroenen.nl
www.degroenen.nl

De Groenen zijn vertegenwoordigd in de gemeenteraden van Amsterdam, Leiden, Zwolle en Valkenswaard. De Groenen zijn lid van de Europese Federatie van Groene Partijen.

Partijbestuur

Voorzitter Aart van Acquoj, 040-2043413, groene-grens@hotmail.com
Lid DB Jacques de Coe, 071-5762027, jdecoo@noknok.nl
Lid DB, Andreas Ligtvoet, 030-2515450, nooneisthisimaginative@yahoo.com
Lid DB, Frank Plate, 0252-517504, f.plate@leiden.nl
Lid DB, Huib Poortman, 010-2135315, hh.poortman@wanadoo.nl
Lid DB, Rob Verlinden, 010-4363641, rverlinden@vomigen.nl

Vertegenwoordigers afdelingen:

Amsterdam, Paul Berendsen, 020-4704680, paulbe@xs4all.nl
Amsterdam, Bert Tiddens, 020-4904421, bert.tiddens@planet.nl
Haarlem, Job Jongkind, 023-5374340, jobjongkind@yahoo.com

Lidmaatschap

Lidmaatschap	€ 27 (via machtiging € 25)
Lid met minimuminkomen	€ 20 (via machtiging € 18)
Grasabonnement	€ 13 (via machtiging € 12)

U wordt lid van De Groenen of abonnee van Gras door overmaking van uw contributie op Postbanknummer 306434 ten name van De Groenen, Utrecht.

November 2004

Beste leden en sympathisanten van De Groenen,

U ontvangt deze dunne editie van GRAS wat later dan gepland. Door diverse persoonlijke omstandigheden draait het Dagelijks Bestuur van De Groenen momenteel niet op volle kracht. Zo moet onze voorzitter, Aart van Acquoj, om gezondheidsredenen rust houden. Jacques de Coo neemt tijdelijk het voorzitterschap waar.

Het aanvankelijk op 9 oktober jl. geplande partijcongres is uitgesteld. Er is een nieuwe datum gevonden: zaterdag 20 november a.s. Wij hopen u dan te zien!

Namens het partijbestuur,
Frank Plate

Toespraak door Igor Cornelissen op het partijcongres van 3 april jl. (foto Cor Loos)

34^e partijcongres De Groenen

Datum: Zaterdag 20 november 2004
Plaats: International Institute for Research and Education (IIRE),
Willemsparkweg 202 te Amsterdam
Bereikbaar met tram 2 vanaf station Amsterdam Centraal,
uitstaphalte Emmastraat (daar circa 60 meter terug lopen)

Congresvoorzitter: Bert Tiddens
Notulist: Otto ter Haar

Agenda:

Zaal open om 10:00 uur

10:30 Opening
10:35 Notulen congres van 3 april jl. (zie vorige GRAS)
10:45 Verslag partijbestuur over afgelopen periode
11:00 Bestuurssamenstelling 2005/benoeming bestuursleden
11:30 Plannen van het bestuur
12:00 Begroting 2005 (zie deze GRAS)
12:15 Opvolging Xandra Asselbergs als afgevaardigde Europese Groenen

12:30 Benoeming congreswerkgroep 35^e congres.

12:45 Pauze

13:30 Bespreking actuele politieke onderwerpen:

- Weren terreinwagens uit binnensteden
- Luchtverontreiniging
- Casus Diamantbuurt
- Genetisch gemodificeerde gewassen in Nederland
- Transparantie

16:00 Sluiting

N.B. De onderwerpen voor het middagprogramma zijn nog onder voorbehoud.

Begroting 2005

Gebaseerd op de vorige jaren stelt het bestuur voor 2005 de volgende begroting voor. Ter vergelijking de begroting uit 2004 met daaronder een korte uitleg.

Lasten	2005	2004
Afdelingen	500,00	0,00
Bestuur	125,00	500,00
Congressen	250,00	250,00
Contributie	125,00	125,00
EFGP	1.000,00	1.000,00
Website	160,00	180,00
Gras	1.750,00	2.500,00
Werving	500,00	1.250,00
Onvoorzien	440,00	580,00
Totaal	4.850,00	6.385,00
Baten		
Contributies	4.350,00	5.000,00
Donaties	200,00	400,00
Rente	300,00	300,00
Totaal	4.850,00	5.700,00
Tekort		685,00

Aan de lastenkant:

In de aanloop naar de gemeenteverkiezingen 2006 hebben we € 500 opgenomen als ondersteuning van de verschillende afdelingen. De grootste uitgaven zullen in 2006 te verwachten zijn. Gezien de geringe uitgaven van het bestuur hebben we deze post verminderd. Congressen zijn gehandhaafd, evenals de uitgaven voor contributie-inning (mailing) en het lidmaatschap van de Europese Federatie van Groene Partijen. De onderhoudskosten van de website zijn wat gedaald. Gezien het teruglopende ledenbestand zullen de kosten voor Gras ook teruglopen. Hoewel we vorig jaar grootse plannen hadden m.b.t. werving verwachten we minder wervingsactiviteiten in 2005. De post onvoorzien is ca. 10% van de begroting.

Aan de batenkant:

Het reeds genoemde teruglopende ledenbestand leidt ons tot de conclusie dat we minder contributies kunnen verwachten (ca. 175 betalende leden). Ook donaties lopen terug. De rente op de spaarrekening zal ongeveer gelijk blijven.

Andreas Ligtvoet, penningmeester

Afvaardiging Europese Groenen

De Groenen zijn sinds het midden van de jaren '80 lid van de Europese Federatie van Groene Partijen (EFGP) en zijn mede-ondertekenaar van de in 2004 opgerichte Europese Groene Partij.

Onze huidige afgevaardigde bij de Europese Groenen, Xandra Asselbergs, stelt wegens tijdgebrek haar functie beschikbaar. Wij zijn dringend op zoek naar een gemotiveerde opvolg(st)er. Reiskosten kunnen in overleg met het Dagelijks Bestuur worden gedeclareerd. Voor meer informatie kunt u contact opnemen met ondergetekende.

Frank Plate, lid van het Dagelijks Bestuur

Politie Rotterdam gaat het goede voorbeeld geven

In GRAS nummer 22 werd in het verslag van de 33^e partijcongres van De Groenen op bladzijde 5 gemeld dat ik succes had met foto's van standbeelden met paardenpoep. Omdat ik zelf wegens ziekte niet op het congres aanwezig was weet ik niet wat hier precies over is gezegd. In ieder geval is de gepubliceerde tekst erg onduidelijk. Waar ging het om? In 2003 ging de gemeente van Rotterdam van start met een campagne Rotterdam Centrum Veilig. Ik heb tegen deze slogan geprotesteerd omdat deze slogan impliciet zegt dat Rotterdam onveilig is. Bovendien beperkte men zich in deze slogan tot het centrum waarmee het egoïsme van deze maatschappij – ikke...ikke de rest kan stikken – werd versterkt en aangewakkerd. In de eerste nieuwsbrief publiceerde de gemeente onder het kopje 'Personen die aanhoudend overlast geven horen niet in het centrum': 'Verbetering van het straatbeeld door aanpak van bedelaars en andere overlastgevers(...)' Alsof bedelaars en daklozen Rotterdam onveilig maken. Ik heb betoogd dat – het gevoel van – onveiligheid en onbehagen van de samenleving in belangrijke mate wordt veroorzaakt door slechte voorbeelden van overheden, bestuurders en politici etc. Zo had ik ook in het Rotterdams Dagblad en op een bijeenkomst betoogd dat Rotterdam de smerigste stad van Europa was en dat de Rotterdamse politie hier mede debet aan was. Als voorbeeld verwees ik, met door mij gemaakte foto's, naar de culturele as in het centrum van Rotterdam waar diverse kunstwerken staan die aantrekkelijk zijn voor toeristen en andere bezoekers, en bovendien de stad een cultureel tintje geven. Niet alleen toeristen, ook honden komen er graag op bezoek en leggen, zoals in de hele stad, hun behoefte neer. Een uiterst smerige vervuiling, waartegen als het aan mij lag onmiddellijk actie ondernemen zou moeten worden. Maar wat kan je van hondenbezitters verwachten als de politie van Rotterdam het voorbeeld geeft door de paardenvijgen van hun paarden overal in de stad te laten liggen? Goed voorbeeld doet goed volgen, slecht voorbeeld doet slecht volgen. Gelukkig heeft de politie in Rotterdam dit na mijn betoog ingezien en toegezegd in het vervolg hun paardenvijgen op te ruimen.

Robert A. Verlinden, lid van het Dagelijks Bestuur

Colofon

Gras is een landelijk mededelingenblad van de politieke partij De Groenen. Het verschijnt onder verantwoordelijkheid van het partijbestuur. Plaatsing van artikelen betekent echter niet automatisch dat het partijbestuur instemt met de inhoud. U kunt de redactie bereiken via het landelijke secretariaat of via het e-mailadres: TITASH@hetnet.nl

Eindredactie en opmaak: Frank Plate

Drukkerij: GSB Heijt BV, Amsterdam
Met bijdragen van: Andreas Ligtfoot, Huib Poortman, Rob Verlinden, Otto ter Haar en Frank Plate

ISSN 1572-1485

Landelijk secretariaat De Groenen

Postbus 1251
3500 BG UTRECHT
Tel. 071 - 576 2027
info@degroenen.nl
www.degroenen.nl

De Groenen zijn vertegenwoordigd in de gemeenteraden van Amsterdam, Leiden, Zwolle en Valkenswaard. De Groenen zijn lid van de Europese Federatie van Groene Partijen.

Partijbestuur

Waarnemend voorzitter Jacques de Coo, 071-5762027, jdecoo@noknok.nl
Lid DB Aart van Acquoj, 040-2043413, groenegrens@hotmail.com
Lid DB Andreas Ligtfoot, 030-2515450, nooneisthisimaginative@yahoo.com
Lid DB Frank Plate, 0252-517504, f.plate@leiden.nl
Lid DB Huib Poortman, 010-2135315, hh.poortman@wanadoo.nl
Lid DB Rob Verlinden, 010-4363641, rverlinden@vomigen.nl

Vertegenwoordigers afdelingen:
Amsterdam, Paul Berendsen, 020-4704680, paulbe@xs4all.nl
Amsterdam, Bert Tiddens, 020-4904421, bert.tiddens@planet.nl
Haarlem, Job Jongkind, 023-5374340, jobjongkind@yahoo.com

Lidmaatschap

Lidmaatschap	€ 27 (via machtiging € 25)
Lid met minimuminkomen	€ 20 (via machtiging € 18)
Grasabonnement	€ 13 (via machtiging € 12)

U wordt lid van De Groenen of abonnee van Gras door overmaking van uw contributie op Postbanknummer 306434 ten name van De Groenen, Utrecht.

December 2004

Beste leden en sympathisanten van De Groenen,

Hierbij ontvangt u, rond de jaarwisseling, de vierde GRAS van het jaar 2004. Een jaar waarin helaas opnieuw een opinieleider in Nederland is vermoord om zijn opvattingen.

In deze GRAS een terugblik op het goed verlopen congres op 20 november jl., gevolgd door de notulen, een interview met Jupijn Haffmans, raadslid in Amsterdam voor Amsterdam Anders/De Groenen, en een artikel van Huib Poortman.

Zoals u al in de vorige GRAS kon lezen, moest Aart van Acquoij dit jaar om gezondheidsredenen terugtreden als partijvoorzitter. Zowel Aart zelf als de andere leden van het Dagelijks Bestuur betreuren dat enorm. Aart was een zeer enthousiasmerende voorzitter. Hij heeft helaas niet de gelegenheid meer gekregen om zijn ideeën verder uit te werken. Wij willen Aart bedanken voor zijn prima werk! Otto ter Haar is tijdens het congres als DB-lid benoemd. Zijn ervaring kunnen we uitstekend gebruiken.

Naar aanleiding van onze oproep in de vorige GRAS hebben zich inmiddels drie kandidaten aangemeld om Xandra Asselbergs op te volgen als afgevaardigde bij de Europese Groenen. In de eerstvolgende GRAS laten wij u weten wie haar opvolger wordt.

Het Dagelijks Bestuur van De Groenen wenst u een gezond en gelukkig 2005.

Namens het partijbestuur,
Frank Plate

Terugblik op het 34^e partijcongres

Het 34^e Partijcongres, op 20 november 2004, van De Groenen, getuigde niet alleen van een goede organisatie door de congrescommissie, maar was ook inhoudelijk een succes. De opkomst van het aantal leden was weliswaar nog bescheiden maar we mogen ons verheugen in een groeiende belangstelling en een voortgaande beïnvloeding van het politieke spectrum waarbij wij recentelijk, tijdens het Nederlandse EU voorzitterschap, ook op Europees niveau onze stem m.b.t. tot het convenant coëxistentie primaire sector luid en duidelijk hebben laten horen.

Door de nieuwe aanpak van het congres om s' morgens het huishoudelijk gedeelte te bespreken en s' middags actuele politieke onderwerpen was er meer tijd voor discussie en overleg. In deze terugblik beperk ik mij door alleen de highlights van het congres onder jullie aandacht te brengen.

Amsterdam Anders/De Groenen

Het congres heeft nader kennis gemaakt met het Raadslid Jupijn Haffmans van Amsterdam Anders/De Groenen. Vanuit een historisch perspectief werd een toelichting gegeven op het ontstaan en de huidige situatie. Na de uitspraak van Jupijn dat hij een partij groter dan 25 leden niet meer vertrouwt, waarbij hij niet alleen gelach ontlokte maar ook in-stemmers op zijn hand kreeg, werd binnen een discussie toch verkend hoe de landelijke De Groenen een aanvulling kunnen zijn op lokale activiteiten. Zo heeft het

gemeentebestuur van Amsterdam voornemens om bij het Rembrandtpark 900 bomen te kappen. Door Amsterdam Anders zal aan het bestuur De Groenen gedetailleerde informatie worden gestuurd en zal nader worden bekeken welke invloed door de landelijke partij De Groenen kan worden uitgeoefend.

Europa

Tijdens een peiling of De Groenen, n.a.v. het agendapunt de begroting, wel of geen lid van The European Federation of Green Parties (EFGP) moeten blijven bleek dat bijna alle aanwezigen voorstander waren om lid te blijven, ongeacht de relatief hoge contributie. Door deze discussie werd ook duidelijk dat meer leden geïnformeerd wensen te worden over het reilen en zeilen van EFGP. Door het Congres en later besproken binnen het Dagelijks Bestuur (DB) is besloten om alle leden in de gelegenheid te stellen kennis te nemen van de informatie die wij van EFGP ontvangen. Heb je belangstelling om deze informatie regelmatig, uitsluitend via e-mail, toegestuurd te krijgen geeft je dan op bij info@degroenen.nl. en je wordt toegevoegd aan de verzendlijst EFGP.

Hoe Europa binnen onze politieke partij leeft blijkt ook wel dat uit het feit dat maar liefst drie personen zich kandidaat hebben gesteld om onze EFGP vertegenwoordigster Xandra Asselbergs op te volgen. Er wordt een selectieprocedure gestart en in de komende GRAS die begin volgend jaar zal verschijnen volgt hierover meer informatie.

Convenant coëxistentie primaire sector

De coëxistentie: waar we het hierover hebben betreft het toestaan van het naast elkaar telen van genetische gemanipuleerde gewassen (ggo*) naast niet ggo gewassen.

Sinds 1996, nadat de Consumentenbond (CB) een positief advies had gegeven om zonder etikettering genetische gemanipuleerde soja uit Amerika in Europa toe te laten, heeft Robert Verlinden, lid DB, zich regelmatig in het debat gemengd over genetische manipulatie van gewassen en het gebruik hiervan in onze voeding en diervoeders.

Op 28 juli jongstleden werd hij in een procedure tegen de door VROM verstrekte vergunning tot het telen van een genetische gemanipuleerde aardappel van AVEBE waarin het Kzg-gen is ingebracht dat een verlaagd amylose gehalte tot gevolg heeft, samen met Greenpeace *cum suis*, in het gelijk gesteld.

Op 2 november jongstleden werd op het ministerie van LNV het bereikte akkoord, vastgelegd in een rapport coëxistentie primaire sector, tussen de biologische koepelorganisatie Biologica, LTO Nederland, Plantum NL en Platform Aarde Boer en Consument, die volgens de website geadviseerd wordt door GroenLinks en SP, door de voorzitter van de commissie de voormalige Groningse gedeputeerde Jaap van Dijk overhandigd aan minister Veerman. Dit gebeurde in het bijzijn van staatssecretaris van Geel, ambtenaren, journalisten, ngo's en publiek. Op de vraag van Verlinden aan de minister: wie is toch het platform Aarde, Boer en Consument (ABC), waar bijna niemand van de aanwezigen ooit van had gehoord, nodigde de heer Veerman de woordvoerder van ABC uit om zijn platform voor te stellen. Hieruit bleek voor alle aanwezigen dat ABC alleen de akkerbouwers vertegenwoordigde. Over consumenten repte hij met geen woord. Naar mijn mening kan van een akkoord geen sprake zijn, om de simpele reden dat niet is voldaan aan de EU verordening 178/2002 General Food Law, die

vereist dat bij de opstelling en herziening van levensmiddelenwetgeving een breed publiek duidelijk wordt geïnformeerd en geraadpleegd.

Op grond hiervan, en vele andere argumenten, heeft het congres besloten een persbericht te versturen. Onderstaand hiervan een afschrift, dat ook in de Duitse en Engelse taal is verstuurd:

Persbericht: Pleidooi voor raadplegen consumenten bij genetische manipulatie

EU-verordening 178/2002 General Food Law, welke eist dat het publiek op een duidelijke manier wordt geraadpleegd, bij de opstelling of herziening van levensmiddelenwetgeving moet worden nageleefd. Dat besloot de politieke partij De Groenen tijdens haar congres te Amsterdam op 20 november 2004.

"Uit berichtgeving van het Deutsche Bauernverband in Berlijn blijkt dat het Nederlandse akkoord van het covenant Coëxistentie primaire sector zou zijn bereikt in overleg met de primaire sector, biologische landbouw en consumenten. Maar van een duidelijk overleg met consumenten is in Nederland helemaal geen sprake geweest. Voor een rechtvaardige toepassing van genetisch gemanipuleerde gewassen binnen de Nederlandse landbouw, is het voorstel van de Duitse minister van landbouw mevrouw Renate Künast, een prima uitgangspunt voor Nederland en voor de rest van de EU. Dit voorstel houdt in dat telers onder alle omstandigheden aansprakelijk zijn voor de schade die hun gewassen teweegbrengen."

Op grond van deze en andere argumenten verzoekt het congres van De Groenen de minister om bestaande vergunningen voor het telen van genetische gemanipuleerde gewassen in te trekken en er op toe te zien dat er geen nieuwe vergunningen worden verstrekt, "totdat er een grondige en duidelijke discussie is gevoerd met het publiek".

Leiden 23 november 2004.

Robert A. Verlinden, lid van het Dagelijks Bestuur

Notulen 34^e partijcongres De Groenen

Zaterdag 20 november 2004
IIRE, Willemsparkweg 202 Amsterdam

Aanwezig 14 leden en 2 gasten: Frank Plate, Jacques de Coo, Huib Poortman, David Blik, Jan Breij, Otto ter Haar (notulen), Paul Berendsen, Jan Hartstra, Rob Verlinden, Andreas Ligtoet, Job Jongkind, Hans Janssen, Bert Tiddens (congresvoorzitter), Ruud Repko, Jupijn Haffmans (gast, raadslid AA/DG), Marieke Eyskoot (gast, coördinatiegroep AA/DG)

Afwezig met kennisgeving: Aart van Acquoj, Rob Visser, Harry Schoch

1. Opening.

Bert Tiddens opent de vergadering om 10:55 uur. Otto notuleert. We doen een voorstelrondje. Hans Janssen is al langer lid. Dit is zijn eerste bezoek aan een congres. David is lid sinds 1986 en Job sinds Marten Bierman de partij oprichtte.

2. De **notulen** van het 33^e congres van 3 april jl. worden ongewijzigd vastgesteld.
3. **Verslag partijbestuur.**
Jacques: Aart moest stoppen met het voorzitterschap wegens ernstige gezondheidsproblemen. Jacques is nu waarnemend partijvoorzitter. Sinds het laatste congres heeft het DB vier keer vergaderd. Rob Verlinden heeft namens de partij een aantal ingezonden brieven geplaatst gekregen. Verder heeft het bestuur geen besluiten genomen.
4. **Samenstelling partijbestuur.**
Frank: we hebben personeelstekort in het DB.
Otto legt desgevraagd uit wat hij weet van de reden van opzegging van Marten Bierman (actief voor OSF en later Leefbaar Nederland) en Kirsten Kuipers (niet meer politiek actief). Otto stelt zich beschikbaar voor het DB en wordt bij acclamatie benoemd.
Job Jongkind treedt terug uit het AB. Hij blijft actief in Haarlem en bij De Groenen NH.
Paul: Het AB komt nooit bij elkaar. Wat wil het DB ermee?
Huib: zowel AB als DB is veel voor zo'n kleine club als De Groenen.
Op voorstel van Bert verzoekt het congres het DB om te bespreken of een apart AB nodig of zinvol is.
5. **Plannen van het bestuur.**
Bert: discussies van vanmiddag kunnen ook leiden tot plannen voor het bestuur.
Rob: De email-nieuwsbrief Grasspriet kan beter. Hij is tweemaal verspreid naar alle leden en sympathisanten met email. Hij had weinig inspiratie en wil meer ingezonden brieven versturen. Dertig procent van zijn ingezonden brieven naar landelijke bladen wordt geplaatst.
Jan Breij: leden kunnen ingezonden brieven ondertekenen met lid van De Groenen.
Er wordt gesproken over procedures bij ondertekening namens de partij.
Bert: de grote lijnen van representatie zijn duidelijk.
Otto memoreert de recente relletjes in het kabinet waarbij ministers elkaar tegenspraken over godslastering en hypotheekrenteaftrek.
Jan Hartstra: Het partijprogramma is het belangrijkste.
Otto: niet doen zoals Wouter Bos en de burgemeesters-benoeming [red. inmiddels is het initiatief wetsvoorstel van de PvdA, benoeming door de gemeenteraad, wel in overeenstemming met het PvdA-programma]
6. **Begroting 2005.**
Andreas licht de begroting 2005 toe. Gras is dunner en daarom goedkoper.
Frank: €500 voor afdelingen is weinig gezien de gemeenteraadsverkiezingen in maart 2006.
Bert wil de €1000 voor de EFGP ter discussie stellen.
Andreas steunt Bert hierin. Paul, Huib, Otto, Rob, Jan Hartstra, Job en David pleiten er voor lid te blijven van de EFGP. We moeten lid blijven om onze invloed en ons politieke netwerk te behouden.
Het congres verzoekt zonder stemming het bestuur de post voor de afdelingen te verhogen en de te verwachten onkosten van de gedelegeerde te begroten.

7. Afgevaardigde EFGP

Het congres roept het DB op actief een gedelegeerde voor de EFGP te werven en een mailinglijst over de EFGP te beginnen.

8. Nieuwe congreswerkgroep

Het congres benoemt Frank en Jan Breij in de congreswerkgroep voor het volgende congres. Dat zal plaatsvinden op 16 april 2005.

9. Bert schorst het congres van 12:33 tot 13:15

10. Bespreking actuele onderwerpen

Bert heropent het congres om 13:20 en houdt een rondje om te peilen welke onderwerpen we willen bespreken.

- Bert wil het hebben over de relatie tussen Amsterdam Anders en De Groenen.
- Otto wil graag een toelichting van Jupijn over de stand van zaken met betrekking tot terreinwagens in de Amsterdamse binnenstad.
- Satellietfoto's over luchtverontreiniging
- De Groene long
- Diamantbuurt/moslims
- Genetisch gemodificeerde gewassen en transparantie

- Jupijn vertelt over de geschiedenis van **Amsterdam Anders/De Groenen**. AA/DG heeft nu ongeveer 150 leden. Amsterdam Anders is ontstaan als een samenwerkingsverband tussen SAP, De Groenen, afdeling Amsterdam en mensen die actief waren onder andere bij referenda over de stadsprovincie en IJ-burg (de zogenaamde onafhankelijken). Voor de plaats op de lijst en de plaatsbepaling van de partij is gekozen voor de naam Amsterdam Anders/De Groenen. Om dit nog eens te onderstrepen is er een fusie geweest tussen Amsterdam Anders en de afdeling Amsterdam van De Groenen. Afgesproken is toen dat de laatste nu een slapende afdeling is. In de deelraden Noord en Oud-West heet de fractie nog De Groenen, in de andere deelraden Amsterdam Anders/De Groenen. In de gemeenteraad is GroenLinks fletsgroen en wij zijn Grasgroen. De SP wil voor elke arbeider een autootje.

Bert: formeel ben ik nog voorzitter van de afdeling Amsterdam. De meerderheid van de afdeling wil samen met Amsterdam Anders. Het bestuur van AA/DG, het bestuur van de afdeling Amsterdam en het partijbestuur hebben over de structuur gesproken, maar daar zijn we niet goed uit gekomen. Je kunt nu van beiden lid zijn, maar dan betaal je dubbel.

Frank: waarom subsidiëren we de afdeling Amsterdam als het AA/DG is?

Otto: als de lijsttrekker lid van De Groenen is en de lijst mede de aanduiding De Groenen heeft dan gaven we in 2002 campagnesubsidie en betaalden we eventueel de waarborgsom.

Jupijn: ik ben geen lid van De Groenen, wil alleen lokaal politiek actief zijn.

Andreas: vroeger hadden we een beleid om samen te werken met lokale partijen.

Otto: dat beleid had geen succes en is ingetrokken. Er wordt gememoreerd dat Amsterdam Anders en

De Groenen in elkaars vaarwater zaten bij de laatste Statenverkiezing in Noord-Holland.

Huib en Jupijn: AA/DG zou alleen binnen de gemeente Amsterdam actief moeten zijn.

- Jupijn gaat de motie van GroenLinks tegen **terreinwagens** niet steunen, want het probleem is alle auto's niet alleen deze.
Frank: elk krasje op het imago van de auto is meegenomen.
Huib: er is een anti-autocampagne nodig, net als een anti-rookcampagne.
- Bert: **luchtverontreiniging** levert veel gezondheidsproblemen op. Genoemd wordt 5000 doden per jaar waarvan 1500 in Amsterdam. De ringweg A10 is een belangrijke stikstofoxidenbron.
Rob: ik schrijf een conceptbrief van De Groenen aan minister Peijs over de maximumsnelheid.
Andreas: ik ben ook tegen de auto, maar er is een sterke lobby voor de auto.
Jupijn: we hebben een econoom ingehuurd die onderzoekt wat het autogebruik binnen de ring kost. Zijn rapport komt februari. De helft van het parkeergeld gaat naar parkeerbeheer.
- David: Bij het Rembrandtpark willen ze 900 bomen kappen.
- Otto: zoek aanknopingspunten bij de **moslims**. Benader de nieuwe ontwikkelingen in de maatschappij positief en zoek en gebruik de kansen die ontstaan.
Paul: kleinschalig beginnen.
Andreas: Ik heb een jaar in Jordanië gewerkt bij een milieuorganisatie. Er zijn overeenkomsten tussen Islam en christendom in de zin van rentmeesterschap over de natuur.
- Rob vertelt over de procedure die hij bij de Raad van State heeft gevoerd met betrekking tot Avebe genetisch gemodificeerde aardappel. Dit deed hij op persoonlijke titel. De Groenen gaan een brief sturen naar Veerman met betrekking tot het niet naleven van een inspraakprocedure voor consumenten voorafgaand aan de wijziging van een voedselwet.

11. Bert **sluit** het congres om 15:23 uur.

Raadslid Jupijn Haffmans: 'Ik zit hier niet de revolutie te veroorzaken'

Interview afkomstig uit Grenzeloos | nummer 79 | november - december 2004 (overgenomen met toestemming)

16-11-2004

Koen Haegens

Sinds september dit jaar zit Jupijn Haffmans (29) voor stadspartij Amsterdam Anders/De Groenen in de gemeenteraad. Met de rol van politiek buitenbeentje heeft de voormalige studentactivist geen moeite. 'Het feit dat we geen macht hebben, dat vind ik echt goed.'

'Laatst toen ik onze inbreng voor de algemene beschouwingen zat voor te bereiden, werd ik zo pissig over al die bezuinigingen. Ik

dacht, ik ga tijdens mijn bijdrage gewoon roepen: 'Jullie zijn leugenaars, moordenaars!' En dat net zo lang tot ik zou worden weggesleept uit de vergaderzaal, hard roepend en schoppend. Maar ja, dat is ook niet goed. Dus doe ik het maar niet.'

Libertair anarchistisch

Voor een gelukkig politiek pr-praatje hoef je niet bang te zijn bij Jupijn Haffmans. Het nieuwe gemeenteraadslid van Amsterdam Anders/De Groenen (AA/DG), de organisatie waar ook de Amsterdamse SAP deel van uitmaakt, is niet iemand die al zijn woorden op een goudschaaltje weegt. Dat plan om te schreeuwen tijdens de algemene beschouwingen moet dus met een stevige korrel zout worden genomen. Haffmans spreekt veel, vol enthousiasme, woede en soms spot. Zodra hij met een dubbele espresso ('echte vakbondskoffie, toch?') aan tafel zit in de fractiekamer van AA/DG, barst hij los. Over het schandalig dure jubileumfeestje van de 'Gajesteit', de overspannen reacties rond de 'uit de hand gelopen burenruzie' in de Diamantbuurt, en de door GroenLinks gestarte 'hype' rond de zogeheten 'asobakken', de SUV's. Haffmans: 'Dan mis je toch echt het grotere plaatje. Alsof alleen die terreinwagens zorgen voor onveiligheid en slechte luchtkwaliteit in de stad. Dat is gewoon niet waar. Het zijn de auto's die daarvoor zorgen. Wij willen alleen nog noodzakelijk verkeer in de binnenstad, liefst schoon.'

Dat AA/DG als milieupartij niet pleit voor een verbod op de 'PC Hoofttractoren' is volgens Haffmans een voorbeeld van de 'libertair anarchistische' houding van de partij. 'Je moet je als politieke partij niet bezighouden met de levenswijze en de smaak van Amsterdammers. Niet veroordelen, niet bestraffen. Daar valt bijvoorbeeld ook het vrijgeven van drugs onder.' Leven en laten leven. Klinkt mooi, maar botst dat niet met een sociale en groene politiek? Haffmans knikt, terwijl hij een sigaret op steekt. 'Misschien moet ik een beetje oppassen met hoe ik het zeg. Als je iedereen zomaar zijn gang laat gaan krijg je het recht van de sterkste. Maar je moet als overheid een hele goede reden hebben, wil je mensen iets verbieden of je er mee bemoeien. Dat is de enige manier om af te komen van verschrikkelijke praktijken zoals onaangekondigde huisbezoeken bij mensen met een uitkering. Dat kan echt niet. Ze kijken zelfs in de wasmand, om te controleren of de onderbroek die ze daar vinden jou past!'

Slijmerig

Groot is zijn verbazing over de manier waarop sommige collega's in de gemeenteraad hem ineens benaderen, nu hij niet langer als duo-raadslid Hansje Kalt assisteert maar haar plaats heeft ingenomen. 'Dan zeggen ze plotseling van 'hé, je moet een keer bij me thuis langskomen'. Eerst zagen ze me niet eens staan, gruwelijk! Zo slijmerig, dat ziet er echt niet uit hoor! En als ze dat bij mij al doen, met een zetel, hoe gaan ze dan met de PvdA om?' Toch bevalt het werk als raadslid hem wel. 'Nu kan ik echt mijn ideeën spuien. De raadsvergaderingen worden live uitgezonden op televisie. En je kunt het beleid een beetje beïnvloeden.' Het feit dat AA/DG slecht een zetel heeft vindt hij daarbij geen probleem. Sterker nog, in een interview met scheidend raadslid Hansje Kalt zei Haffmans het ontbreken van een grote fractie met bijbehorende discipline zelfs wel een voordeel te vinden. 'Als ik een plan maak, dan hoef ik dat niet binnen de partij te bevechten', zo vertelde hij. Desgevraagd geeft Haffmans aan die reactie graag te willen nuanceren. 'Ik bedoelde dat ik, in plaats van binnen de

partij, alles open, buiten in de openbaarheid moet bevechten. En het is niet zozeer de eenmansfractie die ik prettig vind, maar het feit dat we geen macht hebben. Dat vind ik echt goed. Macht corrupteert, het doet hele rare dingen met jezelf en met een organisatie. Dan komen er ineens carrièremakers. Maar we zouden ook heel goed, liever zelfs, geen macht kunnen hebben met drie of vier zetels. Want nu hebben we voor veel zaken geen tijd om het goed te doen.'

Vertrekcentrum

Op de vraag of een partij die geen macht wil hebben niet de eigen, marginale positie koestert, aarzelt hij. 'Misschien, maar ik zie niet in hoe dat nu anders zou kunnen. Want het beleid in Amsterdam gaat zo'n andere richting op dan wat wij willen. Bovendien, als we nu met deze organisatie ineens op acht zetels zouden komen, dan gaat het geheel mis.'

Desondanks zal Haffmans binnenkort in debat gaan met de fractieleiders van GroenLinks, SP en de PvdA over de mogelijkheden van een links Amsterdams college. 'We willen best meedoen aan zo'n coalitie, maar dan moet er wel een andere richting gekozen worden. Zoals cameratoezicht, waarom is GroenLinks daarvoor? En de PvdA al helemaal! Dat zou van de baan moeten. Camera's plaatsen is een veel te makkelijke, repressieve oplossing. Uiteindelijk vervreemdt het mensen alleen maar. En het ondermijnt de solidariteit, want iedereen wordt in de gaten gehouden.'

Besturen samen met de PvdA acht Haffmans niet erg waarschijnlijk. Van alle linkse partijen zit GroenLinks ideologisch volgens hem nog het dichtst bij AA/DG. Althans, op papier. 'GroenLinks stemt vaak mee met het college. Dus ze roepen wel vaak wat, maar het stelt helemaal niks voor. En in tegenstelling tot GroenLinks zijn wij echt voor zaken als vrijheid, kraken en privacy.'

De kloof met de SP is nog veel groter, meent Haffmans. 'Dat moet ik eerlijk zeggen, daar heb ik weinig mee.' Hij windt zich zichtbaar op als hij zijn visie geeft op de socialisten, die volgens hem enkel de kleine man willen bedienen. 'Ze snappen niets van theater, ze snappen niets van privacy, van milieu en duurzaamheid. En ook met de dingen waar ze wel verstand van hebben vind ik ze onder de maat.' Met een zucht: 'Hoppakee, dat is er uit.'

Laatst nog, rond de discussie over de mogelijke komst van een vertrekcentrum voor uitgeprocedeerde asielzoekers in Amsterdam, liet de SP zich van haar slechtste kant zien, vindt Haffmans. 'We zijn toen met verschillende groepen om de tafel gaan zitten. Samen spraken we af tot na de raadsvergadering te wachten met het uitbrengen van een persbericht. Ook de SP vond dat oké. Maar terwijl ze dat zeiden, ging er al een persbericht van hen uit over het vertrekcentrum, zonder ook maar welke andere organisatie te noemen. Zelfs niet een vluchtelingenorganisatie als het ASKV. En dat zijn toch de mensen die uiteindelijk de acties tegen zo'n centrum zullen organiseren, en dan doen wij mee. Dat je die dan schoffeert...! Daar doe je de zaak geen goed mee. De SP krijgt even aandacht van de pers en vervolgens laten ze het uit hun klauwen glippen. Nou, bedankt.' De tegenwerping dat de SP vroeger misschien helemaal niet had meegedaan met een dergelijk initiatief, gaat er bij Haffmans niet in. Hij gelooft niet dat de sympathie van de SP voor vluchtelingen oprecht is. 'Het is niet iets wat ze echt vinden.'

Andere politiek

Een hechte, niet-hiërarchische verhouding met de sociale bewegingen in de hoofdstad is van oudsher het paradepaardje van AA/DG. De stadspartij ontstond eind jaren negentig vanuit de verschillende referendumcomités, actievoerders van diverse pluimage en de lokale afdelingen van zowel de Groenen als de SAP. Niet alleen de fractie maar ook actie, op straat en in de raad, het zijn idealen van een andere vorm van politiek bedrijven waar ook Haffmans naar zegt te streven. 'Het is niet makkelijk, maar ik probeer het nog steeds. Dat doe ik ook veel sterker dan Hansje. Zij was het boegbeeld van AA, terwijl je haar nooit op acties zag. Ik heb als raadslid nog meegedaan met een bezetting van een uitzetcentrum op Schiphol.'

Tegelijkertijd slokt het raadswork wel een heel groot deel van de tijd op. 'Het is slopend werk, omdat je in de raad goed beslagen ten ijs moet komen. En dat kost gigantisch veel tijd. Het betekent ook dat we in de raad aan sommige thema's niet toekomen. AA/DG zit bijvoorbeeld niet in de commissie werk en inkomen.'

Eigenlijk zou het actievoeren ook het werk moeten zijn van de vereniging AA/DG. Die draaide echter vanaf het begin niet soepel. Daar kan Haffmans, als voormalig bestuursvoorzitter, over meepraten. 'Iedereen had wel een ander idee over welke richting het op moest. Enkelen vonden het zelfs tijdverspilling als je je met illegalen bezighield. Want we waren groen!' Inmiddels loopt het beter, vertelt Haffmans, al slaagt AA/DG er nog onvoldoende in om de vereniging te koppelen aan het raadswork. Een speciale coördinatiegroep moet voor de oplossing zorgen. Terwijl het bestuur zorg draagt voor de financiën en de administratie, heeft die coördinatiegroep de handen vrij om acties te organiseren. Bovendien blijken veel activisten weliswaar geen zitting te willen nemen in het bestuur van een politieke partij, maar wel in een coördinatiegroep. En nee, dat is niet ondemocratisch, vindt Haffmans. 'De coördinatiegroep wordt ook gekozen door de ledenvergadering.'

Een en ander heeft volgens Jupijn Haffmans tot gevolg dat AA/DG het laatste jaar zichtbaarder is geworden in de stad. Hij heeft dan ook alle vertrouwen in de toekomst. De partij moet zetelwinst kunnen halen bij de volgende verkiezingen in 2006, denkt hij. Maar, voegt hij eraan toe, voor een echt andere politiek is meer nodig, meer beweging in de stad. 'Ik denk niet dat ik hier in de gemeenteraad de revolutie zit te veroorzaken. Het moet toch van sociale bewegingen komen.'

Open brief aan Jupijn Haffmans

Beste Jupijn,

Het interview met jou laat me met gemengde gevoelens achter.

Enerzijds ben ik blij dat er binnen de groene stroming in Nederland weer eens een jong politiek talent opstaat zoals jij (zelfs al ben je geen lid van De Groenen!). Iemand die zijn mening niet onder parlementaire stoelen of banken steekt.

Anderzijds schrik ik als ik lees dat je de situatie in de Amsterdamse Diamantbuurt afdoet als een "uit de hand gelopen burenruzie". Misschien mag ik mij niet baseren op één zinsnede uit een interview, maar zo'n opmerking komt op mij erg bagatelliserend

over. Alsof het hier om een toevallig incident gaat. Hoe kan iemand die zich zo inzet voor buitenlandse vluchtelingen, zo laconiek reageren wanneer mensen in Nederland uit hun eigen buurt worden weggetreiterd?

Met vriendelijke groet,
Frank Plate (op persoonlijke titel)

Europa en de Wereld

De overdreven euforie over het starten (over een jaar) van onderhandelingen met Turkije en de heldenontvangst voor premier Erdogan bij zijn terugkomst hebben, evenals de breed uitgemeten loftuitingen voor Balkenende (terwijl het meeste werk door Bot is verricht) de aandacht afgeleid van een voor de wereld veel belangrijkere ontwikkeling, waarover in de zelfde week een VN-conferentie in Buenos Aires werd afgesloten.

Over de implementatie van het Kyoto-protocol is helaas geen goed nieuws te melden. Dat Rusland is toegetreden en dat daardoor voldoende steun is om verder te gaan is aardig maar het feit dat de USA van Bush geen boodschap heeft aan Kyoto zet de echte aanpak van de klimaatproblemen op een laag pitje. Je zou zeggen dat de lange rij hurricanes, die Florida geteisterd heeft de Amerikanen zou hebben wakker geschud, niets is minder waar, ze zijn blijkbaar blind voor het gevaar. Of we het bij winst van Kerry beter af zouden zijn, weten we niet, hij beloofde zijn kiezers onder meer dat de benzineprijs niet naar Europese hoogte zou stijgen.

Macht telt, maar je moet wel wat doen

De EU is in principe een belangrijker speler in de wereldeconomie en de wereldhandel dan de bijna bankroete USA. De EU-leden hebben Kyoto allemaal geratificeerd, dus: "Waar een wil is, is een weg". Maar helaas, zo werkt het niet, het enige waar zij zich zorgen over maken is de economische groei die zeker weer, als ware die een natuurverschijnsel, zal terugkeren (zeggen ze). Het ziet er niet naar uit dat één van de EU-lidstaten echt met de klimaatverandering bezig is, laat staan dat men zich op regeringsniveau ergens realiseert dat economische groei zonder een drastische verandering (lees vermindering) van het energieverbruik niet mogelijk is zonder verdere aantasting van het klimaat.

Een eerste stap in de goede richting zou kunnen (moeten!) zijn de ongelijke concurrentiepositie van het rail- in vergelijking met het luchtvervoer recht te trekken. BTW op vliegtickets en een normale accijns op kerosine is hoe dan ook mogelijk, in ieder geval voor intra-Europese vluchten. Sinds enige jaren zijn de taxfree winkels op de luchthavens uitsluitend opengesteld voor reizigers naar bestemmingen buiten de EU; met kerosine en tickets is een dergelijk onderscheid logistiek ook mogelijk. Vanzelfsprekend zal de 'vlieglobby' zich tegen elke verandering verzetten, maar wanneer de EU het echt wil, kan zij het. Een VVD-Europarlementariër verzekerde mij onlangs dat de VVD voorstander is van accijns op kerosine, als dat echt zo is, moet er een meerderheid in het Europees Parlement voor te vinden zijn.

Het is overigens duidelijk dat zonder medewerking van de USA (nu verantwoordelijk voor ca 25 % van de mondiale uitstoot van broeikasgassen) andere maatregelen niet veel meer effect zullen

hebben dan een druppel op een gloeiende plaat, dus we zullen de USA moeten bewegen mee te werken, zo niet goedschiks, dan maar kwaadschiks!

Een voorbeeld en een voorstel:

De ouderen onder ons herinneren zich de kreet: "Alle kernwapens de wereld uit, te beginnen bij Nederland." Of die actie echt heeft bijgedragen aan de val van het IJzeren gordijn, we zullen het nooit weten. Een vergelijkbare actie zou vanuit Nederland en vervolgens vanuit Europa gevoerd kunnen worden om de USA te bewegen mee te doen aan Kyoto.

Wanneer de consument echt overtuigd is dat er iets mis gaat, kan koopgedrag snel veranderen. In 1995 werd, vooral in Duitsland, Shell geboycot naar aanleiding van het voornemen de 'Brent Spar' af te zinken en u weet dat het werkte!

Wij zullen aan de Internationale Groenen kunnen voorstellen te dreigen met een boycot van producten uit de USA en als daar niet op gereageerd wordt, een dergelijke boycot door te voeren. Een tweede stap zou kunnen zijn, wanneer de eerste onvoldoende werkt, om Europese bedrijven die actief zijn in de USA (Ahold b.v.) te dreigen met een boycot en die zo nodig door te voeren. Wanneer het gevolg daarvan is dat investeerders uit de EU zich massaal gaan terugtrekken uit de USA en wanneer ook de uitvoer van de USA stagneert, zal men zich aan de andere kant van de Atlantische Oceaan gaan realiseren dat het menens is.

Iets heel anders, en toch ook niet, een vergelijking dus:

Wanneer de USA zich, min of meer ongestraft, kan permitteren een krijgsmacht naar een vreemd land te sturen en dat land te bezetten, waarom zou de EU zich dan niet kunnen permitteren 's werelds machtigste natie op vreedzame wijze te dwingen zich aan internationale afspraken te houden. De gevolgen van wereldwijde klimaatverandering zijn namelijk aanzienlijk bedreigender voor de wereldvrede dan Irak onder Saddam Hussein. Massale volksverhuizingen, gigantische hongersnoden, lage gebieden die onder water lopen en talrijke andere ontwrichtingen van de wereldorde zullen het onvermijdelijke gevolg van de klimaatcatastrofe zijn. Het probleem is alleen dat die veranderingen haast ongemerkt beginnen en dat ze, op het moment dat ze werkelijk ernstig worden, niet meer zijn tegen te houden, laat staan terug te draaien. Daarom stel ik voor dat de Nederlandse Groenen via de EGP (European Green Party) gaan richten tot de Europese politiek en tot de consument. Een (dreigende) in de hele EU doorgevoerde consumentenboycot tegen de USA zal zeker gevolgen hebben en waarschijnlijk op kortere termijn dan eindeloos gebabbel aan de onderhandelingstafel.

Het is maar een voorstel, zeker niet bedoeld als een losse flodder!

Huib Poortman

Colofon

Gras is een landelijk mededelingenblad van de politieke partij De Groenen. Het verschijnt onder verantwoordelijkheid van het partijbestuur. Plaatsing van artikelen betekent echter niet automatisch dat het partijbestuur instemt met de inhoud. U kunt de redactie bereiken via het landelijke secretariaat of via het e-mailadres: TITASH@hetnet.nl

Eindredactie en opmaak: Frank Plate

Drukkerij: GSB Heijt BV, Amsterdam

Met bijdragen van: Koen Haegens, Huib Poortman, Rob Verlinden, Otto ter Haar en Frank Plate

ISSN 1572-1485

Agenda

16 april 2005, partijcongres

Landelijk secretariaat De Groenen

Postbus 1251
3500 BG UTRECHT
Tel. 071 - 576 2027
info@degroenen.nl
www.degroenen.nl

De Groenen zijn vertegenwoordigd in de gemeenteraden van Amsterdam, Leiden, Zwolle en Valkenswaard. De Groenen zijn lid van de Europese Federatie van Groene Partijen.

Partijbestuur

Waarnemend voorzitter Jacques de Coo, 071-5762027, jde-coo@noknok.nl
Lid DB Andreas Ligtvoet, 030-2515450, nooneisthisimaginative@yahoo.com
Lid DB Frank Plate, 0252-517504, f.plate@leiden.nl
Lid DB Huib Poortman, 010-2135315, hh.poortman@wanadoo.nl
Lid DB Otto ter Haar, 030-2381700, degroenen@planet.nl
Lid DB Rob Verlinden, 010-4363641, rverlinden@vomigen.nl

Vertegenwoordigers afdelingen:

Amsterdam, Paul Berendsen, 020-4704680, paulbe@xs4all.nl
Amsterdam, Bert Tiddens, 020-4904421, bert.tiddens@planet.nl

Lidmaatschap

Lidmaatschap	€ 27 (via machtiging € 25)
Lid met minimuminkomen	€ 20 (via machtiging € 18)
Grasabonnement	€ 13 (via machtiging € 12)

U wordt lid van De Groenen of abonnee van Gras door overmaking van uw contributie op Postbanknummer 306434 ten name van De Groenen, Utrecht.